

Del 2: Bilagor

Bilaga 1. Intervjuundersökningen till RUT-köpare. Markörs tekniska rapport samt frågeformulär

Skatteverket

Teknisk rapport: Enkätundersökning RUT-avdrag 2010

Markör Marknad och Kommunikation AB

Beställare: Skatteverket Henrik Franzon
Projektledare: Markör Peter Linsér
Statistiker: Markör Robert Brundin
Fältledning: Markör Sara van der Zwan

Innehållsförteckning

1	Information om undersökningen.....	3
2	Fältarbetet.....	3
3	Rapportering.....	4

1 Information om undersökningen

Enkäten riktar sig till ett urval av personer som under perioden 1 januari till 22 oktober 2010 begärt skattereduktion för hushållsnära tjänster. Syftet med undersökningen är att Skatteverket ska få en uppfattning om vilka effekter skattereduktionen fått för samhället. Liknande undersökningar har gjorts i Danmark och Finland.

Markör erhöll av Skatteverket en databas med samtliga personer som under perioden 1 januari till 22 oktober 2010 begärt skattereduktion för hushållsnära tjänster. Databasen innehöll personnummer och H-region på totalt 210 473 personer fördelade i två stratum efter storlek på skattereduktion. Stratum A innehöll 185 477 personer och Stratum B (större avdrag ej definierat) innehöll 24 996 personer.

Markör drog ett obundet slumpmässigt urval om 1500 personer i Stratum A och 500 personer i Stratum B. Personnumren skickades till PAR för identifikation av namn, adress och telefonnummer för undersökningens genomförande. Nummersättningen genomfördes manuellt/maskinellt i två steg. I steg ett nummersattes urvalet med telefonnummer med fast telefoni. I steg två nummersattes urvalet med mobila telefonnummer vilket totalt gav följande utfall:

- Identifierade med telefonnummer Stratum A: 1 275 individer
- Identifierade med telefonnummer Stratum B: 407 individer

Fältarbetet har genomförts med hjälp av datorstödda telefonintervjuer under perioden 2010-11-12 till 2010-12-08. Inför undersökningen skickades ett informationskort till hela urvalet med information om syfte och genomförande:

Under fältarbetet har följande kontaktstrategi använts:

- Samtliga personer söktes minst 10 gånger fördelat över dagar, kvällar och helger. Minst 4 timmar har förflutit mellan kontaktförsöken. Då respondenterna önskat bli uppringda en viss tid har telefontid bokats och kontakt tagits vid bestämd tidpunkt
- Efter 10 kontaktförsök betraktas numret som avslutat (redovisas med koden 3.4).
- Fältarbetet har pågått under följande dagar och tider (bortsett från helgdagar):
 - Måndag till torsdag: 10-21
 - Fredag: 10-20
 - Lördag: 12-18
 - Söndag: 12-20

2 Fältarbetet

Utfallet av fältarbetet fördelar sig enligt följande:

Bilaga 1: RUT – Teknisk rapport och frågeformulär

Bortfallssnurra med resultat-koder							Resultat
1. Svar (S)					1.0	1.0 = n _s =	1021
		Telefonintervju			1.11		1021
2. Bortfall (B)					2.0	2.0 = n _B =	405
		Vägrare			2.1		234
		Ej tid			2.10		42
		Frivilligheten/vill ej svara			2.13		164
		Övrigt			2.16		28
		Ej anträffade (känt målpopulationsobjekt)			2.2		167
		Tillfälligt bortrest			2.20		9
		Telefonsvarare			2.23		71
		Upptaget			2.27		4
		Annat			2.29		83
		Övrigt bortfall			2.3		4
		Språksvårigheter			2.35		4
3. Okänd status (O)					3.0	3.0 = n _O =	112
		Ej anträffad (information saknas))			3.1		112
4. Övertäckning (Ø)					4.0	4.0 = n _Ø =	144
		Felaktigt nummer (fax, modem, företagsnr, etc - vid tel.nr.urval)			4.16		122
		Övrigt			4.18		22

3 Rapportering

Aidentifierad mikrodata (spss.sav) som omfattar samtliga intervjupersoner i datamaterialet har levererats. Resultatet har också levererats som tabeller i Excelformat.

Kort för utskick ca 1 vecka före tänkt intervju

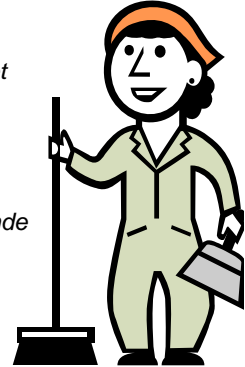
AVISERINGSKORT

MARKÖR frågar hushållen om RUT-avdraget

Idag finns ett system med skattereduktion vid köp av hushållsnära tjänster t.ex. städning, fönsterputsning, enklare trädgårdsarbete, barnpassning i bostaden. Syftet med reduktionen är att minska svartarbete, öka sysselsättningen i branschen och öka jämställdheten.

Med den här undersökningen vill vi få en uppfattning om vilka effekter skattereduktionen fått för samhället. Liknande undersökningar har gjorts i Danmark och Finland.

Genom ett slumpmässigt urval har Du blivit utvald att ingå i undersökningen och **om ca en vecka kommer MARKÖR att ringa dig** för att genomföra en kort intervju. **Just ditt svar är viktigt och kan inte ersättas av någon annans.**

Undersökningen görs av MARKÖR på uppdrag av Skatteverket. MARKÖR har över 20 års erfarenhet av kvalificerade undersökningar och utvärderingar. Den övervägande delen uppdrag kommer från offentliga sektorn. MARKÖR garanterar dig fullständig anonymitet.

Intervjufrågor till köpare av RUT

INTRO Idag finns s.k. RUT dvs. ett system med skattereduktion vid köp av hushållsnära tjänster t.ex. städning, fönsterputsning, enklare trädgårdsarbete, snöröjning, barnpassning i bostaden. Avdraget för RUT görs direkt på fakturan så att man bara betalar halva arbetskostnaden. Vi kommer nu att ställa ett antal frågor om hur denna skattereduktion för hushållsnära tjänster påverkat dig och ditt hushåll.

A1 Har du utnyttjat skattereduktionen för köp av hushållstjänster under senaste året?

- 1 Ja --> GÅ TILL avsnitt B
- 2 Nej --> Avsluta intervjun

Om IP frågar vem som står bakom undersökningen/hur urvalet gjorts/hur just han/hon kommit med så svara:
"MARKÖR gör undersökningen på uppdrag av Skatteverket. Mellan Markör och Skatteverket finns ett sekretessavtal som garanterar anonymitet för uppgifterna. Skatteverket vet inte vilka personer som kommit med i undersökningen - du är fullkomligt anonym. Liknande undersökningar har gjorts i Danmark och Finland för deras motsvarande system."

B. Frågor om bakgrund

B1 Är du?

- 1 Man
- 2 Kvinna

B2 Hur gammal är du?

- 1 år

B3 Är Du gift/sammanboende eller ensamstående?

- 1 Gift/sammanboende
- 2 Ensamstående

B4 Finns i hushållet barn som bor hemma?

- 1 Ja --> gå till B5
- 2 Nej --> gå till B7

B5 Hur många?

- 1 1
- 2 2
- 3 3 eller fler

B6 Är något barn under 7 år?

- 1 Ja
- 2 Nej

B7 Hur bor du?

- 1 Villa/radhus
- 2 Bostadsrättslägenhet
- 3 Hyreslägenhet
- 4 Annat boende

B8 Var i landet bor du?

- 1 Stockholm
- 2 Göteborg/Malmö
- 3 Stad 80.000-200.000 invånare
- 4 Stad 10.000-80.000 invånare
- 5 By, landsbygd med mindre än 10.000 invånare

B9 Vilken är din högsta utbildning?

- 1 Grundskola, folkhögskola eller liknande (max 9 år)
- 2 Gymnasieskola eller liknande (max 4 år)
- 3 Eftergymnasial utbildning kortare än 3 år
- 4 Eftergymnasial utbildning 3 år eller mer
- 5 Övrigt (ange).....

Bilaga 1: RUT – Teknisk rapport och frågeformulär

B10 Vilken är din huvudsakliga sysselsättning för närvarande (om barnledig så vad man brukat göra)

- 1 Egen företagare (enskild firma eller bolagsägare)
- 2 Tjänsteman offentlig sektor
- 3 Tjänsteman privat sektor
- 4 Facklärd arbetare (yrkesutbildad), (t.ex. frisör, bilmekaniker etc)
- 5 Inte facklärd arbetare (inte yrkesutbildad)
- 6 Pensionär
- 7 Studerande, värnpliktig
- 8 Annat _____

B11 Om B10=1 Hur mycket arbetar du normalt (om barnledig så hur mycket man brukat jobba) tom 5

- 1 heltid (i snitt ca 8 tim/dag)
- 2 i snitt 6-8 timmar
- 3 mindre än 6 timmar i snitt per dag

B12 Om B11=1 Arbetar du mer än normal heltid dvs. i snitt mer än 8 tim/dag sett över ett helt år (dvs inte tillfälliga toppar)?

- 1 Ja
- 2 Nej

B13 Om B3=1 Hur mycket arbetar den du är gift eller bor ihop med (om barnledig så hur mycket den brukar jobba)?

- 1 heltid (i snitt ca 8 tim/dag)
- 2 i snitt 6-8 timmar
- 3 mindre än 6 timmar i snitt per dag
- 4 förvärsarbetar inte

B14 Om B13=1 Arbetar din make/maka/sambo mer än normal heltid dvs. i snitt mer än 8 tim/dag sett över ett helt år (dvs inte tillfälliga toppar)?

- 1 Ja
- 2 Nej

B15 Hur stor är din årsinkomst före skatt? Är den

(läs upp alternativen 1-5)

- 1 mindre än 200 tkr
- 2 200-300 tkr
- 3 300-400 tkr
- 4 400-500 tkr
- 5 mer än 500 tkr
- 6 Svar: Månadsinkomst: _____
- 7 Svar: Vet ej

(Om IP tvekar - erbjud IP att ange månadsinkomst)
(Om IP undrar vad som menas med årsinkomst så svara att det är arbetsinkomst och pension men inte kapitalinkomster som räntor)

B16 Om B3=1 Hur stor är hushållets sammanlagda inkomst om året före skatt? Är den.....

(läs upp alternativen 1-5)

- 1 mindre än 200 tkr
- 2 200-400 tkr
- 3 400-600 tkr
- 4 600-800 tkr
- 5 mer än 800 tkr
- 6 Svar: Månadsinkomst: _____
- 7 Svar: Vet ej

(Om IP tvekar - erbjud IP att ange månadsinkomst)

C. Frågor om de tjänster man köpt

INTRO Vi kommer nu att ställa en del frågor om de RUT-tjänster du och ditt hushåll köpt under de senaste 12 månaderna

C1 Har ditt hushåll använt både RUT (dvs. hushållsnära tjänster som städning, barnpassning, trädgårdsarbete) och ROT (bostadsreparationer m.m.) under de senaste 12 månaderna?

- 1 Bara RUT
- 2 Även ROT

Bilaga 1: RUT – Teknisk rapport och frågeformulär

INTRO Frågorna som nu följer handlar om RUT-tjänster som ditt hushåll köpt under senaste tolv månaderna
forts

C2 Vilka typer av tjänster har ditt hushåll köpt?

Svara ja om hushållet köpt ett arbete av det slag som jag läser upp:

1 Ja/nej Städning (inkl. flyttstädning), fönsterputsning eller annat hushållsarbete (inte trädgårdsarbete/snöröjning eller barnpassning - det återkommer vi till...)

Om ja -> gå till C3

Om nej -> gå till C2=2

2 Ja/nej Trädgårdsarbete/snöröjning

Om ja -> gå till C3

Om nej -> gå till C2=3

3 Ja/nej Passning/omsorg av barn/läxhjälp

Om ja -> gå till C3

Om nej -> gå till C2=4

4 Ja/nej Ev. annat (ange vad)

Om ja -> gå till C3

Om nej -> gå till D

C3 C2X=Ja Hur har priset gjorts upp med utföraren?

- 1 Som pris per timme
- 2 Som pris per gång
- 3 Kombination av timpris och gånger
- 4 Annat/Vet inte

C4 Hur ofta har ditt hushåll normalt fått arbetet utfört (bortse från ev. uppehåll under semestertid)?

- 1 1 gg per vecka eller mer
- 2 1 gg var 14:e dag
- 3 1 gg i månaden
- 4 1 gg i kvartalet
- 5 1 gg i halvåret
- 6 1 gg per år
- 7 endast 1gg (det var en engångsföreteelse)
- 8 Vet ej

Instruktion till intervjuaren:

Om hushållet köpt tjänsten flera ggr koncentrerat till kortare period (t.ex. snöröjning 4 ggr) så fördela antalet ggr på året till det alternativ som ligger närmast.
Om IP t.ex. svarar 4 ggr så sätt kryss för "1gg i kvartalet")

C5 Om C3=1 eller Hur många timmar har ditt hushåll betalat för per gång?

- 3
- 1 Svar: _____ timmar
- 2 Vet ej

Instruktion till intervjuaren:

Om IP har svårt att svara så "lirka". Övertala IP att ändå försöka uppskatta med frågor som "Hur länge man var där varje gång"

C6 Om C3=1 eller Hur mycket har ditt hushåll betalat netto, dvs efter skattereduktion, per arbetstimme?

- 3
- 1 Svar: _____ kronor/timme
- 2 Vet ej

"Vet ej" ska inte läsas upp för IP utan IP ska pressas att svara. Svarsalternativet "Vet ej" ska bara anges om IP fått frågan och absolut inte kunnat svara

C7 Om C3=2 eller Hur mycket har ditt hushåll betalat netto, dvs. efter skattereduktion, per gång för arbetet?

- 4
- 1 Svar: _____ kronor
- 2 Vet ej

C8 Om C3=2 eller Hur många timmar uppskattar du att de varit och jobbat i ditt hushåll per gång? Ange i sammanlagt antal "mantimmar". Om t.ex. 2 personer i 3 timmar så ange 6 mantimmar.

- 4
- 1 Svar: _____ mantimmar
- 2 Vet ej

Instruktion till intervjuaren:

Om IP har svårt att svara så "lirka". Övertala IP att ändå försöka uppskatta med frågor om "Hur länge man var där" och "Var det en eller flera man" osv.

C9 Frågan ställs för C2=1, 2, 4 men inte för C2=3 Om ni i hushållet skulle ha gjort jobbet själv med samma kvalitet som det ni nu köpt - hur många timmar skulle det ta jämfört med det företag som nu gjort jobbet?

- 1 gör det själv på kortare tid
- 2 lika många timmar
- 3 1,5ggr
- 4 2ggr
- 5 3ggr eller mer
- 6 kan inte göra jobbet själv

Bilaga 1: RUT – Teknisk rapport och frågeformulär

- C10** Om C4=1 tom 6 **Innan skattereduktionen - hur fick ditt hushåll då utfört motsvarande jobb? (Flera svarsalternativ möjliga). De svar du ger är helt anonyma.**
- 1 Jag eller annan person i hushållet utförde arbetet själv
 - 2 Hushållet köpte svart
 - 3 Hushållet köpte vitt
 - 4 Hushållet hade hemtjänst
 - 5 Annan hjälp av anhöriga utan betalning
 - 6 Arbetet blev inte gjort
- C11** Om C10=2 **Hur mycket svart köpte ditt hushåll tidigare jämfört med det ni nu köpt vitt med skattereduktion?**
- 1 Samma utsträckning
 - 2 Mer
 - 3 Mindre
- C12** Om C10=2 **Hur högt var det tidigare svartpriset per timme?**
- 1 Svar: _____ kronor/timme
 - 2 Svar: vet ej
- C13** Om C10=3 **Hur mycket vitt köpte ditt hushåll tidigare under ett år jämfört med nu?**
- 1 Samma utsträckning
 - 2 Mer
 - 3 Mindre
- C14** Om C4=7 **Hur tror du ditt hushåll skulle valt att få utfört motsvarande jobb om skattereduktionen inte funnits?**
- 1 Jag eller annan person i hushållet skulle ha utfört arbetet själv
 - 2 Hushållet skulle ha köpt svart
 - 3 Hushållet skulle ha köpt vitt
 - 4 Hushållet skulle tagit hjälp av vänner/anhöriga utan betalning
 - 5 Jobbet skulle inte blivit gjort
 - 6 Vet ej
-
- C15** **Vilken betydelse har priset för att ditt hushåll ska köpa den här tjänsten? Nu betalar du som köpare 50% av fullpriset för arbetet. Skulle du köpa liknande tjänster vitt mot faktura i framtiden om skattereduktionen blev mindre?
Om du fick betala 75% av fullpriset? Skulle du då köpa?**
- 1 ja, lika mycket
 - 2 ja, fast mindre
 - 3 nej
- C16** Om C15=1 eller 2 **Och om reduktionen skulle avskaffas och du fick betala fullt pris 100% - dvs.dubbelt så mycket? Skulle du då köpa?**
- 1 ja, lika mycket
 - 2 ja, fast mindre
 - 3 nej
- C17** Om C16=2 **Hur tror du att ditt hushåll i så fall skulle få resten av jobbet utfört? Flera svarsalternativ möjliga. Kom ihåg att dina svar är helt anonyma!**
- 1 Skulle göra jobbet själv
 - 2 Köpa svart
 - 3 Ta hjälp av vänner/anhöriga
 - 4 Låta jobbet vara ogjort
 - 5 Vet ej/Ej svar
- C18** Om C15=3 eller C16=3 **Hur tror du att ditt hushåll i så fall skulle få jobbet utfört? Flera svarsalternativ möjliga. Kom ihåg att dina svar är helt anonyma!**
- 1 Skulle göra jobbet själv
 - 2 Köpa svart
 - 3 Ta hjälp av vänner/anhöriga
 - 4 Låta jobbet vara ogjort
 - 5 Vet ej/Ej svar

**Frågorna under C3 tom C18 upprepas "loopas" för:
C2=1 tom C2=4
innan frågorna ställs från D och framåt**

D. Frågor om kontakterna med Skatteverket

INTRO Jag kommer nu att ställa ett par frågor om hur du tagit reda på det du behövt veta kring RUT-avdraget

D1 *Hur har du fått information, blanketter m.m. som du behövt kring RUT-avdraget? Flera svarsalternativ möjliga!*

- 1 Via media
- 2 Skatteverkets hemsida
- 3 Skatteverkets Skatteupplysning dvs.via telefon eller e-post
- 4 Hämtat/beställt broschyrer från Skatteverket
- 5 Varit på Servicekontoret
- 6 Från entreprenören
- 7 Annat.....

Instruktion till intervjuaren:

Om IP-utdrag vad Servicekontor är klargör: "Det är kontor där Skatteverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen är på samma ställe och svarar på frågor"

D2 *Var det lätt att ta reda på det du behövde veta kring avdraget?*

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Varken lätt/eller svårt

D3 *Om D1=2 Vad tycker du om informationen på hemsidan?*

- 1 Mycket bra
- 2 Bra
- 3 Varken/eller
- 4 Dålig
- 5 Mycket dålig
- 6 Ingen uppfattning/vet ej

D4 *Om D3=4 eller 5 Vad var problemet?*

- 1 Svårt att hitta
- 2 Svårt att förstå
- 3 Fick inte svar på det jag ville
- 4 Annat. Ange vad _____

D5 *Om D1=3 Hur upplever du kontakten med Skatteupplysningen (telefon eller e-post)?*

- 1 Mycket bra
- 2 Bra
- 3 Varken/eller
- 4 Dålig
- 5 Mycket dålig
- 6 Ingen uppfattning/vet ej

D6 *Om D5=4 eller 5 Vad är det som fungerat dåligt?*

- 5
- 1 Väntetiden
- 2 Svårt att få svar på mina frågor
- 3 Bemötandet
- 4 Annat. Ange vad.....

D7 *Om D1=4 Hur var det att ta till sig informationen i Skatteverkets broschyrer?*

- 1 Lätt att förstå
- 2 Varken/eller
- 3 Svårt att förstå
- 4 Ingen uppfattning/vet ej

Bilaga 1: RUT – Teknisk rapport och frågeformulär

D8 Om D1=5 **Vad tycker du om Servicekontoret**

- 1 Mycket bra
- 2 Bra
- 3 Varken/eller
- 4 Dåligt
- 5 Mycket dåligt
- 6 Ingen uppfattning/vet ej

D9 Om D8=4 eller **Vad är det som var dåligt?**

- 5
- 1 Väntetiden
- 2 Svårt att få svar på mina frågor
- 3 Bemötandet
- 4 Annat. Ange vad.....

E. Allmänt om legitimitet

Hur väl stämmer följande med din åsikt

E1 **Det är bra med en skattereduktion för hushållsnära tjänster som städning**

- 1 Instämmer helt
- 2 Instämmer delvis
- 3 Tar delvis avstånd ifrån
- 4 Tar helt avstånd från
- 5 Ingen uppfattning

E2 **Det är OK att folk köper städning svart**

- 1 Instämmer helt
- 2 Instämmer delvis
- 3 Tar delvis avstånd ifrån
- 4 Tar helt avstånd från
- 5 Ingen uppfattning

Bilaga 2. Intervjuundersökningen till ROT-köpare. Markörs tekniska rapport samt frågeformulär

Skatteverket

Teknisk rapport: Enkätundersökning ROT-avdrag 2010

Markör Marknad och Kommunikation AB

Beställare: Skatteverket Henrik Franzon
Projektledare: Markör Peter Linsér
Statistiker: Markör Robert Brundin
Fältledning: Markör Sara van der Zwan

Innehållsförteckning

1	Information om undersökningen.....	3
2	Fältarbetet.....	3
3	Rapportering.....	4

1 Information om undersökningen

Enkäten riktar sig till ett urval av personer som under perioden 1 januari till 22 oktober 2010 begärt skattereduktion för reparation eller ombyggnation av sin bostadsrätt, småhus eller fritidshus. Syftet med undersökningen är att Skatteverket ska få en uppfattning om vilka effekter skattereduktionen fått för samhället. Liknande undersökningar har genomförts i Danmark och Finland.

Markör erhöll av Skatteverket en databas i SAS med samtliga personer som under perioden 1 januari till 22 oktober 2010 begärt skattereduktion för reparation eller ombyggnation av sin bostadsrätt, småhus eller fritidshus. Databasen innehöll personnummer och H-region på totalt 630 102 personer.

Markör drog ett obundet slumpmässigt urval om 2000 personer. Personnumren skickades till PAR för identifikation av namn, adress och telefonnummer för undersökningens genomförande.

Nummersättningen genomfördes manuellt/maskinellt i två steg. I steg ett nummersattes urvalet med telefonnummer med fast telefoni. I steg två nummersattes urvalet med mobila telefonnummer vilket totalt gav följande utfall:

- Identifierade med telefonnummer: 1 756 individer

Fältarbetet har genomförts med hjälp av datorstödda telefonintervjuer under perioden 2010-11-04 till 2010-12-02. Inför undersökningen skickades ett informationskort till hela urvalet med information om syfte och genomförande:

Under fältarbetet har följande kontaktstrategi använts:

- Samtliga personer söktes minst 10 gånger fördelat över dagar, kvällar och helger. Minst 4 timmar har förflutit mellan kontaktförsöken. Då respondenterna önskat bli uppringda en viss tid har telefontid bokats och kontakt tagits vid bestämd tidpunkt
- Efter 10 kontaktförsök betraktas numret som avslutat (redovisas med koden 3.4).
- Fältarbetet har pågått under följande dagar och tider (bortsett från helgdagar):
 - Måndag till torsdag: 10-21
 - Fredag: 10-20
 - Lördag: 12-18
 - Söndag: 12-20

2 Fältarbetet

Utfallet av fältarbetet fördelar sig enligt följande:

Bilaga 2: ROT – Teknisk rapport och frågeformulär

Bortfallssnurra med resultat-koder							Resultat
1. Svar (S)					1.0	1.0 = n _s =	1144
		Telefonintervju			1.11		1144
2. Bortfall (B)					2.0	2.0 = n _B =	347
		Vägrare			2.1		157
		Ej tid			2.10		15
		Frivilligheten/vill ej svara			2.13		117
		Övrigt			2.16		25
		Ej anträffade (känt målpopulationsobjekt)			2.2		188
		Tillfälligt bortrest			2.20		5
		Telefonsvarare			2.23		133
		Upptaget			2.27		1
		Annat			2.29		49
		Övrigt bortfall			2.3		2
		Språksvårigheter			2.35		2
3. Okänd status (O)					3.0	3.0 = n _O =	179
		Ej anträffad (information saknas))			3.1		179
4. Övertäckning (Ø)					4.0	4.0 = n _Ø =	86
		Felaktigt nummer (fax, modem, företagsnr, etc - vid tel.nr.urval)			4.16		73
		Övrigt			4.18		13

3 Rapportering

Aidentifierad mikrodata (spss.sav) som omfattar samtliga intervjupersoner i datamaterialet har levererats. Resultatet har också levererats som tabeller i Excelformat.

Kort för utskick ca 1 vecka före tänkt intervju

AVISERINGSKORT

MARKÖR frågar hushållen om ROT-avdraget

Idag kan den som reparerar eller bygger om sin bostadsrätt, småhus eller fritidshus göra s.k. ROT-avdrag, dvs. få skattereduktion för del av arbetskostnaderna. Syftet med ROT-avdraget är bl.a. att minska svartarbetet.

Med den här undersökningen vill vi få en uppfattning om vilka effekter skattereduktionen fått för samhället. Liknande undersökningar har gjorts i Danmark och Finland.

Genom ett slumpmässigt urval har Du blivit utvald att ingå i undersökningen och **om ca en vecka kommer MARKÖR att ringa dig** för att genomföra en kort intervju. **Just ditt svar är viktigt och kan inte ersättas av någon annans.**

Undersökningen görs av MARKÖR på uppdrag av Skatteverket. MARKÖR har över 20 års erfarenhet av kvalificerade undersökningar och utvärderingar. Den övervägande delen uppdrag kommer från offentliga sektorn. MARKÖR garanterar dig fullständig anonymitet.

Intervjufrågor till köpare av ROT

INTRO Idag kan den som reparerar eller bygger om sin bostadsrätt, småhus eller fritidshus göra s.k. ROT-avdrag, dvs. få skattereduktion med 50% av arbetskostnaderna. Avdraget för ROT görs direkt på fakturan så att man bara betalar halva arbetskostnaden. Vi kommer nu att ställa ett antal frågor om hur denna skattereduktion påverkat dig och ditt hushåll.

A1 *Har du utnyttjat skattereduktionen för köp av ROT-arbeten under senaste året?*

- 1 Ja --> GÅ TILL avsnitt B
- 2 Nej --> Avsluta intervjun

Om IP frågar vem som står bakom undersökningen/hur urvalet gjorts/hur just han/hon kommit med så svara:
"MARKÖR gör undersökningen på uppdrag av Skatteverket. Mellan Markör och Skatteverket finns ett sekretessavtal som garanterar anonymitet för uppgifterna. Skatteverket vet inte vilka personer som kommit med i undersökningen - du är fullkomligt anonym. Liknande undersökningar har gjorts avseende motsvarande system i Danmark och Finland."

B. Frågor om bakgrund

B1 *Är du?*

- 1 Man
- 2 Kvinna

B2 *Hur gammal är du?*

- 1 år

B3 *Är Du gift/sammanboende eller ensamstående?*

- 1 Gift/sammanboende
- 2 Ensamstående

B4 *Finns i hushållet barn som bor hemma?*

- 1 Ja --> gå till B5
- 2 Nej --> gå till B7

B5 *Hur många?*

- 1 1
- 2 2
- 3 3 eller fler

B6 *Är något barn under 7 år?*

- 1 Ja
- 2 Nej

B7 *Hur bor du?*

- 1 Villa/radhus
- 2 Bostadsrättslägenhet
- 3 Hyreslägenhet
- 4 Annat boende

B8 *Äger ditt hushåll fritidshus*

- 1 Ja
- 2 Nej

B9 *Var i landet bor du?*

- 1 Stockholm
 - 2 Göteborg/Malmö
 - 3 Stad 80.000-200.000 invånare
 - 4 Stad 10.000-80.000 invånare
 - 5 By, landsbygd med mindre än 10.000 invånare
- ←

B10 *Vilken är din högsta utbildning?*

- 1 Grundskola, folkhögskola eller liknande (max 9 år)
- 2 Gymnasieskola eller liknande (max 4 år)
- 3 Eftergymnasial utbildning kortare än 3 år
- 4 Eftergymnasial utbildning 3 år eller mer
- 5 Övrigt (ange).....

Bilaga 2: ROT – Teknisk rapport och frågeformulär

- B11** **Vilken är din huvudsakliga sysselsättning för närvarande (om barnledig så vad man brukat göra)**
- 1 Egen företagare (enskild firma eller bolagsägare)
 - 2 Tjänsteman offentlig sektor
 - 3 Tjänsteman privat sektor
 - 4 Facklärd arbetare (yrkesutbildad), (t.ex. frisör, bilmekaniker etc)
 - 5 Inte facklärd arbetare (inte yrkesutbildad)
 - 6 Pensionär
 - 7 Studerande, värnpliktig
 - 8 Annat _____
- B12** Om B11 = 1 **Hur mycket arbetar du normalt (om barnledig så hur mycket man brukat jobba)?**
tom 5
- 1 heltid (i snitt ca 8 tim/dag)
 - 2 i snitt 6-8 timmar
 - 3 mindre än 6 timmar i snitt per dag
- B13** Om B12=1 **Arbetar du mer än normal heltid dvs. i snitt mer än 8 tim/dag sett över ett helt år (dvs inte tillfälliga toppar)**
- 1 Ja
 - 2 Nej
- B14** Om B3=1 **Hur mycket arbetar den du är gift eller bor ihop med (om barnledig så hur mycket den brukar jobba)?**
- 1 heltid (i snitt ca 8 tim/dag)
 - 2 i snitt 6-8 timmar
 - 3 mindre än 6 timmar i snitt per dag
 - 4 förvärsarbetar inte
- B15** Om B14=1 **Arbetar din make/maka/sambo mer än normal heltid dvs. i snitt mer än 8 tim/dag sett över ett helt år (dvs inte tillfälliga toppar)**
- 1 Ja
 - 2 Nej
- B16** **Hur stor är din årsinkomst före skatt? Är den** (läs upp alternativen 1-5)
- 1 mindre än 200 tkr
 - 2 200-300 tkr (Om IP tvekar - erbjud IP att ange månadsinkomst)
 - 3 300-400 tkr (Om IP undrar vad som menas med årsinkomst så svara att det är arbetsinkomst och pension men inte kapitalinkomster som räntor)
 - 4 400-500 tkr
 - 5 mer än 500 tkr
 - 6 Svar: Månadsinkomst: _____
 - 7 Svar: Vet ej
- B17** Om B3=1 **Hur stor är hushållets sammanlagda inkomst om året före skatt? Är den.....** (läs upp alternativen 1-5)
- 1 mindre än 200 tkr
 - 2 200-400 tkr (Om IP tvekar - erbjud IP att ange månadsinkomst)
 - 3 400-600 tkr
 - 4 600-800 tkr
 - 5 mer än 800 tkr
 - 6 Svar: Månadsinkomst: _____
 - 7 Svar: Vet ej

C. Frågor om de ROT-arbeten man köpt

INTRO Vi kommer nu att ställa en del frågor om de ROT-arbeten du och ditt hushåll köpt under de senaste 12 månaderna

C1 **Har ditt hushåll använt både ROT och RUT (dvs. hushållsnära tjänster som städning, barnpassning, trädgårdsarbete) under de senaste 12 månaderna?**

- 1 Bara ROT
- 2 Även RUT

INTRO forts Frågorna som nu följer handlar om ROT-arbeten som ditt hushåll köpt under de senaste 12 månaderna

C2 Om B3=1 **Har både du och din make/sambo utnyttjat ROT-avdraget under senaste året? Med ROT-arbeten tänker vi då på reparationer, ombyggnad och renovering av bostad**

- 1 bara jag
- 2 även min make/sambo

C3 **Vilka typer av ROT-arbete har ditt hushåll köpt?**

Svara ja om hushållet köpt ett arbete av det slag som jag läser upp:

- 1 Ja/nej Snickeriarbeten

Om ja --> gå till C4

Om nej --> gå till C3=2

- 2 Ja/nej Arbete avseende elektricitet, vatten eller avlopp

Om ja --> gå till C4

Om nej --> gå till C3=3

- 3 Ja/nej Målning och tapetsering

Om ja --> gå till C4

Om nej --> gå till C3=4

- 4 Ja/nej Golvläggning, våtrumsarbeten

Om ja --> gå till C4

Om nej --> gå till C3=5

- 5 Ja/nej Murningsarbeten

Om ja --> gå till C4

Om nej --> gå till C3=6

- 6 Ja/nej Ev. annat (ange vad)

Om ja --> gå till C4

Om nej --> gå till D

(INTRO) Nu följer ett antal frågor om detta arbete. Har ditt hushåll köpt C3X flera gånger under de senaste 12 månaderna så försök uppskatta vad det blivit totalt. (behövs detta INTRO - är väl undantagsfall...; Istället kanske om IP säger att han köpt flera gånger så säger intervjuaren att han ska försöka uppskatta vad det blivit ihop)

C4 C3X=Ja **Hur har priset gjorts upp med utföraren?**

- 1 Som pris per timme
- 2 Som totalt pris för arbetet
- 3 Kombination av totalpris och timpris
- 4 Annat/Vet inte

C5 Om C4=1 eller 3 **Hur många arbetstimmar av detta slag har ditt hushåll köpt under de senaste 12 månaderna?**

- 1 Svar: _____ timmar
- 2 Svar: _____ arbetsdagar (å 8 timmar/dag)
- 3 Svar: vet ej

Instruktion till intervjuaren:

Om IP har svårt att svara så "lirka". Övertala IP att ändå försöka uppskatta. Om IP inte kan svara i timmar så fråga "Hur många dagars arbete kan det ha rört sig om?"

C6 Om C4=1 eller 3 **Hur mycket har ditt hushåll betalat netto, dvs. efter skattereduktion, per arbetstimme?**

- 1 Svar: _____ kronor/timme
- 2 Vet ej _____

"Vet ej" ska inte läsas upp för IP utan IP ska pressas att svara. Svartalernativet "Vet ej" ska bara anges om IP fått frågan och absolut inte kunnat svara

C7 Om C4=2 eller 4 **Hur mycket har ditt hushåll betalat netto, dvs. efter skattereduktion, för själva arbetet? Bortse från material.**

- 1 Svar: _____ kronor
- 2 Vet ej _____

Bilaga 2: ROT – Teknisk rapport och frågeformulär

- C8** Om C4=2 **Hur många arbetstimmar eller arbetsdagar uppskattar du att man lagt ner på (C3X)?**
eller 4 **Beakta om jobbet utförts av flera man tillsammans. Om t.ex. 2 personer jobbat samtidigt i 3 dagar så ange "6 arbetsdagar".**
- 1 Svar: _____ arbetstimmar
2 Svar: _____ arbetsdagar (å 8 timmar/dag)
3 Svar: vet ej

Instruktion till intervjuaren:

Om IP har svårt att svara så "lirka". Övertala IP att ändå försöka uppskatta med frågor om "Hur länge man var där" och "Var det en eller flera man" osv.

-
- C9** **Om ni i hushållet skulle ha gjort jobbet själv med samma kvalitet som det ni nu köpt - hur många timmar skulle det ta jämfört med det företag som nu gjort jobbet?**

- 1 gör det själv på kortare tid
2 lika många timmar
3 1,5ggr
4 2ggr
5 3ggr eller mer
6 kan inte göra jobbet själv

- C10** **Har ROT-avdraget påverkat tidpunkten för att göra jobbet?**

- 1 Nej
2 Ja, jobbet har tidigare lagts
3 Vet ej

-
- C11** **Vilken betydelse har priset för att ditt hushåll ska köpa den här typen av jobb? Nu betalar du som köpare 50% av fullpriset för arbetet. Skulle du ha köpt jobbet vitt mot faktura om skattereduktionen var mindre?
Om du fick betala 75% av fullpriset? Skulle du då ha köpt?**

- 1 ja, lika mycket
2 ja, fast mindre
3 nej

- C12** Om C11=1 **Och om reduktionen inte funnits och du fick betala fullt pris 100% - dvs.dubbelt så mycket? Skulle du då**
eller 2 **ha köpt?**

- 1 ja, lika mycket
2 ja, fast mindre
3 nej

- C13** Om C12=2 **Hur skulle ditt hushåll i så fall fått resten av jobbet utfört? Flera svarsalternativ möjliga. Kom ihåg att dina svar är helt anonyma!**

- 1 Skulle gjort jobbet själv
2 Köpt svart
3 Tagit hjälp av vänner/anhöriga
4 Låtit jobbet vara ogjort
5 Vet ej/Ej svar

- C14** Om C11=3 **Hur skulle ditt hushåll i så fall fått jobbet utfört? Flera svarsalternativ möjliga. Kom ihåg att dina svar är**
eller C12=3 **helt anonyma!**

- 1 Skulle gjort jobbet själv
2 Köpt svart
3 Tagit hjälp av vänner/anhöriga
4 Låtit jobbet vara ogjort
5 Vet ej/Ej svar

**Frågorna under C4 tom C14 upprepas "loopas" för:
C3=1 tom C3=6
innan frågorna ställs från D och framåt**

D. Frågor om kontakterna med Skatteverket

INTRO Jag kommer nu att ställa ett par frågor om hur du tagit reda på det du behövt veta kring ROT-avdraget

D1 *Hur har du fått information, blanketter m.m. som du behövt kring ROT-avdraget? (Flera svarsalternativ möjliga)*

- 1 Via media
- 2 Skatteverkets hemsida
- 3 Skatteverkets Skatteupplysning dvs. via telefon eller e-post
- 4 Hämtat/beställt broschyrer från Skatteverket
- 5 Varit på Servicekontoret
- 6 Från entreprenören
- 7 Annat.....

Instruktion till intervjuaren:

Om IP undrar vad Servicekontor är klargör: "Det är kontor där Skatteverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen är på samma ställe och svarar på frågor"

D2 *Var det lätt att ta reda på det du behövde veta kring avdraget?*

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Varken lätt/eller svårt

D3 *Om D1=2 Vad tycker du om informationen på hemsidan?*

- 1 Mycket bra
- 2 Bra
- 3 Varken/eller
- 4 Dålig
- 5 Mycket dålig
- 6 Ingen uppfattning/vet ej

D4 *Om D3=4 eller 5 Vad var problemet?*

- 1 Svårt att hitta
- 2 Svårt att förstå
- 3 Fick inte svar på det jag ville
- 4 Annat. Ange vad _____

D5 *Om D1=3 Hur upplever du kontakten med Skatteupplysningen (telefon eller e-post)?*

- 1 Mycket bra
- 2 Bra
- 3 Varken/eller
- 4 Dålig
- 5 Mycket dålig
- 6 Ingen uppfattning/vet ej

D6 *Om D5=4 eller 5 Vad är det som fungerat dåligt?*

- 1 Väntetiden
- 2 Svårt att få svar på mina frågor
- 3 Bemötandet
- 4 Annat. Ange vad.....

D7 *Om D1=4 Hur var det att ta till sig informationen i Skatteverkets broschyrer?*

- 1 Lätt att förstå
- 2 Varken/eller
- 3 Svårt att förstå
- 4 Ingen uppfattning/vet ej

Bilaga 2: ROT – Teknisk rapport och frågeformulär

D8 Om D1=5 **Vad tycker du om Servicekontoret**

- 1 Mycket bra
- 2 Bra
- 3 Varken/eller
- 4 Dåligt
- 5 Mycket dåligt
- 6 Ingen uppfattning/vet ej

D9 Om D8=4 **Vad är det som var dåligt?**
eller 5

- 1 Väntetiden
- 2 Svårt att få svar på mina frågor
- 3 Bemötandet
- 4 Annat. Ange vad.....

E. Allmänt om legitimitet

Hur väl stämmer följande med din åsikt ?

E1 **Det är bra med en skattereduktion för ROT-arbeten**

- 1 Instämmer helt
- 2 Instämmer delvis
- 3 Tar delvis avstånd ifrån
- 4 Tar helt avstånd från
- 5 Ingen uppfattning

E2 **Det är OK att folk köper ROT-arbeten svart**

- 1 Instämmer helt
- 2 Instämmer delvis
- 3 Tar delvis avstånd ifrån
- 4 Tar helt avstånd från
- 5 Ingen uppfattning

Bilaga 3. Vissa metodfrågor m.m.

Bortfallsanalys för telefonintervjuundersökningarna om RUT och ROT

Urvalet till RUT-undersökningen gjordes som ett obundet slumpmässigt stratifierat urval om 2 000 köpare varav 1 682 kunde identifieras med telefonnummer. Efter tio kontaktförsök fick man kontakt med 1 021 köpare. Av dessa föll dock 152 bort då de inte kunde erinra sig att de nyttjat reduktionen för köp av RUT. Fullständiga intervjuer om köp av RUT-tjänster genomfördes således med 869 RUT-köpare.

Urvalet till ROT-undersökningen gjordes som ett obundet slumpmässigt urval om 2 000 köpare varav 1 756 kunde identifieras med telefonnummer. Efter minst tio kontaktförsök fick man kontakt med 1 144 personer. Av dessa föll dock 101 bort då de inte kunde erinra sig att de skulle ha nyttjat reduktionen för ROT. Fullständiga intervjuer om köp av ROT-arbeten genomfördes således med 1 043 ROT-köpare.

Det visade sig under undersökningarnas gång att det i vissa sambohushåll inte var urvalspersonen utan maken som hade kunskapen om köpen vad gäller priser och omfattning. För att minimera bortfallet togs därför i dialog med undersökningsföretaget beslutet att i dessa fall godta att maken med kunskapen kunde få svara på frågorna istället för urvalspersonen. Detta skedde för RUT-köpare i 55 fall och för ROT-köpare i 27 fall.

Fördelningen av de slutligen intervjuade med avseende på kön och ålder kan jämföras med motsvarande fördelning i den verkliga populationen.

RUT-köparna 18-74 år			ROT-köparna 18-74 år		
	Andel, %			Andel, %	
	i verkliga populationen	bland de intervjuade		i verkliga populationen	bland de intervjuade
Kön:			Kön:		
Kvinnor	59,4	65,4	Kvinnor	39,6	39,5
Män	40,6	34,6	Män	60,4	60,5
Totalt	100,0	100,0	Totalt	100,0	100,0
Ålder:			Ålder:		
-24	1,1	0,8	-24	0,7	0,5
25-34	14,3	11,4	25-34	11,0	9,1
35-44	28,0	29,3	35-44	23,9	21,4
45-54	20,0	20,8	45-54	22,8	24,8
55-64	19,2	18,2	55-64	23,8	25,7
65-74	17,4	19,5	65-74	17,8	18,5
Totalt	100,0	100,0	Totalt	100,0	100,0

Fördelningen på ålder bland dem som svarat i undersökningarna har hygglig överensstämmelse med fördelningen i den verkliga populationen. Det finns bland de intervjuade en viss underrepresentation bland yngre och viss överrepresentation bland de äldsta. Med avseende på kön finns en viss överrepresentation av kvinnor i de som svarat i RUT-undersökningen. Vi har undersökt om skillnaderna i könsfördelning möjligtvis skulle kunna ha att göra med att vi i ett mindre antal fall låtit maken till urvalspersonen svara. Men detta förklarar en ytterst marginell del. För ROT-undersökningen stämmer könsfördelningen

Bilaga 3: Metodfrågor

bland dem som svarat i undersökningen väl överens med den i verkliga populationen. Ingen omviktning har gjorts av observationerna med avseende på kön och ålder.

Köpare av ROT – efter ålder, sysselsättning och inkomst

I intervjuundersökningen har personerna fått svara separat för varje typ av ROT-arbete på hur de skulle agera. Tre fjärdedelar av köparna ingår i hushåll som bara köpt en typ av jobb.

	Andel av köparna som ingår i hushåll som köpt olika antal typer av jobb, %						Samtliga
	1 typ	2 typer	3 typer	4 typer	5 typer	6 typer	
ROT-köpare	75	17	7	1	0,3	-	100

Intervjufrågorna om nyttjande, svarta köp m.m. har ställts för respektive typ av jobb. Det innebär att i de fall ett hushåll bara köpt en typ av jobb finns bara en uppsättning svar. Har hushållet däremot köpt tre typer av jobb så förekommer tre uppsättningar svar på frågorna som knyter an till vart och ett av jobben. För att skapa överblick och ge en sammanfattande bild av alternativen till att köpa ROT har vi i vissa tabeller valt att kvantifiera alternativen på följande sätt. Svaren för personer som svarat på mer än en typ av arbete har viktats in genom att dividera med det antal typer av jobb som köpts. Det innebär att för en person som köpt tre typer av jobb – och som således givit tre svar – tilldelas varje svar en vikt på $\frac{1}{3}$. På detta sätt framkommer en fördelning på de olika alternativen där varje person ges samma tyngd i totalbilden.

Om omviktning från köpare till köparhushåll

Två separata intervjuundersökningar har genomförts – en till köpare av RUT och en till köpare av ROT. Urvalsramen för RUT-undersökningen är personer som köpt RUT och dessa har fått en uppsättning frågor som relaterar till RUT-tjänster. Urvalsramen för ROT-undersökningen är personer som köpt ROT och dessa har fått frågor som relaterar till ROT-arbeten. Vissa av frågorna i undersökningarna är formulerade utifrån hur *det hushåll man ingår i* har gjort i olika avseenden. Den intervjuade köparen har således fått svara för hela hushållet. Detta gör att uppgifter om hushåll för sambohushåll där båda parter har köpt RUT respektive ROT har dubbel sannolikhet att komma med. För att undvika dubbelräkningar vid beräkningar av ”makrotal” för t.ex. köpt timantal baserat på frågor som är formulerade utifrån ett hushållsperspektiv behöver därför ske en omviktning i dessa fall.

I ROT-undersökningen ställdes en direkt fråga till sambohushåll huruvida även sambon haft ROT-avdrag. Svaren från dessa intervjupersoner har viktats in med hälften vid beräkningar avseende hushåll och debiterade timmar. Som framgår av tabellen nedan fanns i det bearbetade urvalet 1 043 köpare av ROT fördelat på 162 ensamstående och 881 sammanboende köpare. Av de sammanboende hade 491 en make som också utnyttjat ROT-avdraget. Det innebär att svaren i urvalet motsvarar 798 hushåll.

Bilaga 3: Metodfrågor

Köpare av ROT i åldrarna 18-74 år fördelat på hushåll där 1 person köpt ROT och där båda köpt ROT

Familjetyp Antal köpare per hushåll	Antal bearbetade i urvalet			Uppräknat till riket som helhet		
	Antal köpare	Vikt för omformning till hushåll	Antal hushåll	Antal köpare, tusental	Vikt för omformning till hushåll	Antal hushåll, tusental
Ensamstående	162	1	162	124	1	124
Sammanboende: 1 har köpt	390	1	390	299	1	299
Sammanboende: båda har köpt	491	0,5	246	377	0,5	188
Samtliga 18-74 år	1 043		798	800		612

I RUT-undersökningen ställdes inte en motsvarande fråga utifrån bedömningen att det kunde förmodas vara ganska sällsynt och att förvirring kunde tänkas uppstå kring huruvida en fråga ”om även sambon använt RUT” kunde komma att blandas ihop med ROT-köp som ju är betydligt mera frekventa bland hushållen. Istället valde vi att titta mer aggregerat på detta via de bearbetningar SCB kan göra avseende husavdragsstatistik avseende inkomståret 2009. Resultatet av denna bearbetning framgår nedan.

Samboendehushåll som köpt RUT 2009 fördelat på hushåll där 1 person köpt RUT och där båda köpt RUT

	Avdrag för hela 2009 Samtliga administrativa förfaranden			Fakturamodellen		
	Antal köpare	vikt för omformning till hushåll	Antal hushåll	Antal köpare	vikt för omformning till hushåll	Antal hushåll
Antal sammanboende RUT-köpare varav	106 302			85 166		
- antal köpare där bara 1 i hushållet haft RUT	80 094	1,0	80 094	73 434	1,0	73 434
- antal köpare där även maken köpt RUT	26 208	0,5	13 104	11 732	0,5	5 866
Antal sambohushåll som haft RUT			93 198			79 300
Generell omräkningsvikt av värden för samboende köpare			88%			93%

Källa: SCB. Specialbearbetning

Under 2009 fanns flera olika administrativa förfaranden. Fakturamodellen infördes vid halvårsskiftet. En omviktning baserat på hela året skulle innebära att värden för hushållsfrågor för samboendehushåll räknas ned till 88 procent. Det kan antas att mängden av olika förfaranden under 2009 gjort att fler i ett hushåll kommit att söka RUT-avdrag och att denna siffra för 2009 inte är representativ för den period som intervjuundersökningarna fångar (i huvudsak 2010). Ett omviktningstal baserat på enbart fakturamodellen 2009 skulle landa på 93 procent. Men fakturamodellen har då bara gällt under andra halvåret 2009. Vi har i omviktningen av makrotal valt att vikta om värdena för sambohushåll till 90 procent.

RUT: Skattningen av timantal

I bearbetningarna har exkluderats ett mindre antal fall där det beräknade nettopriset per timme för arbetet överstiger 500 kr (dvs. brutto över 1 000 kr). Dessa observationer förefaller icke representativa och kan bero på att man missuppfattat frågan och svarat bruttopris istället för nettopris. Det skulle också kunna vara så att det uppgjorda timpriset avser priset för mer än 1 person samtidigt.

RUT-tjänster är ofta återkommande tjänster. Intervjufrågorna kring RUT är uppbyggda på en fråga om hur ofta man brukar köpa tjänsten (svarsalternativen: 1 gg per vecka, 1 gg var 14:e dag, 1 gg per månad, 1 gg i kvartalet, 1 gg per halvår, 1 gg per år, engångsföreteelse). Denna

fråga har sedan (beroende på hur man svarat på en fråga om hur mån gjort upp om priset) följts av

- antingen av en fråga om hur mycket man brukat betala per gång för arbetet och hur många mantimmar man uppskattar utförarna varit där
- eller av en fråga om hur många timmar man köpt per gång och till vilket timpris.

Beräkningarna av timvolym/belopp för RUT-tjänster utgår från ett beräkningsmässigt antagande att när den intervjuade svarat ”1 gg/vecka” så motsvarar detta 46 tillfällen under ett fullt år¹ och vid svaret ”var 14:e dag” på 23 tillfällen². En annan problematik är att RUT befinner sig i ett expansionsstadium där nya köpare tillkommit. Mellan 2009 och 2010 ökade antalet RUT-köpare enligt Skatteverkets statistik från ca 190 000 till 326 000 dvs. med 136 000. Det innebär att minst 42 procent av populationen 2010 består av nytillkomna.³ De nytillkomna har genomsnittligt sett inte varit med ett fullt år vilket innebär att antalet tillfällen under ett år enligt ovan inte är representativa för dessa nytillkomna. I överslagskalkylerna hanteras detta genom att för regelbundna köp (1 gg/vecka eller 1 gg/14:e dag) reducera det samlade timantalet/beloppet med 21 procent (dvs. 42 procent antas varit med under i snitt ½ år).

Den enligt ovan beskrivna metoden har använts för att beräkna timantal och sammanlagd reduktion för de mer sällsynta tjänsterna Trädgårdsarbete/snöröjning, Barnpassning och Annat. För städtjänster, som dominerar RUT-köpen, har valts en indirekt metod som bedömts ge ett resultat som bättre fångar den faktiska volymen än schablonantagandena enligt ovan. Ett vägt genomsnittligt timpris för städtjänster har beräknats baserat på den ovan beskrivna förutsättningarna för hela den population som köpt städtjänster. Detta genomsnittliga timpris (som hamnar på ett nettotimpris på ca 180 kr) har sedan kombinerats med det sammanlagda RUT-avdrag som beräknats falla på städtjänster för att beräkna sammanlagt debiterat timantal för städtjänster.⁴

ROT: Skattningen av timantal

I bearbetningen har exkluderats ett litet antal observationer med nettopris över 1 000 kr (dvs. bruttopris över 2 000 kr). Dessa observationer skulle kunna vara uttryck för att man missuppfattat frågan och svarat bruttopris istället för nettopris. Det skulle också kunna vara så att det uppgjorda timpriset avser priset för mer än 1 person samtidigt eller att kostnader för material och maskiner kommit med i svaren.

Ett antal fall, där det sammanlagda nettobelopp som kalkylerats baserat på frågesvaren kring timmar och timpris, överstiger 100 000 kr för sammanboende och 50 000 kr för ensamstående har exkluderats i kalkylerna. Dessa värden, som ligger över det som kan ges enligt lagstiftningen, kan bero på att det varit svårt att lirka fram rimliga uppskattningar av timpris, timantal m.m. från de intervjuade. Ställda frågor har efterfrågat arbetskostnad netto efter reduktion. De intervjuade kan i vissa fall ha angivit fullpris eller att material inkluderats i svaren.

¹ 52 veckor minus 6 veckor då man avstått från tjänsten i samband med semester m.m.

² 26 tillfällen minus 3 tillfällen under året då man avstått från tjänsten.

³ Andelen kan vara ännu något högre eftersom det finns en viss omsättning bland de 190 000 som fick RUT 2009 - alla har inte RUT 2010.

⁴ Skattereduktionen för RUT för åldersgrupperna 18-74 år uppgick 2010 till 1 175 mnkr enligt Skatteverkets statistik. Av detta belopp har med den beskrivna beräkningstekniken 128 mnkr kalkylerats falla på annat än städtjänster. Det innebär att reduktionen för städtjänster år 2010 kan kalkyleras till 1 047 mnkr.

Bilaga 4. Husavdraget – bakomliggande motiv och mekanismer

I denna bilaga tittar vi mer allmänt på den teoretiska bakgrunden till husavdraget. Vilka är motiven till införandet, hur fungerar mekanismerna och vilka effekter kan förväntas? För att förstå de komplexa sambanden gör vi nedslag i teorier om hushållsproduktion och specialiseringsvinster, priskänslighet och skatteklilar.

1 Att ta tillvara specialiseringsvinsterna i samhället

Arbeten kan utföras under åtminstone fyra olika institutionella villkor⁵:

- Inom ramen för penningekonomin som:
 - beskattat ”vitt” marknadsarbete
 - svart arbete ersatt i pengar
- Utanför penningekonomin:
 - tjänstebyten
 - obeskattat egenarbete

Sysselsättningsdiskussionen handlar i regel om det beskattade vita marknadsarbetet. Men den del av arbetet som utförs i andra former är mycket omfattande. Tjänstebeskattningsutredningen (SOU 1997:17) uppskattade för år 1993 att vi arbetade 5,9 miljarder timmar på den beskattade marknaden medan det obeskattade arbetet (egenarbete, svartarbete) beräknades till drygt 7,5 miljarder timmar dvs. 25-30 procent större än det beskattade.

Skatterna påverkar den relativa lönsamheten för de fyra typerna av arbeten. I en ekonomi utan skatter och lika lön är det enbart produktiviteten som bestämmer de prisrelationer som utgör grund för hushållens val mellan egenarbete respektive köp på marknaden. Det gör att specialiseringsvinster tillvaratas på ett effektivt sätt. När skatter införs förändras prisrelationen mellan hushållets hemmaproduktion och marknadsproduktionen på grund av att hemmaproduktionen inte är beskattad. Skattesystemet är således inte likformigt mellan hushållsproduktion och marknadsproduktion. Hemarbetet gynnas medan marknadsarbetet missgynnas. Skatter är också en förklaring till uppkomsten av en svart sektor. Husavdraget tar specifikt sikte på områden med stor egenproduktion och svartarbete. Det finns behov av åtgärder som kan öka utbudet och efterfrågan på arbete i den svenska ekonomin. Syftet med husavdraget är att mer av det totala arbetet som utförs i samhället ska ske som beskattat vitt marknadsarbete genom ett tillflöde av arbeten som utförts som egenarbete eller svart och genom att individerna istället för egenarbete i ökad utsträckning ska välja att arbeta med det man har specialkunskaper för. Specialiseringen leder till högre effektivitet i det samlade resursutnyttjandet.

⁵ Henrekson, M: Högre sysselsättning genom en utvidgad marknadssektor. Ekonomisk Debatt 1998 nr 7.

2 Skattesystemets utformning

Beskattning av aktiviteter med hög priskänslighet ger högre effektivitetsförluster

För de allra flesta skatter gäller att de i mindre eller större utsträckning styr hushålls och företags val mellan olika aktiviteter. Genom denna styrning påverkas effektiviteten i samhällets användning av olika resurser.⁶ I vissa avseenden kan styreffekterna vara åsyftade (t.ex. miljöskatter, skatt på alkohol). Men skatter ger också i allmänhet upphov till icke avsedd styrning och effektivitetsförluster i form av s.k. överskottsbördor. Med överskottsbördan av en skatt avses den förlust av privat välfärd som uppkommer utöver den köpkraftsindragning som mäts genom de inkomster skatten ger för det offentliga. Storleken på dessa effektivitetsförluster är förutom skattesatsernas höjd också beroende av hur pass priskänslig efterfrågan och utbudet är på den aktuella marknaden. Priskänsligheten är betydelsefull då den bestämmer hur mycket en skatt påverkar individers eller företags val. Hög priskänslighet medför att exempelvis individens faktiska konsumtionsval vid skatter kommer att avvika mer från valet av konsumtionsnivå och sammansättning i frånvaro av skatter än vid en låg priskänslighet. Beskattning av ekonomiska aktiviteter med hög priskänslighet medför därför större välfärdsförluster än om skattebasen med låg priskänslighet väljs.

En grundläggande princip bakom skattereformen 1990–91 var att beskattningen ska vara likformig, det vill säga att lika inkomster, varor eller tjänster ska beskattas lika. Skatteverket har sett principen om likformighet i beskattningen som viktig för att motverka den typ av skatteplanering och skattefel som uppkommer när personer och företag exploaterar att olika typer av inkomster/aktiviteter beskattas olikformigt. Särregler skapar en tyngre skatteadministration och kan också ge upphov till avgränsningsproblem som kan komma att missbrukas.

Det begrepp som har kommit att ställas emot likformighet är principen om optimal beskattning som innebär att skattesystemet i så liten utsträckning som möjligt bör påverka hushållens och företagens val av handlingsalternativ. Teorin om optimal beskattning innebär, förenklat uttryckt, att skattesatser och regler differentieras mellan olika skattebetalare eller olika verksamheter i syfte att öka den ekonomiska tillväxten och minska skatternas negativa effekter på samhällsekonomin. Snedvridningarna blir mindre om varor och tjänster med hög priskänslighet inte beskattas lika hårt som de med låg priskänslighet. I praktiken är det emellertid svårt att utforma en optimal skattestruktur. Förutom administrativa problem är kunskapen om priskänsligheten för olika varor och tjänster otillräcklig.

Är då husavdraget ett avsteg från likformighetsprincipen eller är det rent av ett sätt att öka likformigheten? Det grundläggande problemet är att skattesystemet inte är likformigt mellan hushållsproduktion och marknadsproduktion eftersom den tid som ägnas åt hemproduktion inte kan beskattas. Detta gynnar hemarbetet medan marknadsarbetet missgynnas vilket kan leda till för mycket hemarbete och för lite marknadsarbete för att vara effektivt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Utifrån ekonomiska utgångspunkter vore det motiverat att beskatta marknadsproducerade hushållstjänster och motsvarande arbete som utförs i hemmet på ett likvärdigt sätt. Då skulle inte skatten att snedvrida hushållens val mellan att köpa eller göra jobbet själv. Av olika skäl beskattas emellertid enbart marknadsproducerade hushållstjänster, vilket innebär att skattereglerna inte behandlar hemarbete och

⁶ Skatter i Sverige 2010. Avsnittet: ”Skatter i ett ekonomiskt och historiskt perspektiv”.

marknadsproducerade hushållstjänster på ett neutralt sätt. Att ge skattelättnader för varor och tjänster som minskar tid i hemproduktion är ett indirekt sätt att hantera denna problematik. Skattelättnader för hushållsnära tjänster ökar effektiviteten genom att stimulera till mer produktivt marknadsarbete. En nackdel är att skattelättnaderna ger upphov till nya snedvridningar i form av ökad konsumtion av de tjänster som gynnas på bekostnad av annan konsumtion som inte får skattelättnader. Det gäller därför att väga de snedvridningar som elimineras mot de nya snedvridningar som uppkommer. Sannolikheten för att riktade skattelättnader ska ha positiva samhällsekonomiska effekter är större för arbeten som de flesta ganska enkelt kan utföra. Det betyder att argumenten för avdrag för RUT-arbeten, som de flesta ganska enkelt kan utföra själva, är starkare än för ROT-arbeten som ofta kräver specialistkompetens.

Riksrevisionen har i en rapport 2010 granskat hur regeringen redovisat och motiverat avvikelser från principen om enhetlig beskattning.⁷ Av granskningen framkommer att principen om enhetlighet alltjämt finns kvar som ett allmänt krav på skattepolitiken, men dess betydelse förefaller ha minskat. Regeringen har också under senare tid på ett allt tydligare sätt fört fram teorin om optimal beskattning som en alternativ norm för beskattning. Riksrevisionen framför ingen egentlig kritik mot avstegen som sådana men rekommenderar regeringen att tydligt redovisa i propositionerna när avvikelser från principen om enhetlighet föreslås och tydligare också ställa de nackdelar detta innebär mot de fördelar som förändringen förväntas innebära.

Den stora priskänsligheten i kombination med problemen för Skatteverket att övervaka arbeten som utförs hemma hos hushållen gör det svårt att genom selektiva kontrollinsatser motverka svartarbete inom områdena hushållsnära tjänster och köp av hantverksarbeten. Husavdraget är visserligen ett avsteg från likformighetsprincipen men är en särregel som skapar systemstöd som backar upp vit redovisning inom dessa marknadssegment.

Minskade skattekilrar mellan obeskattat och beskattat arbete

De höga skattekilarna vid beskattat arbete har gjort att det stora flertalet hushåll valt egenarbete vilket kan bidra till att man gör en mindre arbetsinsats i det egna yrket som man är specialiserad på att utföra. Detta gäller särskilt de områden där specialiseringsvinsterna inte är så stora mellan marknads- och hemproduktion.⁸ Specialisering skulle istället innebära att hushållet köper tjänsten och specialiserar sig på arbetet utanför hemmet. Konjunkturinstitutet beräknar 2008 att kvoten $1/(1\text{-skattekil})$ i genomsnitt låg på 2,3.⁹ Detta betyder att vid lika produktivitet måste köparen ha en timlön i sitt eget yrke som är 2,3 gånger vad säljaren har för att det ska löna sig att köpa tjänsten. Om köparen och säljaren har samma timlön måste den som säljer tjänsten därmed göra arbetet 2,3 gånger snabbare (och till samma kvalitet) som vad köparen själv skulle göra om denne istället väljer att utföra arbetet själv.

Köp av svarta tjänster är ett sätt att undvika skattekilarna. Svartarbetskartläggningen (2005) visade att hushållens köp av svarta hantverkstjänster ofta görs upp som ett pris som bygger på att köpare och utförare delar på den vinst som uppkommer genom att undvika skatten.¹⁰ Priset

⁷ Enhetlig beskattning RiR 2010:11. Riksrevisionen

⁸ Skatter, tjänster och sysselsättning. SOU 1997:17, s.152.

⁹ Skatter i Sverige 2010. Kap.4 Skatt på arbete tabell 4.26. Utbytesgraden har förbättrats under senaste decenniet. År 1998 innebar kvoten en produktivitetsfaktor på 2,55 och enligt preliminära beräkningar för 2010 är den 2,18.

¹⁰ Svartarbetskartläggningen. Rapport 2006:4.

på svart städning var mer pressat och motsvarade närmast nettolönen inom den vita sektorn. Den bild av svartprissättningen som kom fram i en telefonenkät genomförd av Tjänstebeskattningsutredningen var att priserna för svart hantverksarbete varierade alltifrån att enbart momsens ”lyfts av” från det vita priset ner till under 100 kronor per arbetstimme. Den faktor som påverkade svartpriset tycktes vara den aktuella tjänstens grad av substituerbarhet med hushållens eget arbete, dvs. i vilken utsträckning det är möjligt för hushållen att själva utföra arbetet.¹¹ Ju lägre svartpris desto större skattereduktion krävs för att eliminera den svarta marknaden för tjänsten. Valet att köpa svart är emellertid även beroende av annat än nivån på skattekilarna. Den som köper svart måste ha ett kontaktnät som möjliggör köpet. Valet är också en fråga om personliga normer och inställningen till svarta köp i den krets man rör sig i.

Även om forskningen är positiv till att skattelättnader för hushållsnära tjänster kan verka effektivitetshöjande ger forskningen inte någon vägledning om vilken nivå på skattelättnaden som är lämplig. I de överväganden som regeringen gjorde i propositionen om skattelättnader för hushållstjänster våren 2007 fastnade man för en reduktion på 50 procent av arbetskostnaden. Man räknade därmed med att köparen av tjänsten skulle möta ett pris som ligger relativt nära det svarta priset. Man menade också att det är troligt att människor i allmänhet föredrar att köpa tjänster vitt framför svart, varför vita tjänster kan tänkas konkurrera med svarta även om det vita priset ligger något högre. En förutsättning angavs dock vara att det blir enkelt att köpa tjänsterna vitt. Nivån motiverades också med att det var av stor betydelse att så många som möjligt ska ha möjlighet att ta del av skattereduktionen och att även personer med lägre inkomster ska kunna köpa hushållstjänster. När utvidgningen skedde till hushållens köp av ROT-arbeten fanns ingen tydlig diskussion om nivån. Med hänsyn till att dessa arbeten ofta är mer specialiserade och svårare att utföra själv är det inte självklart att nivån ska vara densamma som för RUT-arbeten. ROT-delen inordnades i det system som redan fanns riggat för hanteringen av reduktionen för hushållsnära tjänster. Det var en enkel administrativ lösning när man av konjunkturskäl snabbt ville få igång ett system med ROT-avdrag.

Hur påverkar en skatteförändring som husavdraget den prisbild som möter köpare och utförare? Om utförarens pris (före skattereduktion) inte påverkas av husavdraget tillgodogör sig köparen hela effekten av skattereduktionen och nettopriset för köparen skulle halveras. Husavdraget förväntas emellertid öka efterfrågan vilket ger en prispress uppåt. Det pris som faktiskt blir följderna beror på hur utbudet från producenterna anpassar sig till denna efterfrågan och kan bli olika på kort och på längre sikt och i olika konjunkturlägen. Givet att husavdraget slår igenom i prissättningen på vita marknadsproducerade tjänster gör detta att prisskillnaden mellan att köpa vitt och svart minskar. Detta gör det lättare för företag på den vita marknaden att konkurrera med den svarta.

Avgränsningsfrågan

Avgränsningen till den typ av tjänster som ska omfattas av husavdrag har gjorts med åtanke av vad de teoretiska modellerna säger om effektivitetsvinster. Mer specialiserade tjänster är man mer benägen att köpa och det finns grund för en kommersiell marknad för tjänsterna. Av detta skäl omfattas t.ex. inte kemtvätt, installation och reparation av teknisk utrustning i hemmen och nybyggnationer av husavdrag eftersom det är sådant som man ändå kan

¹¹ SOU 1997:17, s.352.

förväntas köpa och därför kan antas ha begränsad effekt på arbetsutbudet. En reduktion skulle i sådana fall i första hand bli en subvention till arbeten som ändå skulle köpas.

3 Hur omfattande var svartarbetet innan husavdragets införande?

Innan skattereduktionen infördes dominerades marknadssegmentet för hushållstjänster av svarta tjänster och den seriösa vita marknaden var ytterst liten. Antalet hushåll som köpte RUT-tjänster vitt beräknades endast uppgå till ca 5 000-8 000¹² och dessa köp bestod ofta av arbetsgivare som köpte tjänsterna som förmån till sina anställda. Svart städning och annat hushållsarbete (matlagning, strykning, tvätt m.m.) köptes däremot av nästan 150 000 hushåll.¹³ Intervjuundersökningen i anslutning till svartarbetskartläggningen visade också för ROT-sektorn på betydande svartarbete. Nästan 300 000 hushåll köpte svarta jobb (betalda i pengar) med koppling till bostaden under ett år. Volymen svartarbete (ersatta i pengar) inom de aktiviteter som nu omfattas av ROT-avdraget beräknades motsvara ca 19 miljoner timmar (≈13 000 årsarbeten). Det fanns med andra ord ett omfattande svartarbete inom dessa branscher vilket gjorde att seriösa utövare hade svårt att prismässigt konkurrera på lika villkor.

Innan skattereduktionen för RUT infördes var marknaden för hushållsnära tjänster marginell. Det innebär att dödviktskostnaderna, dvs. kostnaderna för att ”subventionera” verksamheter som ändå skulle äga rum, är små för RUT-segmentet. För ROT-avdraget kan dödviktskostnaderna bli relativt stora då det även utan ROT-avdrag finns en stor vit marknad för hantverkstjänster.

4 Hushållet i ekonomin

Vad styr det enskilda hushållets beslut att arbeta på marknaden och hemma samt hur mycket man väljer att köpa respektive producera själv? Hushållets beslutsproblem är att skapa mest nytta för hushållet genom att avväga:

- *tidsanvändningen* för arbete på marknaden respektive hemarbete och fritid med de
- *ekonomiska resurser* man får via marknadsarbete utifrån de
- *preferenser* som finns i hushållet.¹⁴

Hur skattesystemet ser ut har betydelse för hur denna avvägning görs liksom möjligheterna att bestämma sin arbetstid utifrån de institutionella förhållanden som råder på arbetsmarknaden. För ett hushåll med flera medlemmar är valet också en ”förhandlingsfråga” med avvägningar mellan intressen hos olika familjemedlemmar.

Att förbättra förutsättningarna för att kvinnor och män ska kunna kombinera arbetsliv och familjeliv på lika villkor fanns med i bilden vid införandet av RUT-avdraget. Idag utför kvinnor en övervägande del av familjens hushållsarbete. Skattereduktionen skulle ge familjer större möjligheter att köpa tjänster som underlättar vardagen. På så sätt skulle framför allt kvinnor kunna öka sin egen tid på arbetsmarknaden.

¹² Proposition 2006/07:94, s 23-24. Skattningen baserad på uppskattningar i branschen.

¹³ Svartköp och svartjobb i Sverige. Rapport 2006:4, s 465. Skatteverket.

¹⁴ SOU 1997:17, s.144

Av dygnets 24 timmar är man vaken ungefär 2/3 av tiden. Denna tid ska fördelas mellan marknadsarbete, hemarbete och fritid. Sett över veckans alla dagar arbetar kvinnor och män lika mycket, ca 8 timmar per dag enligt SCB:s senaste tidsanvändningsstudie från 2000/2001.¹⁵¹⁶ Men hur arbetet är fördelat på marknadsarbete och hemarbete skiljer sig åt. Kvinnor arbetar lika mycket betalt som obetalt medan män arbetar dubbelt så mycket betalt som obetalt. Tiden som avsätts varierar kraftigt inte bara mellan kvinnor och män, utan också mellan olika faser i livet. Om man tittar på åldrarna 20-44 år och slår ihop antalet arbetade timmar på marknaden och i hemmet framgår att småbarnsföräldrar arbetar mindre på marknaden men ändå ägnar ungefär 10 timmar mer per vecka åt att arbeta än barnlösa i samma ålder och kön (se tabell nedan).¹⁷ Att ha småbarn innebär större omställning av tidsanvändningen mellan marknadsarbete och hemarbete för kvinnorna än för männen.

Tabell 1 Genomsnittlig tid för arbete och fritid, 2000/2001¹⁸
Befolkningen 20-44 år. Timmar per dygn. Alla dagar

Aktivitet	Kvinnor		Män	
	Barnlösa	Småbarns-föräldrar	Barnlösa	Småbarns-föräldrar
Förvärvsarbete	4,25	2,36	6,04	5,28
Hemarbete	2,42	6,06	1,59	3,50
S:a arbete	7,07	8,42	8,03	9,18
Fritid	5,17	4,22	5,24	4,31

Källa: SCB. Tid för vardagsliv. Rapport 99, bilaga 5. (2003)

5 Syftet med husavdraget

De tjänsteområden som täcks av RUT respektive ROT skiljer sig åt på flera olika plan, både vad gäller sysselsättningarnas karaktärer (specialisering), graden av institutionalisering och därmed också vilka intentionerna varit vid införandet av skattelättnaderna.

Det huvudsakliga syftet med skattereduktion för RUT är att minska svartarbetet, främja etableringen av nya marknader och öka sysselsättningen. Dessa syften speglar i hög grad de problem som företag som specialiserat sig mot hushållsnära tjänster mött under många år. Höga skattekilrar mellan obeskattat och beskattat arbete, låga specialiseringsvinster jämfört med hemproduktion, samt hård konkurrens ifrån den svarta arbetsmarknaden har gjort det svårt för en sektor som inriktar sig mot hushållsnära tjänster att etablera sig i Sverige. Genom att skattereduktionen gör det mera fördelaktigt ska fler kunna köpa dessa tjänster i stället för att utföra jobbet själv. Tanken är att individerna därmed kan frigöra tid från hushållsarbete och lägga den på lönearbete vilket gynnar samhällsekonomin. Med skattereduktionen har man också hoppats komma åt det omfattande svartarbetet inom sektorn vilket tidigare, pga. de höga skattekilarna, ofta varit hushållens ”enda reella” alternativ till att själva utföra arbetet. Både övergången till ökat marknadsarbete och minskat köp av svarta tjänster främjar etablerandet av en ny vit marknad.

¹⁵ Sedan SCB:s undersökning 1990/1991 har kvinnornas arbete i hemmet minskat med nästan 5 timmar/vecka, medan männen endast minskat sitt hemarbete med ca 30 minuter/vecka.

¹⁶ SCB genomför just nu en ny tidsanvändningsstudie som förväntas vara klar till sommaren 2011.

¹⁷ Det bör dock påpekas att en sammanslagning av detta slag inte är helt oproblematisk. Förvärvsarbete räknas nämligen här i bruttotid, medan hemarbetet beräknas i nettoarbetstid. Kortfattat betyder detta att i kategorin förvärvsarbete inkluderas kaffe-pauser, toalettbesök, privata telefonsamtal etc., medan detta inte inkluderas i hemarbetet. När SCB räknar om så att även kaffe-pauser och dyl. ingår i hemarbetet så ökar den totala arbetstiden mer för kvinnorna än för männen. (SCB 2003, s.73)

¹⁸ Eftersom tidsanvändningen för studier och personlig omvårdnad uteslutits ur tabellen så summeras inte den totala använda tiden till 24 timmar.

Införandet av husavdraget har föregåtts av flera statliga utredningar (bl.a. SOU 1994:43, SOU 1997:17) och även många forskare har under de senaste tjugo åren intresserat sig för dessa frågor (se t.ex. Hultkrantz och Nordström 1995, Holmlund och Kolm 1998, Henrekson 1998, samt Öberg 2005). Den fråga som kanske har sysselsatt flest forskare har varit huruvida skattelättnader för tjänstesektorn skulle öka efterfrågan på dessa tjänster, och därigenom kunna fungera som en vitamininjektion för att minska arbetslösheten inom gruppen låg- och medelutbildade. Mycket av forskningen har även handlat om huruvida en etablerad bransch för hushållsnära tjänster skulle öka framförallt kvinnornas arbetsutbud (dvs. att få fler kvinnor att arbeta heltid istället för som idag deltid) eller om hushållen istället skulle prioritera att öka sin fritid vid köpande av hushållstjänster. Det har under denna tid också utvecklats s.k. allmänna jämviktsmodeller som inbegriper sektorer för det vita, det svarta och gör-det-självarbetet och som gör det möjligt att samordnat simulera effekterna på dessa sektorer av skatteändringar som ändrar på prisrelationerna mellan olika varor och tjänster. Generellt kan sägas att mycket av forskningen har ställt sig positiv till den typ av skattelättnader som RUT-avdraget innebär. Forskningen visar att man kan förvänta sig effekter på arbetsutbudet och minskat svartarbete när man inför skattelättnader på tjänster som är nära substitut till hemarbete eller till tjänster som lätt kan flytta till den svarta sektorn. Men medan forskningen främst behövt förhålla sig till de ekonomiska effekterna av en sådan skattereform så har de politiska diskussionerna även kommit att handla om frågor som jämställdhet, klassamhället och rättvisa.

När reduktionen kom att inkludera även ROT-arbeten var syftet delvis ett annat. En etablerad marknad för hantverkstjänster fanns redan i Sverige. Däremot var branschen hårt utsatt av illojal konkurrens från den svarta marknaden, vilket lett till att de seriösa utövarna haft svårt att konkurrera på lika villkor. Både RUT- och ROT-avdraget har därmed det gemensamt att de syftar till att skydda dessa branscher från osund konkurrens genom att reducera svartarbetet. Därutöver har de även ansetts vara arbetsmarknadsåtgärder, med syftet att få ut fler människor i arbete och därmed minska arbetslösheten, framförallt för låg- och medelutbildade.¹⁹

Skattereduktionen för ROT-arbeten hade funnits till och från under 1990-talet och början av 2000-talet. Reduktionen hade vid dessa tillfällen införts av konjunkturpolitiska skäl även om effekten på svartarbete också funnits med i bilden. Redan i propositionen 2007 med förslaget om skattereduktion för RUT-tjänster diskuterades om ROT-arbeten också borde omfattas av skattereduktionen. Regeringen menade att med hänsyn till förekomsten av svartarbete fanns skäl för att inkludera dem men mot bakgrund av den då konjunkturmässigt starka marknaden för byggnadsarbeten samt av budgetmässiga skäl gjordes vid denna tidpunkt bedömningen att det inte var lämpligt att inkludera ROT-arbeten i förslaget. När konjunkturen försämrades under 2008 utvidgades skattereduktionen till att från 8 december 2008 omfatta även hantverksarbeten. Därvid betonades de strukturella skälen att minska svartarbetet och öka arbetsutbudet och det nya avdraget gjordes inte tidsbegränsat som gällt tidigare perioder med ROT-avdrag.

ROT-avdragets införlivande i husavdraget föregicks inte av samma intensiva debatt som när RUT-avdraget infördes. Primärt fanns tre anledningar till detta. För det första fanns redan en etablerad marknad för köpandet av hantverkstjänster och människor var vana vid att handla

¹⁹ Låg- och medelutbildade är de grupper som drabbats hårdast av arbetslöshet under senare år, och är även de som förutses få det tuffast på arbetsmarknaden framöver, pga. låg efterfrågan på denna typ av arbetskraft (Hansson 2006, s.22).

denna typ av tjänster på marknaden. För det andra finns det markanta skillnader i arbetenas karaktärer, bl.a. utmärker sig hantverksarbeten genom en högre grad av specialisering jämfört med t.ex. städning. För det tredje hade ROT-avdraget redan funnits vid flera tillfällen tidigare vilket gjorde att allmänheten redan kände sig väl bekant med skatteavdrag för köp av reparationer och underhåll på sina bostäder.

Sammanfattningsvis kan man säga att de motiv som framförts för husavdraget har stöd i teoretisk forskning. Men kunskaperna om de faktiska effekterna av husavdraget baserat på svensk empiri har hittills saknats. Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) har givit tre forskare vid Uppsala universitet i uppdrag att genomföra en studie av effekterna av RUT och ROT.²⁰ Ansatsen i studien är bred och kommer att behandla bl.a. under vilka förutsättningar det är motiverat att frångå principen om enhetlig beskattning och om dessa är uppfyllda för RUT och ROT, i vilken utsträckning nya jobb skapas, effekterna på köparnas arbetsutbud, fördelningseffekterna med hänsyn tagen både till köpare och säljare, nettokostnaden för offentlig sektor och om subventionsgraden är den mest effektiva.

²⁰ <http://www.eso.expertgrupp.se/Uploads/Documents/RUT%20och%20ROT.pdf>

Bilaga 5. Om utförarna av RUT- och ROT-arbeten

1 Allmänt

I denna bilaga presenteras mera utförligt statistik över företag som fått utbetalning av RUT- och ROT-belopp under 2010. Syftet är att få grepp om strukturen på och utvecklingen av RUT- och ROT-sektorerna sett från produktionssidan. Ett grundläggande problem är att RUT- och ROT-delen av ett företags verksamhet inte kan isoleras från annan produktion i företagen.

Det som beskrivs är komplext med olika inkomstbegrepp, periodiseringsfrågor m.m. som kan vara svårgenomträngliga för den som inte är familjär med ämnet. Det blir inte enklare av att man också måste hitta vägar att hantera att RUT- och ROT-verksamheten i vissa fall utgör en ytterst liten del av ett företags verksamhet och därför är företaget som helhet inte representativt för RUT- och ROT-nischerna. En annan problematik som behöver tacklas är förekomsten av underentreprenader som gör att det företag som mottagit utbetalningen av husavdrag inte är det som faktiskt utfört jobbet.

När vi nedan talar om RUT- respektive ROT-företag så avser detta företag som under 2010 fått minst en utbetalning enligt fakturamodellen från Skatteverket för antingen RUT- eller ROT-tjänster. Det finns en viss ”överlappning” eftersom en del företag har fått utbetalningar för både RUT- och ROT-tjänster och således förekommer i båda grupperna.

När vi talar om ”nya företag” avser detta företag som registrerat sig hos Skatteverket tidigast 1 januari 2007 (dvs. varken F-skatte-, moms-, eller arbetsgivarregistreringen ska ha skett innan angivet datum, företaget behöver dock inte vara registrerat för både F-skatt, moms och som arbetsgivare).

Ett av syftena med att införa skattereduktionen för husarbete var att skapa nya arbetstillfällen och därmed minska arbetslösheten. Nya jobb kan skapas på flera sätt. Ett är att befintliga företag expanderar och därmed behöver öka sin personalstyrka. Ett annat är att helt nya företag skapas. Om man vill studera huruvida skattereduktionen har uppnått sitt syfte bör man mäta både huruvida redan befintliga företag har ökat sin personalstyrka och hur många nya företag som bildats. Det som mäts är således hur marknadssegmenten RUT och ROT utvecklats. Husarbetsexpansionen kan till del ha skett genom undanträngning²¹ av sysselsättning inom andra branscher men detta ger vi oss inte in på att värdera i denna rapport.

Vi använder flera mått på utvecklingen. Bl.a. studeras lönesummor och antal kontrolluppgifter avseende anställda, egenföretagares inkomst av näringsverksamhet och vinster i bolagen.

2 Företag som utfört RUT och ROT – översikt

Tabellen nedan ger en sammanfattande översikt över de företag som fått utbetalning av RUT respektive ROT under 2010.

²¹ Om folk inte köpt husarbeten skulle de använt pengarna till köp av annat.

Bilaga 5: Om utförarna

Tabell 1 Översikt. Företag som utfört RUT respektive ROT under 2010 efter företagsform m.m.

	Företag som fått utbetalning av			
	RUT		ROT	
	Antal	%	Antal	%
Antal utförare	12 451	100%	61 137	100%
* varav svenska	12 419	99,7%	60 798	99,4%
* varav utländska	32	0,3%	339	0,6%
* varav nya företag*	5 868	47%	19 193	31%
* varav nya som arbetsgivare**	3 811	31%	14 957	24%
* varav enskilda näringsidkare	7 237	58%	31 114	51%
F-skattsedel	12 325	99%	60 931	100%
* varav FA-skattsedel	4 376		17 226	
Arbetsgivarregistrerade	7 524	60%	38 170	62%
Momsregistrerade	12 315	99%	60 847	100%

* Med nya avses här företag som har startats tidigast 1 jan 2007, dvs. varken registreringsdatumet för F-skatt, moms eller ag får vara tidigare än detta datum.

** Med nya arbetsgivare avses här företag som registrerat sig som arbetsgivare tidigast 1 jan 2007.

Anm. För att ett företag ska vara berättigat till utbetalning ifrån Skatteverket krävs det att F-skatt innehas. Anledningen till att det finns en differens i statistiken mellan antalet företag och företag som innehar F-skattsedel är troligtvis att några företag mist sin F-skattsedel efter det att arbetet utfördes.

Källa: Skatteverket Hunten, GIN-Skatt

Antalet företag som fått RUT är 12 451 och antalet som fått ROT 61 137. Därutöver finns ett antal fall där husarbetet inte utförts av företag utan av person som har A-skatt (redovisningen sker på förenklad skattedeclaration). Antalet sådana utförare med A-skattsedel var 539 för hushållstjänster (belopp 3,0 mnkr) och för ROT-arbeten 338 (belopp 4,5 mnkr).

Det finns en viss överlappning mellan RUT- och ROT-kategorierna genom att vissa utförare – 5 249 stycken – utfört både RUT och ROT. Av dessa dominerar ROT över RUT i 3 821 fall (över 50 procent av utbetalt husavdrag avser ROT-arbeten).²²

Tabell 2 Överlappningen mellan RUT- och ROT-företag. År 2010

	Enbart RUT eller ROT	Både RUT och ROT	varav		Totalt
			Andel med RUT 50% eller mer	Andel med ROT mer än 50%	
Antal företag					
RUT-avdrag	7 202	5 249	1 428	3 821	12 451
ROT-avdrag	55 888	5 249	1 428	3 821	61 137
Totalt husarbete	63 090	5 249	1 428	3 821	68 339
Utbetalt belopp i reduktion, mnkr					
RUT-avdrag	935	426	318	107	1 361
ROT-avdrag	12 183	1 132	58	1 073	13 315
Totalt husarbete	13 119	1 557	377	1 181	14 676

Av de nästan 12 500 företag som utfört *hushållsnära tjänster* som berättigat konsumenten till skattereduktion drivs över hälften som enskild näringsverksamhet. En överväldigande majoritet av företagen är svenska, endast 32 är företag med utländsk adress.²³ Ungefär 47 procent, eller 5 868 företag, klassas som nya. Ca 60 procent är arbetsgivarregistrerade.

²² Summan för utbetald RUT respektive ROT är inte exakt densamma som i den statistik som redovisats över köparna i huvudrapportens avsnitt 5.3. Skillnaden är dock liten och beror på att de databaser som utgör grund för uttagen uppdateras dagligen med nya händelser. Uttagen avseende köparna och utförarna har inte gjorts vid exakt samma tidpunkt.

²³ Av dessa är 18 från Polen/Tjeckien, 8 från de nordiska grannländerna och 4 från Baltikum.

Bilaga 5: Om utförarna

Drygt 61 000 företag har utfört ROT-arbeten åt hushåll under 2010. Hälften av dessa företag drivs som enskild näringsverksamhet. Endast 339 är utländska företag.²⁴ Lite drygt 19 000 eller 31 procent av samtliga, är företag som här klassas som nya företag, dvs. de har startats tidigast 1 januari 2007. Lite drygt 60 procent är arbetsgivarregistrerade.

En större andel av RUT- än ROT-företagen är således nya företag, 47 procent jämfört med 31 procent. Även enskilda näringsidkare har högre andel bland RUT-företagen (58 procent) än bland ROT-företagen (51 procent). ROT-företagen är dock totalt sett fem gånger fler än RUT-företagen.

Nedan tittar vi närmare på företag som utfört RUT respektive ROT.

3 Utförare av RUT-tjänster

När vi nedan talar om "RUT-företag" avser detta företag som under 2010 fått utbetalning av RUT-belopp enligt fakturamodellen. För vissa av dessa utgör RUT-delen en mindre del av verksamheten och för andra dominerar den.

Juridisk form och SNI-kod

Av de företag som fått utbetalning av RUT-belopp drivs 58 procent som enskild firma och 31 procent som aktiebolag. RUT-avdraget infördes 1 juli 2007. Bland de nya RUT-företag som startats upp 2007 eller senare är två tredjedelar egenföretagare. Av utbetalt RUT-belopp har 44 procent (600 mnkr) gått till nystartade företag.

Tabell 3 Antal företag som utfört RUT under 2010 efter juridisk form

Juridisk Form	Samtliga		Nystartade		Nystartade		
	abs. tal	%	abs. tal	%	Startår	Antal	%
Enskild näringsverksamhet	7 237	58%	4 004	68%	2007	1 259	21%
Aktiebolag	3 918	31%	1 251	21%	2008	1 361	23%
Handelsbolag/Kommanditbolag	1 039	8%	528	9%	2009	1 841	31%
Ek. föreningar	176	1%	49	1%	2010	1 407	24%
Övriga	81	1%	36	1%	Totalt	5 868	100%
Summa	12 451	100%	5 868	100%			

Tabell 4 Utbetald preliminär RUT till företag efter juridisk form under år 2010

Juridisk Form	Samtliga		Nystartade	
	mnkr	%	mnkr	%
Enskild näringsverksamhet	490	36%	288	48%
Aktiebolag	734	54%	240	40%
Handelsbolag/Kommanditbolag	110	8%	65	11%
Ek. föreningar	18	1%	5	1%
Övriga	8	1%	2	0%
Summa	1 361	100%	600	100%

Källa: Skatteverket Hunten och GIN-Skatt

RUT-avdraget har skapat nya företag som är specialiserade på RUT-tjänster åt privathushåll. Men RUT-tjänster erbjuds också av företag som tidigare enbart utförde tjänster åt andra företag och myndigheter. Det finns ingen egen SNI-kod för företag som utför RUT-tjänster vilket gör att de blandas med företag som har en mer blandad kundkrets. Till denna splittrade

²⁴ Av dessa är 224 från Polen/Tjeckien och 70 från Baltikum.

Bilaga 5: Om utförarna

bild bidrar att ett företag i de administrativa registren kan vara registrerat såsom verksamt i flera branscher med olika andelar. Men i de databaser som används för statistikbearbetningar är det inte framkomligt att hantera denna information utan man går på den SNI-kod som har störst andel. RUT-utförare förekommer därför i en rad olika branscher (sammanlagt 414 olika på 5-ställig SNI-kod). Att enbart studera branschstatistik är därför inte till särskilt stor hjälp när man vill följa utvecklingen av hemservicenäringen.

Tabell 5 Företag som fått utbetalning av RUT efter SNI-kod

SNI-kod	Text	Samtliga		Nystartade	
		abs.tal	%	abs. tal	%
81210	Lokalvård	3 389	27%	1 840	31%
96090	Övriga konsumenttjänster	1 135	9%	1 021	17%
41200	Byggande av bostadshus och andra byggnader	745	6%	280	5%
81300	Skötsel och underhåll av grönytor	720	6%	404	7%
43320	Byggnadssnickeriarbeten	586	5%	362	6%
43999	Div övr specialiserad bygg- och anläggningsverks	360	3%	123	2%
81100	Fastighetsrelaterade städtjänster	350	3%	164	3%
43341	Måleriarbeten	294	2%	97	2%
Saknar SNI		125	1%	73	1%
Övriga*		4 747	38%	1 504	26%
Summa		12 451	100%	5 868	100%

*Totalt är gruppen "Övriga" splittrade på 406 olika SNI-koder på 5-ställig nivå.

Källa: Skatteverket Hunten, GIN-Skatt

Kön och ålder på egenföretagare

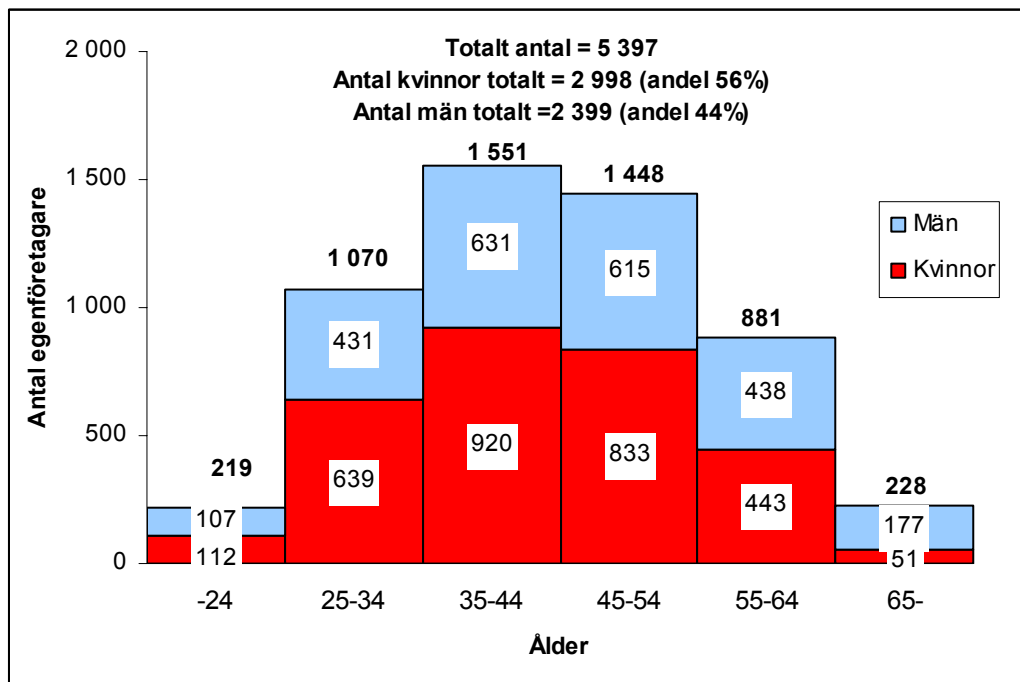
Totala antalet RUT-utförare exkl. de som domineras av ROT uppgår till 8 630. Av dessa är 5 397 egenföretagare som tillsammans fått 449 mnkr i utbetald RUT. Ca 30 procent av dem har haft anställda under 2010. Könsfördelningen är förhållandevis neutral med 44 procent män och 56 procent kvinnor. Medianåldern på utförarna är 44 år.

Tabell 6 Egenföretagare som utfört RUT fördelat på kön och ålder

Ålder m.m.	Kvinnor	Män	Samtliga	Med anställda	
				Antal	Andel
-24	112	107	219	44	20%
25-34	639	431	1 070	325	30%
35-44	920	631	1 551	483	31%
45-54	833	615	1 448	452	31%
55-64	443	438	881	250	28%
65-	51	177	228	51	22%
Summa	2 998	2 399	5 397	1 605	30%
Medelålder, år	43	45	44		
Median, år	43	45	44		
RUT-belopp, mnkr	297	152	449		
Genomsnitt, tkr	99	63	83		
Antal med anställda	837	768	1 605		
Andel med anställda	28%	32%	30%		

Anm. Exkl. egenföretagare som fått både RUT och ROT där ROT dominerar samt några enstaka dödsbon.

Diagram 1 Egenföretagare som utfört RUT fördelat på kön och ålder

Lönesumma – antal arbetsgivare

Ökad efterfrågan samt att svarta arbeten blir vita ökar sysselsättningen i den vitt redovisade sektorn. Arbeten kan utföras antingen som anställd eller som egenföretagare. Lönesumman fångar ersättningen till de som fått ersättning som anställd. För egenföretagarna tar sig ersättningen formen av ”inkomst av näringsverksamhet”. Av de 12 451 företag som fick utbetalning av RUT-belopp under 2010 så var 7 524 arbetsgivarregistrerade. Ungefär hälften av dem var registrerade som arbetsgivare redan 2006 och hälften är nytillkomna under 2007-2010.

Tabell 7 Arbetsgivarregistrerade som utfört RUT-tjänster 2010 efter registreringsår

Registreringsår	Antal arbetsgivarregistrerade	Dito exkl. överlappningsfall där ROT-reduktionen dominerar
<=2006	3 713	2 267
2007	655	440
2008	811	568
2009	1 105	753
2010	1 240	906
Totalt	7 524	4 934

För att få en för RUT-arbetsgivarna mera representativ grupp omfattar bearbetningarna endast 4 278 arbetsgivare. Vi har tagit bort de fall där företagen erhållit både RUT- och ROT-utbetalningar men där ROT-beloppet dominerar. Vi har också tagit bort arbetsgivarregistrerade som inte haft anställda under 2010.

Bilaga 5: Om utförarna

Tabell 8 RUT-arbetsgivare som omfattas av fortsatta bearbetningar av lönesumma

	Antal arbetsgivare	Utbetalt RUT-belopp till dessa arbetsgivare, mnkr
Antal arbetsgivarregisterade avgår	7 524	1 155
- arbetsgivare där utbetalt ROT-belopp dominerar	2 590	84
- arbetsgivarregisterade som inte haft anställda under 2010*	656	39
Återstod som ingår i bearbetningarna	4 278	1 032

* Det kan vara fråga om företag som avregistrerats, är vilande eller nyregistrerade som ännu inte haft anställda.

I tabellen nedan ges en samlad bild av RUT-företag med anställda fördelad efter lönesumman i respektive företag.

Tabell 9 RUT-arbetsgivarna fördelad efter lönesummans storlek med uppgift om driftsform, utbetalt RUT-belopp, total lönesumma och antal löne-KU

Lönesumma	Antal arbetsgivare			Utbetalt RUT-belopp, mnkr	Total lönesumma, mnkr	Antal lämnade löne-KU
	Samtliga	varav				
		enskilda näringsidkare	juridiska personer			
1kr -200 tkr	1 569	1 025	544	152	112	4 606
200-500 tkr	809	350	459	117	263	5 262
500 tkr- 1mnkr	628	160	468	124	451	6 894
1-2 mnkr	494	55	439	127	706	9 026
2-5mnkr	423	15	408	186	1 344	14 023
5-10 mnkr	169	-	169	87	1 165	11 839
10- mnkr	186	-	186	240	21 301	161 601
Samtliga	4 278	1 605	2 673	1 032	25 342	213 251

Av de 4 278 RUT-företag som haft anställda under 2010 är 1 605 enskilda näringsidkare och 2 673 juridiska personer. Det är tydligt att RUT-delen i flera av de stora företagen är ett marginellt inslag i den totala verksamheten. Företag med en lönesumma över 10 mnkr har fått 240 mnkr i RUT-belopp men har totalt 21 miljarder i lönesumma och har under året haft sammanlagt 162 000 anställda. Det indikerar att RUT-verksamheten kan röra sig om 1 procent av personalstyrkan i dessa företag.

Specialiseringen mot RUT – inringning av RUT-nischade arbetsgivare

För att beskriva utvecklingen för RUT-branschen måste man på något sätt få grepp om hur viktigt inslag RUT-verksamheten är i företagets verksamhet. Vi väljer att bakvägen – via RUT-beloppets storlek – uppskatta hur mycket arbetsersättning detta schablonmässigt kan beräknas motsvara. I kalkylen antas att fakturerad bruttokostnad för RUT består av lönesumma för utförda RUT-arbeten inkl. ett påslag för arbetsgivaravgift och andra lönebikostnader med i snitt 35 procent.²⁵ Därutöver ett allmänt påslag för andra omkostnader av olika slag och påslag för moms med 25 procent. Företagen antas kräva en vinst på 10 procent av omsättningen (exkl.moms). Med dessa antaganden blir löneinnehållet 47,4 procent av fakturerat bruttobelopp (=94,8% i förhållande till utbetalt RUT-avdrag). Det är en schablonkalkyl och vi gör det enkelt för oss genom att basera överslagsberäkningarna på ett antagande att RUT-innehållet i utförarnas totala lönesumman är lika stor som RUT-beloppet.

²⁵ Arbetsgivaravgifterna hade 2010 en normal avgiftssats på 31,42 procent. Men avgiftssatserna är lägre för vissa grupper. I denna kalkyl har räknats med ett snitt på 30 procent vartill adderats schablonmässigt andra lönebikostnader på 5 procent.

Bilaga 5: Om utförarna

Schablonmässigt kalkylerat löneinnehåll i fakturerat bruttobelopp för husarbeten

		Belopp per hundralapp i bruttofakturerings
Fakturerat bruttobelopp		100,0
varav		
- moms i fakturerat belopp	25%	20,0
- vinst	10%	8,0
- allmänna omkostnader	10%	8,0
Återstod för lönekostnader inkl. arbetsgivaravgifter m.m.		64,0
- avgår arbetsgivaravgifter m.m.	30%+5%	16,6
Kalkylerat återstående för lön		47,4
Kalkylerad lön uttryckt i förhållande till RUTavdragets storlek		94,8%

I tabellen nedan har arbetsgivarna fördelats efter hur stor andel RUT-verksamheten överslagsmässigt utgör av företagets samlade verksamhet.²⁶ Det finns 1 305 arbetsgivare där RUT-verksamheten utgör mer än 50 procent. För 636 arbetsgivare är andelen mindre än 1 procent.

Tabell 10 RUT-verksamheten som andel av arbetsgivarens totala verksamhet

RUT-verksamhet som andel av totala verksamheten	Antal arbets- givare	Lönesumma, mnr	Egen- företagares överskott, mnr	Total arbets- ersättning, mnr	Erhållen RUT- utbetalning, mnr	RUT- verksamhetens andel i snitt
50% eller mer	1 305	669	74	743	674	91%
25-50%	457	343	31	374	131	35%
10-25%	662	630	46	676	108	16%
5-10%	422	649	30	679	48	7%
1-5%	796	2 124	47	2 171	50	2%
<1%	636	20 927	27	20 954	21	0,1%
Totalt	4 278	25 342	255	25 598	1 032	4%
varav ≥ 10%	2 424	1 642	151	1 793	913	51%
varav <10%	1 854	23 700	104	23 804	119	1%

Vi delar upp arbetsgivarna i två grupper:

1. *Arbetsgivare där RUT-delen utgör minst 10 procent.*
Denna grupp har fått 913 mnr i RUT-utbetalning och RUT-verksamheten kan i snitt för gruppen beräknas till 51 procent.
2. *Arbetsgivare där RUT-delen utgör mindre än 10 procent.*
Denna grupp har fått 119 mnr i RUT-utbetalning och RUT-verksamheten kan i snitt för gruppen beräknas till 1 procent.

Den första gruppen får representera ”RUT-nischade arbetsgivare”.

²⁶ Totala verksamheten mäts här som lönesumman i företaget + egenföretagares överskott i näringsverksamhet (i de fall företaget bedrivs som enskild näringsverksamhet). I kalkylerna har för egenföretagarna använts inkomst av näringsverksamhet för inkomståret 2009 eftersom motsvarande uppgift för 2010 blir känd först när taxeringsutfallet för tax-11 blir klart i månadsskiftet nov-dec 2011.

Spridningen i lönesumma för RUT-nischade arbetsgivare

Antalet RUT-nischade arbetsgivare uppgår till 2 424 företag. Av dessa är två tredjedelar (1 619 stycken) nya arbetsgivare. De nya har 2010 en genomsnittlig lönesumma på 370 000 kr och de äldre i snitt 1,3 miljoner.

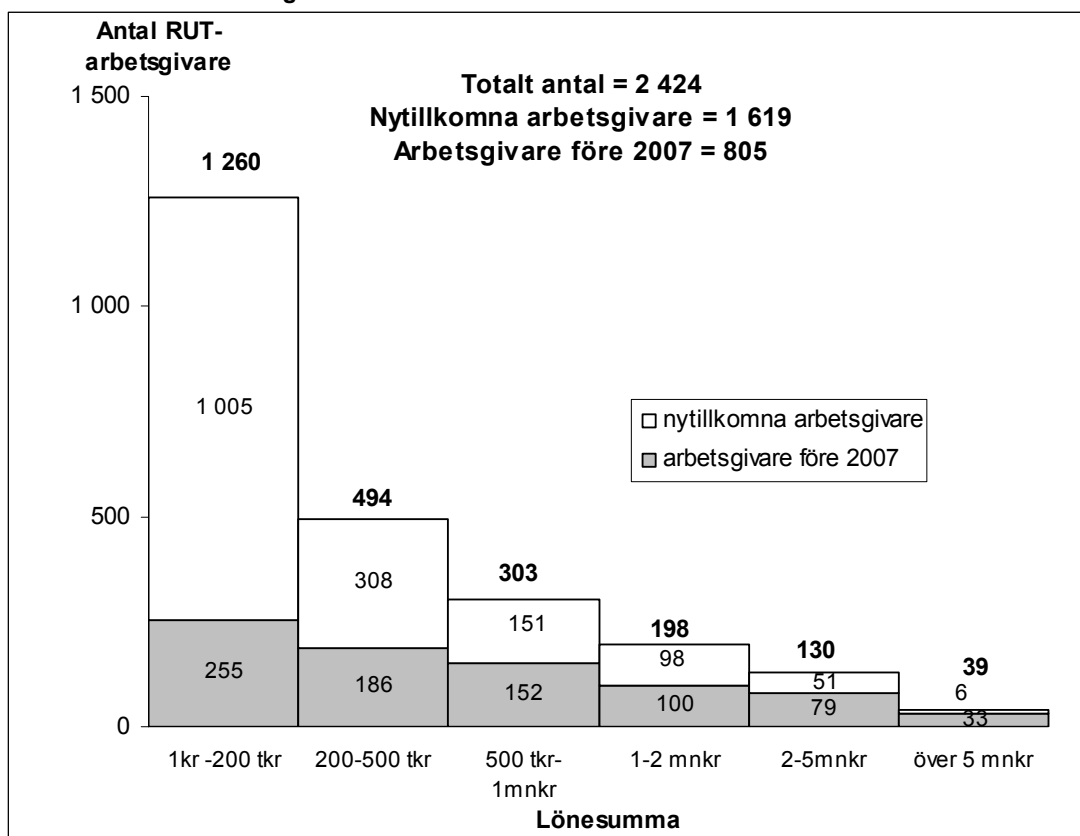
RUT-nischade arbetsgivare fördelade på nyregistrerade och äldre

	Registrerade som arbetsgivare redan före 2007	Nyttillkomna arbetsgivare*	Samtliga
Antal	805	1 619	2 424
Snittlönesumma	1 302 000 kr	367 000 kr	677 000 kr

*Registrerade som arbetsgivare 2007 eller senare

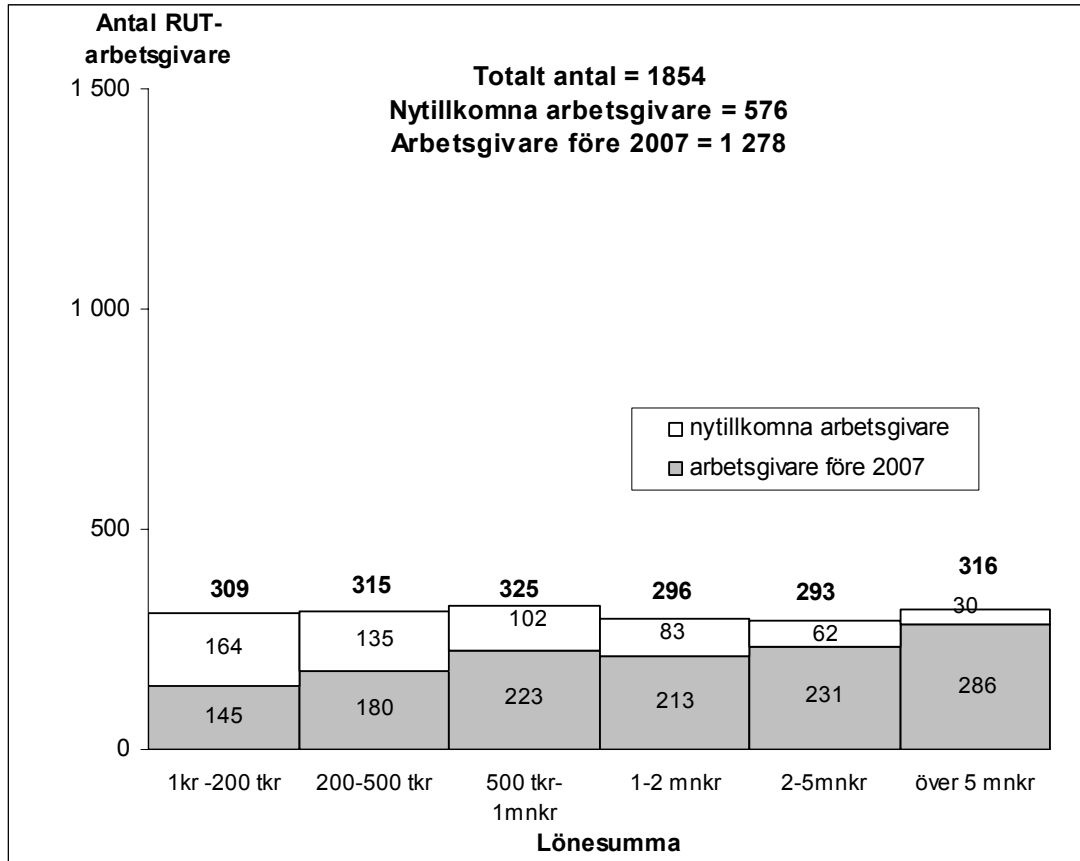
Diagrammet nedan visar spridningen i lönesumma år 2010 bland de RUT-nischade arbetsgivarna med uppdelning på nyttillkomna 2007 eller senare och arbetsgivare redan tidigare. Det framgår tydligt att det är fråga om en bransch med stort inslag av nya företag.

Diagram 2 RUT-nischade arbetsgivare – arbetsgivare före 2007 och nyttillkomna. Fördelning efter lönesummans storlek

För fullständighetens skull redovisar vi också statistik över de arbetsgivare där RUT-verksamheten utgör en marginell del av företagets verksamhet. Totalt uppgår de till 1 854 arbetsgivare som tillsammans fått en RUT-utbetalning på 119 mnkr. RUT-verksamheten motsvarar ca 1 procent av dessa företags personalstyrka.

Diagram 3 "Marginella" RUT-arbetsgivare fördelade efter lönesumman efter storlek

Lönesummans utveckling från 2006 till 2010 för "RUT-nischade" arbetsgivare

För att få en mer renodlad bild av utvecklingen för RUT-branschen studeras nedan de 2 424 företag som hänförs till gruppen RUT-nischade arbetsgivare utifrån den verksamhet de bedrev 2010. Vi följer dem tillbaka till 2006 (året före skattereduktionen infördes). Denna metod innebär att vi selekterar fram de företag som överlevt sedan 2006 eller nystartats under perioden 2007-2010. Däremot kommer inte med effekten av att det också finns företag som varit aktiva inom hemservicesektorn men som lagts ned under mellanperioden. När vi på detta sätt selekterar fram överlevare och nystartade fås en överdrivet positiv bild av utvecklingen för sektorn. Förändringstalen kan således inte tolkas som representativt för utvecklingen för sektorn som helhet. Men det ger ändå en uppfattning om tillväxtkraften i branschen.

Bilaga 5: Om utförarna

**Tabell 11 RUT-nischade arbetsgivare.
Utveckling av lönesumma och antalet lämnade kontrolluppgifter**

År	Antal lönekontrolluppgifter			Lönesumma, mnkr		
	Arbetsgivare redan före 2007	Nyttillkomna arbetsgivare	Samtliga	Arbetsgivare redan före 2007	Nyttillkomna arbetsgivare	Samtliga
2006	9 410	..	9 410	596	..	596
2007	11 074	1 622	12 696	703	41	744
2008	13 201	4 360	17 561	863	155	1 018
2009	13 859	8 442	22 301	935	297	1 233
2010	15 780	14 111	29 891	1 048	594	1 642
Summa ändring från 2006-2010	+6 370	+14 111	+20 481	+452	+594	+1 046

År 2010 lämnade dessa arbetsgivare nästan 30 000 löne-KU att jämföra med drygt 9 000 året före RUT-avdragets införande. Det rör sig om en ökning på drygt 20 000 KU fördelat med drygt 6 000 för företag som var verksamma före 2007 och drygt 14 000 för nyttillkomna.

Lönesumman för dessa arbetsgivare har ökat från ca 600 mnkr år 2006 till 1,6 mdkr år 2010 dvs. en ökning med 1 mdkr. Lönesumman bland dessa överlevare/nystartade har således nästan tredubblats. Lönesumman i näringslivets tjänstebranscher som helhet har ökat med ca 22 procent under samma period.²⁷

Inkomst av näringsverksamhet bland egenföretagare som utfört RUT

Ca 7 000 av de företag som utfört RUT under 2010 är egenföretagare (varav ca 4 000 nyregistrerade). När verksamheten drivs som enskild firma eller handelsbolag tar sig ersättningen för utfört arbete formen av ”inkomst av näringsverksamhet”. Denna uppgift hämtas från den inkomstdeklaration som egenföretagarna lämnar (INK1). Det innebär att de senaste uppgifterna är från taxeringen 2010 dvs. för inkomståret 2009. Många av dessa företagare (drygt 4 000) har FA-skatt vilket innebär att de parallellt med arbetet i den egna firman kan ta arbete och få lön som anställd. Statistiken i tabellen nedan visar vilka förvärvsinkomster de egenföretagare som utfört RUT-tjänster under 2010 har haft tidigare om åren. Det framgår att parallellt med att inkomsten av näringsverksamhet ökat så har ersättning i form av lön och skattepliktiga sociala förmåner²⁸ sjunkit vilket kan vara en indikation på att försörjningen från företaget blivit viktigare över åren. Inkomståret 2009 var överskotten för egenföretagare som utfört RUT 725 mnkr varav nyregistrerade svarade för 242 mnkr. Den genomsnittliga förvärvsinkomsten låg 2009 på 185 000 kr.

²⁷ Konjunkturinstitutet december 2010: Förändring mellan 2006-2010: antal timmar +11,9%; timlöneökning 8,9%; sammantaget +21,8%. Detta utvecklingstal för näringslivets tjänstebranscher är ett netto för nyttillkomna företag, nettotillväxt hos företag som funnits med hela perioden samt minuspost för nedlagda företag.

²⁸ ”Lön och skattepliktiga sociala förmåner” avser här belopp redovisat i ruta 03 på INK1 och inkluderar utöver vanlig lön även förmåner som är i stället för lön såsom sjukpenning och A-kassa.

Bilaga 5: Om utförarna

Tabell 12 Enskild näringsverksamhet och handelsbolag som utfört RUT under 2010. Inkomstförhållanden tidigare år

	Inkomstår, mnkr			
	2006	2007	2008	2009
<i>Samtliga</i>				
Lön och skattepliktiga sociala förmåner*	793	766	715	614
Inkomst av näringsverksamhet	363	459	580	725
Summa förvärvsinkomst	1 155	1 224	1 295	1 339
Genomsnittlig förvärvsinkomst	160 tkr	169 tkr	179 tkr	185 tkr
Förändring från föreg. år		+6%	+6%	+3%
Andel näringsinkomst av förvärvsinkomsten	31%	37%	45%	54%
<i>Nyregistrerade efter 1 jan 2007</i>				
Lön och skattepliktiga sociala förmåner*	525	537	500	415
Inkomst av näringsverksamhet	13	39	125	242
Summa förvärvsinkomst	538	576	626	657
Genomsnittlig förvärvsinkomst	134 tkr	144 tkr	156 tkr	164 tkr
Förändring från föreg. år		+7%	+9%	+5%
Andel näringsinkomst av förvärvsinkomsten	2%	7%	20%	37%
<i>Verksamma redan före 2007</i>				
Lön och skattepliktiga sociala förmåner*	267	228	215	200
Inkomst av näringsverksamhet	349	420	455	482
Summa förvärvsinkomst	617	648	670	682
Genomsnittlig förvärvsinkomst	191 tkr	201 tkr	207 tkr	211 tkr
Förändring från föreg. år		+5%	+3%	+2%
Andel näringsinkomst av förvärvsinkomsten	57%	65%	68%	71%

*Avser redovisning av s.k. bruttolön i ruta 03 på INK1. I beloppet ingår även vissa skattepliktiga sociala förmåner som är i stället för lön såsom sjukpenning och A-kassa.

Källa: Hunten, Informationslaget

Vinsterna i aktiebolag som utfört RUT (INK2)

Ca 4 100 av de företag som utfört RUT 2010 drivs som aktiebolag eller ekonomiska föreningar. De har under 2010 fått 752 mnkr i RUT. Utöver att dessa företag betalar moms, socialavgifter och drar preliminär skatt på löner till sina anställda bidrar de till skatteintäkterna via de vinster som genereras i bolagen. Vinsterna i de aktiebolag och ekonomiska föreningar som utfört RUT-tjänster uppgick inkomståret 2009 till 2,4 mdkr. Vill man fånga hur RUT-sektorn utvecklats bör man dock skala bort företag där RUT-verksamheten är marginell så att man får en grupp som bättre representerar förhållandena i just RUT-sektorn. Då återstår 1 066 RUT-nischade aktiebolag/ek.för som fått 591 mnkr av RUT-beloppet.

Vinsten i dessa RUT-nischade aktiebolag och ekonomiska föreningar uppgick 2009 till 115 mnkr.²⁹ Det motsvarar 12 procent av lönesumman eller 5 procent av bruttoomsättningen för gruppen.

²⁹ Genererar intäkter av bolagsskatt om 30 mnkr. Bolagsskatten 2009=26,3%

Bilaga 5: Om utförarna

Tabell 13 Resultatet inkomståret 2009 för aktiebolag och ekonomiska föreningar som utfört RUT under 2010

	ROT-delen överväger	Företag med anställda men RUT-verksamhet marginell(<10%)	Övriga RUT-nischade företag	Samtliga
Antal aktiebolag/ek.för. som fått RUT 2010	1 731	1 297	1 066	4 094
RUT-belopp 2010, mnkr	57	105	591	752
Resultat av näringsverksamhet 2009				
- överskott, mnkr	1 224	1 038	115	2 378
- underskott, mnkr	-450	-1 018	-83	-1 551
Lönesumma år 2009, mnkr	10 590	18 135	1 002	29 727
Bruttoomsättning 2009, mnkr	64 536	40 202	2 468	107 206
Överskott i procent av lönesumma 2009	12%	6%	12%	8%
Överskott i procent av bruttoomsättning 2009	2%	3%	5%	2%

4 Utförare av ROT-arbeten

Juridisk form och SNI-kod

Av de företag som fått utbetalning av ROT-belopp drivs hälften i form av enskild firma och 43 procent som aktiebolag. Avdrag för ROT infördes i december 2008. Intrycket är att ROT-expansionen inte givit upphov till mycket fler nya företag än normalt. Det finns bland ROT-utförarna något fler som startades upp under 2009 och något färre med uppstart under 2010 än under åren 2007 och 2008. Detta innebär att ROT-produktionen i första hand består av produktion i redan tidigare etablerade företag.

Tabell 14 Antal företag som fått ROT 2010 efter juridisk form

Juridisk Form	Samtliga		Nystartade	
	abs. tal	%	abs. tal	%
Enskild näringsverksamhet	31 114	51%	10 858	57%
Aktiebolag	26 220	43%	7 079	37%
Handelsbolag/Kommanditbolag	3 394	6%	1 078	6%
Ek. föreningar	213	0%	37	0%
Övriga	196	0%	141	1%
Summa	61 137	100%	19 193	100%

Källa: Skatteverket Hunten och GIN-Skatt

Tabell 15 Utbetald preliminär ROT till företag efter juridisk form under år 2010

Juridisk Form	Samtliga		Nystartade	
	mnkr	%	mnkr	%
Enskild näringsverksamhet	4 071	31%	1 276	34%
Aktiebolag	8 571	64%	2 228	59%
Handelsbolag/Kommanditbolag	598	4%	218	6%
Ek. föreningar	38	0%	6	0%
Övriga	36	0%	27	1%
Summa	13 315	100%	3 756	100%

Källa: Skatteverket Hunten och GIN-Skatt

Bilaga 5: Om utförarna

Tabell 16 Företag som fått ROT under 2010 med uppdelning på etableringsår

	Samtliga ROT- företag 2010	varav efter företagets etableringsår				
		-2006	2007	2008	2009	2010
Antal företag	61 137	41 944	4 523	4 707	5 712	4 251
Dito andel	100%	69%	7%	8%	9%	7%
Utbetalt ROT-belopp 2010, mnr	13 315	9 559	1 145	1 057	1 069	485
Dito andel	100%	72%	9%	8%	8%	4%

Vi har tidigare pekat på problemet med att avgränsa RUT-näringen via bearbetningar efter branschcoder. Problematiken är densamma när det gäller att avgränsa ROT-sektorn riktad till hushåll. Men denna reservation kan det möjligen ändå vara av intresse att se i vilka branscher de företag som faktiskt utfört ROT-arbeten åt hushåll hamnar i en dylik bearbetning efter SNI-kod. Totalt förekommer ROT-utförare på 563 olika SNI-koder på 5-ställig SNI-kod.

Tabell 17 Företag som fått utbetalning av ROT efter SNI-kod

SNI-kod	Text	Samtliga		Nystartade	
		abs. tal	%	abs. tal	%
41200	Byggande av bostadshus och andra byggnader	10 632	17%	3 196	17%
43320	Byggnadssnickeriarbeten	7 804	13%	4 178	22%
43341	Måleriarbeten	4 578	7%	1 354	7%
43210	Elinstallationer	4 481	7%	975	5%
43221	Värme- och sanitetsarbeten	3 562	6%	927	5%
43999	Div övr specialiserad bygg- och anläggningsverks	2 729	4%	876	5%
43120	Mark- och grundarbeten	2 514	4%	721	4%
43330	Golv- och väggbeläggningsarbeten	2 259	4%	743	4%
43911	Takarbeten av plåt	1 437	2%	328	2%
Saknar SNI		595	1%	253	1%
Övriga*		20 546	34%	5 642	29%
Summa		61 137	100%	19 193	100%

*Totalt är gruppen "Övriga" splittrade på 554 olika SNI-koder på 5-ställig nivå.

Källa: Skatteverket Hunten och GIN-Skatt

Kön och ålder egenföretagare

Totala antalet ROT-utförare exkl. de som domineras av RUT uppgår till 59 709. Av dessa är 30 075 egenföretagare som tillsammans fått 4,0 mdkr i utbetald ROT. Ca 24 procent av dem har haft anställda under 2010. Hela 96 procent är män. Medianåldern är 46 år.

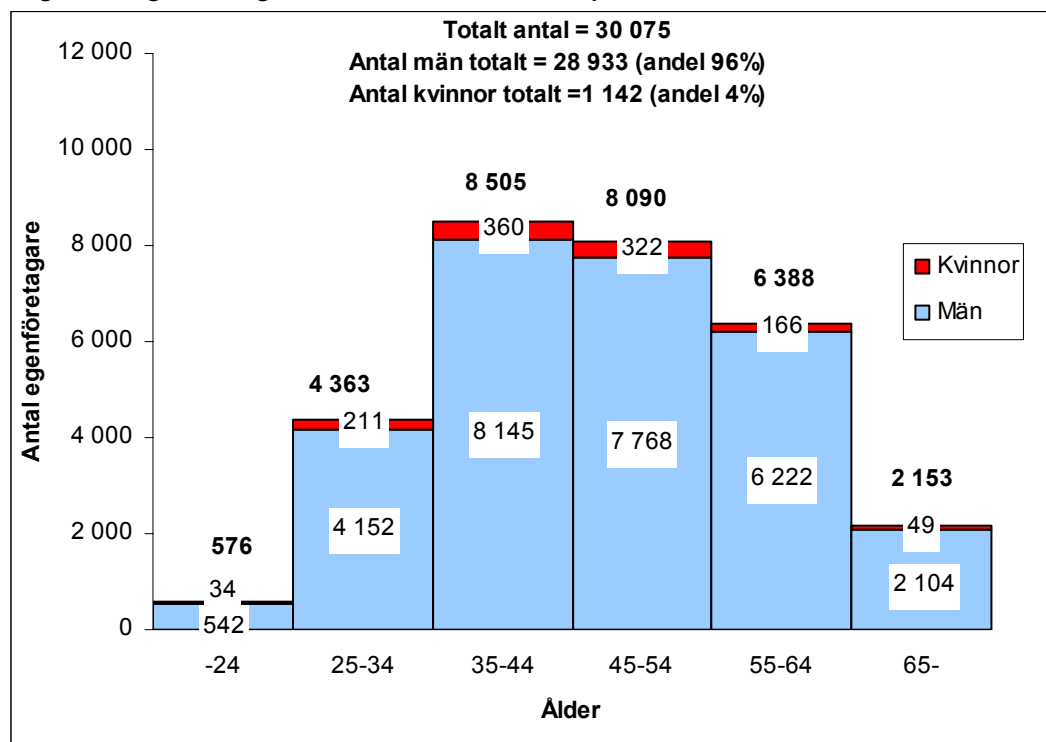
Bilaga 5: Om utförarna

Tabell 18 Egenföretagare som utfört ROT fördelat på kön och ålder

Ålder m.m.	Kvinnor	Män	Samtliga	Med anställda	
				Antal	Andel
-24	34	542	576	108	19%
25-34	211	4 152	4 363	1 064	24%
35-44	360	8 145	8 505	2 184	26%
45-54	322	7 768	8 090	2 113	26%
55-64	166	6 222	6 388	1 296	20%
65-	49	2 104	2 153	325	15%
Summa	1 142	28 933	30 075	7 090	24%
Medelålder, år	44	47	47		
Medianålder, år	44	46	46		
RUT-belopp, mnkr	116	3 882	3 998		
Genomsnitt, tkr	102	134	133		
Antal med anställda	322	6 768	7 090		
Andel med anställda	28%	23%	24%		

Anm. Exkl. egenföretagare som fått både ROT och RUT där RUT dominerar samt några enstaka dödsbon.

Diagram 4 Egenföretagare som utfört ROT fördelat på kön och ålder

Till vilka företag har ROT-utbetalningarna gått?

ROT-företagen har blandad verksamhet. För att få grepp om strukturen på ROT-företagen sorterar vi nedan i ett första steg in dem i kategorier med hänsyn till hur de redovisar sin moms och om de har betydande inslag av underentreprenad i sin omsättning. Inom byggbranschen är det vanligt med underentreprenader. Entreprenader gör att lönesumman i det egna företaget inte är representativ för den produktion som utförts med ROT-bidrag.

Moms kan antingen redovisas i den årliga inkomstdeklarationen eller i den periodiska skattedeklarationen ”SKD” (månads- eller kvartalsvis). De som redovisar i inkomst-

Bilaga 5: Om utförarna

deklarationen är små företag (omsättning mindre än 1 mnkr om året). Inom byggbranschen finns numera s.k. omvänd skattskyldighet för moms och omfattningen av ”inköp av tjänster” från andra företag redovisas i en särskild ruta på SKD. Nedan delas ROT-företagen in i företag där entreprenadandelen är lägre än 20 procent och företag där andelen är 20 procent eller mer.³⁰

Totalt har ca 61 100 utförare fått utbetalning av ROT från Skatteverket under 2010. Av dessa har ca 33 700 haft anställda och ca 27 400 inte haft anställda under 2010.³¹ I diagrammet nedan delas ROT-utförarna in i fyra grupper:

- Grupp 1 består av ca 1 400 företag som har fått både ROT och RUT och där ROT-beloppet utgör den mindre delen. Utbetalad ROT till denna grupp =58 mnkr.
- Grupp 2 består av ca 12 900 utförare som redovisar moms i inkomstdeklaration. Dessa företag kan antas vara förhållandevis små och endast 18 procent av dem har haft anställda. Utbetalad ROT till denna grupp =1,4 mdkr.
- Grupp 3 består av drygt 40 200 företag som redovisar moms i SKD och inslaget av entreprenad är mindre än 20 procent. Det är således fråga om lite större företag och företag där produktionen främst sker genom egna anställda. Utbetalad ROT till denna grupp =8,7 mdkr.
- Grupp 4, ca 6 600 utförare, består också av lite större företag (redovisar i SKD) men entreprenadinslaget är större än 20 procent. Utbetalad ROT till denna grupp =3,2 mdkr.

³⁰ Entreprenadandelen beräknad som belopp redovisat i ruta 24 på SKD (”momspliktiga inköp vid omvänd skattskyldighet; Övriga inköp av tjänster”) satt i relation till beräknad bruttoomsättning för företaget.

³¹ Till företag med anställda förs de som redovisat bruttolön på arbetsgivar delen av SKD någon gång under 2010.

Diagram 5A Antal företag som fått ROT indelat i 4 grupper

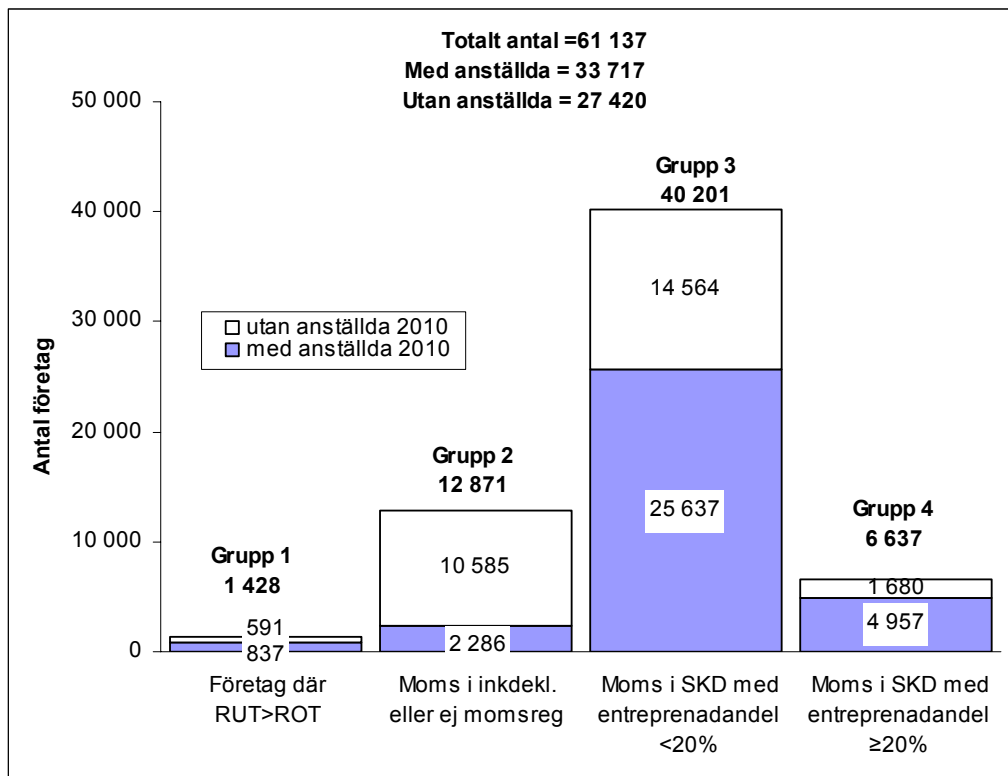
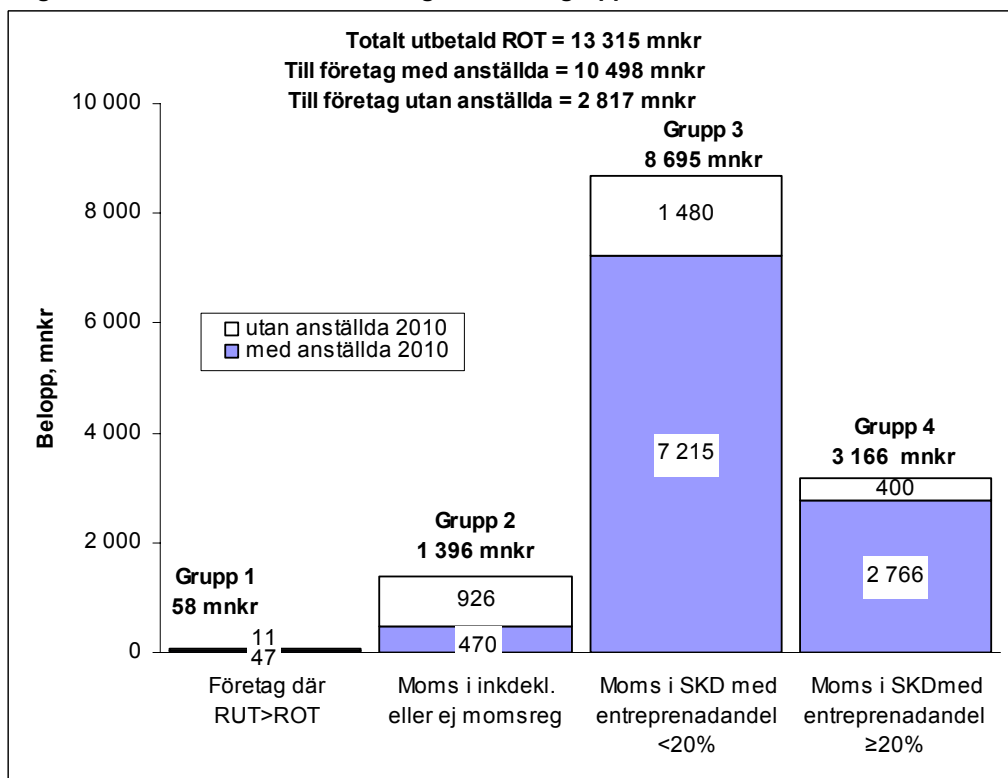

Diagram 5B Utbetalad ROT till företag indelat i 4 grupper

Vi koncentrerar oss nu på den tredje gruppen dvs. företag som redovisar moms i SKD och där entreprenadverksamheten beräknats svara för mindre än 20 procent av företagets bruttoomsättning. Totalt ingår 40 201 företag som fått 8,7 miljarder av ROT-utbetalningarna. Vi vill studera företagens storlek mätt med lönesumman och tittar därför på de som haft anställda. Grupp 3 delas därför i sin tur upp efter om företagen haft anställda eller inte. För de

Bilaga 5: Om utförarna

25 637 företag som haft anställda har gjorts en överslagsmässig beräkning av hur stor andel ROT-verksamheten utgör av dessa företags verksamhet.³² Liksom i motsvarande kalkyl för RUT utgår beräkningarna från schablonantagandet att ROT-innehållet i lönesumman är lika stort som ROT-beloppet. Med detta beräkningsantagande finns 7 390 arbetsgivare där ROT-verksamheten utgör mer än 50 procent, för 9 026 är andelen 10-50 procent och för 9 221 är andelen mindre än 10 procent.

Tabell 19 ROT-verksamheten som andel av arbetsgivarens totala verksamhet. Grupp 3 dvs. företag med moms i SKD och med entreprenadandel mindre än 20 procent.

ROT-verksamhet som andel av totala verksamheten	Antal företag	Lönesumma, mnkr	Egenföretagares överskott 2009, mnkr	Total arbetsersättning, mnkr	Erhållen RUT-utbetalning, mnkr	RUT-verksamhetens andel i snitt
Företag utan anställda 2010	14 564	-	1 564	1 564	1 480	(95%)*
Företag med anställda						
50% eller mer	7 390	3 543	367	3 910	3 744	96%
25-50%	4 242	4 097	215	4 312	1 536	36%
10-25%	4 784	6 419	188	6 607	1 066	16%
5-10%	2 818	5 551	93	5 645	414	7%
1-5%	3 961	16 039	116	16 155	392	2%
<1%	2 442	26 986	37	27 024	62	0,2%
Totalt	25 637	62 637	1 016	63 653	7 215	11%
varav ≥ 10% (inkl. gruppen nya)	16 416	14 060	770	14 829	6 346	43%
varav <10%	9 221	48 577	247	48 824	869	1,8%

* Andelstalet missvisande eftersom vissa i gruppen är nystartade och hade inte inkomst av näringsverksamhet 2009

Vi delar upp de som haft anställda i två delgrupper:

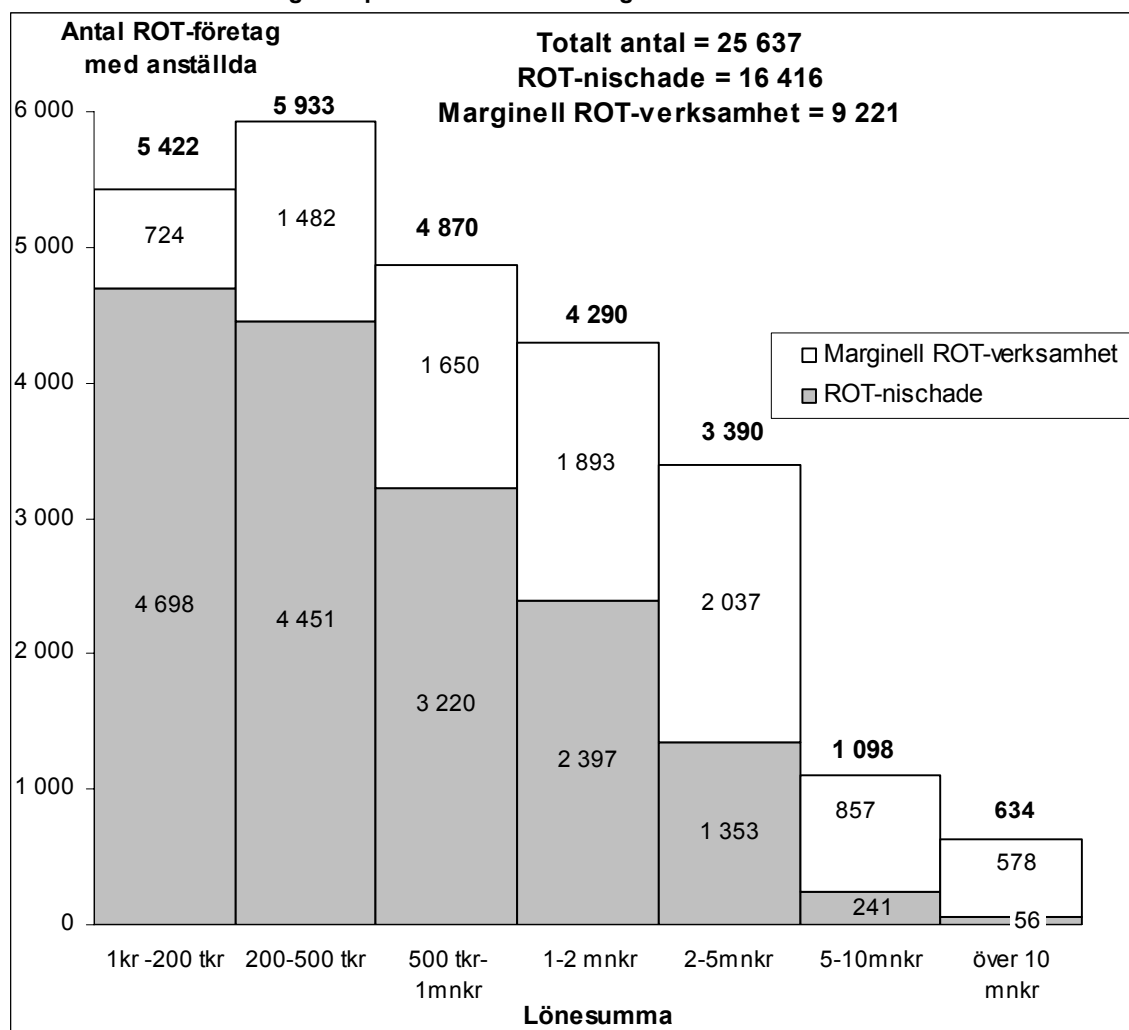
- ”ROT-nischade arbetsgivare: *Arbetsgivare där ROT-delen utgör minst 10 procent.* Denna grupp har fått drygt 6,3 mdkr i ROT-utbetalning och ROT-verksamheten kan i snitt för gruppen beräknas till 43 procent. Dessa företag har tillsammans en lönesumma på 14,1 mdkr.
- Arbetsgivare med marginell ROT-verksamhet: *Arbetsgivare där ROT-delen utgör mindre än 10 procent.* Denna grupp har fått knappt 0,9 mdkr i ROT-utbetalning och ROT-verksamheten kan i snitt för gruppen beräknas till strax under 2 procent. Dessa företag har tillsammans en lönesumman på 48,8 mdkr.

Spridningen i lönesumma för arbetsgivare i grupp 3

Antalet ROT-nischade företag som haft anställda 2010 uppgår till 16 416 företag och antalet där ROT-verksamheten är ett marginellt inslag i verksamheten 9 221. Diagrammet nedan visar spridningen i lönesumma år 2010 för dessa företag. Företag som är ROT-nischade överväger bland företag med lönesumma under 2 mnkr. När lönesumman kommer över 5 mnkr rör det sig i de allra flesta fall om företag där ROT-verksamheten är marginell.

³² Totala verksamheten mäts här som lönesumman i företaget + egenföretagares överskott i näringsverksamhet (i de fall företaget bedrivs som enskild näringsverksamhet). I kalkylerna har för egenföretagarna använts inkomst av näringsverksamhet för inkomståret 2009 eftersom motsvarande uppgift för 2010 blir känd först när taxeringsutfallet för tax-11 blir klart i månadskiftet nov-dec 2011.

Diagram 6 Företag med anställda i grupp 3 med uppdelning på ROT-nischade och med marginellt ROT-inslag i sin produktion. Fördelning efter lönesummans storlek

Lönesummans utveckling 2008-2010 för ROT-företagen

Hur ser då utvecklingen av lönesumman ut för ROT-företag som haft anställda? Selektion av den population av företag som studeras har skett utifrån den verksamhet som bedrevs 2010 och vi följer dem tillbaka i tiden. Denna metod innebär att vi plockar ut de renoveringsföretag som överlevt eller nystartats. Däremot kommer inte med effekten av att det också finns företag som tidigare varit aktiva med renoveringsarbeten åt hushåll men som lagts ned under den studerade perioden. När vi på detta sätt selekterar fram överlevare och nystartade ROT-företag fås en överdrivet positiv bild av utvecklingen för sektorn. Förändringstalen får således inte tolkas som representativt för utvecklingen för sektorn som helhet. Men den kan ändå vara ett stöd för att ringa in vad som skett – det ger en övre gräns för hur den relativa utvecklingen tett sig.

ROT-företag som haft anställda 2010 har detta år en lönesumma på 85 mdkr vilket är 13 procent högre än vad samma företag hade 2008 dvs. året före ROT-avdraget infördes. Mycket av denna lönesumma hör emellertid till företag där ROT-verksamheten varit marginell. En grupp som möjligen bättre representerar utvecklingen för ROT-sektorn är företag i grupp 3 som är ROT-nischade (redovisat moms i SKD, entreprenadandel < 20%, ROT-andel i verksamheten \geq 10%). I tabellen nedan har utvecklingen för denna grupp gråmarkerats.

Bilaga 5: Om utförarna

Gruppen har 2010 haft en lönesumma på 14,1 mdkr och fått 6,3 mdkr i utbetald ROT. Mellan 2008 och 2010 har lönesumman för denna population av företag ökat med 2,8 mdkr vilket motsvarar en ökning med 25 procent.³³ Antalet löne-KU för dessa företag har under samma period ökat från ca 69 000 till nästan 91 000 – en ökning med nästan 22 000.

Tabell 20 Lönesumma tidigare år för ROT-företag som har anställda 2010

År	Grupptillhörighet år 2010				Summa för dessa grupper
	Moms i inkomst-deklarationen	Moms i SKD och entreprenadandel <20%		Moms i SKD och entreprenadandel ≥ 20%	
		varav ROT-nischade	varav med marginell ROT-verksamhet		
Antal ROT-företag med anställda 2010	2 286	16 416	9 221	4 957	32 880
ROT-belopp till företag med anställda 2010, mnkr	470	6 346	869	2 766	10 451
Antal lönekontrolluppgifter					
2006	15 772	53 823	177 665	63 972	311 232
2007	16 871	61 675	195 233	71 978	345 757
2008	18 206	68 666	210 400	76 901	374 173
2009	18 442	77 466	214 746	77 991	388 645
2010	17 911	90 514	230 098	83 373	421 896
Ändring från 2006-2008	+2 434	+14 843	+32 735	+12 929	+62 941
dito i %	+15%	+28%	+18%	+20%	+20%
Ändring från 2008-2010	-295	+21 848	+19 698	+6 472	+47 723
dito i %	-2%	+32%	+9%	+8%	+13%
Lönesumma, mnkr					
2006	3 750	8 140	32 940	12 289	57 119
2007	4 114	9 668	37 488	14 408	65 678
2008	4 572	11 260	42 293	16 669	74 794
2009	4 305	12 242	45 520	17 159	79 226
2010	4 036	14 060	48 577	18 186	84 859
Ändring från 2006-2008	+823	+3 120	+9 353	+4 379	+17 676
dito i %	+22%	+38%	+28%	+36%	+31%
Ändring från 2008-2010	-536	+2 800	+6 284	+1 518	+10 065
dito i %	-12%	+25%	+15%	+9%	+13%

Dessa ROT-nischade företag med anställda har således fått ROT-belopp på 6,3 mdkr vilket överslagsmässigt borde motsvara en arbetsersättning på ungefär lika stort belopp. Arbetsersättningen består i första hand av löner men det finns bland dessa arbetsgivare ett visst inslag av av enskilda firmor där arbetsersättningen till företagsägaren tar sig formen av överskott av näringsverksamhet. Ökningen i lönesumma sedan ROT-avdraget infördes är 2,8 mdkr. Överskotten till ägarna av de enskilda firmor som finns i gruppen ökade mellan 2008 och 2009 med 140 mnkr. Siffror för 2010 finns ännu inte. Även om fullständiga siffror inte finns för 2010 så vågar vi dra slutsatsen att arbetsersättningarna i gruppen ökat mindre än vad som schablonmässigt motsvarar arbetsersättningen i ROT-beloppet. Det finns ett antal tänkbara förklaringar:

³³ Lönesumman i byggsektorn som helhet har under samma period ökat med ca 8 procent (enligt Konjunkturinstitutet december 2010: Förändring mellan 2008-2010: antal arbetade timmar +2,8%; timlöneökning 4,7%; sammantaget 7,6%). Detta utvecklingstal för hela byggsektorn är ett netto för nyttillkomna företag, nettotillväxt hos ”överlevare” (företag som funnits med hela perioden) samt minuspost för nedlagda företag.

Bilaga 5: Om utförarna

- Det kan finnas inslag av ”dödvikt” – vissa arbeten gjordes redan tidigare vitt men görs år 2010 med ROT-avdrag.
- Företag som utför ROT åt hushåll har specialiserat sig på detta och har omstrukturerat sin verksamhet mot ROT på bekostnad av andra kunder eller för att fylla ut bortfallande efterfrågan från andra kunder under lågkonjunktur.
- Schablonkalkylen av löneinnehållet i utbetald ROT ger för högt löneinnehåll (löneinnehållet i husarbeten har i kalkylerna antagits motsvara utbetald ROT).

Inkomst av näringsverksamhet bland egenföretagare som utfört ROT

Nästan 35 000 av de företag som utfört ROT drivs som enskild firma eller handelsbolag. Dessa företag har totalt fått ca 4,7 mdkr av det ROT-belopp som betalats ut under 2010. Många av dessa företagare (ca 17 000) har FA-skatt vilket innebär att de parallellt med arbetet i det egna företaget kan ta arbete och få lön som anställd. Statistiken i tabellen nedan visar vilka förvärvsinkomster de egenföretagare som utfört ROT-tjänster under 2010 har haft tidigare om åren. Den senaste uppgiften är från inkomstdeklarationen avseende inkomståret 2009. Detta innebär att det enda år som avser utfall efter att ROT-avdraget infördes är 2009. Under 2009 hade dessa företagare en sammanlagd förvärvsinkomst 6,6 mdkr fördelat på lön (2,1 mdkr) och överskott i näringsverksamhet från företaget (4,5 mdkr). Parallellt med att inkomsten i näringsverksamheten ökat så har ersättning i form av lön och skattepliktiga sociala förmåner sjunkit. Försörjningen från företaget har således blivit viktigare över åren. Den sammanlagda förvärvsinkomsten visar en måttlig ökning. Den genomsnittliga förvärvsinkomsten låg 2009 på 214 000 kr.

Tabell 21 Enskild näringsverksamhet och handelsbolag som utfört ROT under 2010. Inkomstförhållanden tidigare år

	Inkomstår, mnkr			
	2006	2007	2008	2009
Lön och skattepliktiga sociala förmåner*	3 247	2 982	2 628	2 118
Inkomst av näringsverksamhet	2 772	3 364	3 860	4 526
Summa förvärvsinkomst	6 019	6 346	6 488	6 645
Genomsnittlig förvärvsinkomst	193 tkr	204 tkr	209 tkr	214 tkr
Förändring från föreg. år		+5%	+2%	+2%
Andel näringsinkomst av förvärvsinkomsten	46%	53%	59%	68%

*Avser redovisning av s.k. bruttolön i ruta 03 på INK1. I beloppet ingår även vissa skattepliktiga sociala förmåner som är i stället för lön såsom sjukpenning och A-kassa.

Källa: Hunten, informationslagret

Vinstutvecklingen i aktiebolag som utfört ROT

Drygt 26 000 (≈43%) av de företag som utfört ROT drivs som aktiebolag eller ekonomiska föreningar. De har under 2010 fått 8,6 mdkr i ROT. Vinsterna i de aktiebolag och ekonomiska föreningar som utfört ROT-tjänster uppgick inkomståret 2009 till nästan 24 mdkr. Men det mesta av denna vinst har uppkommit i anslutning till annan verksamhet än ROT-tjänster åt hushåll. Liksom ovan skalar vi bort företag där ROT-verksamheten är marginell och företag med stort entreprenadinslag för att identifiera en grupp av företag som bättre representerar förhållandena i just ROT-sektorn. Vi får då en grupp på ca 11 600 aktiebolag/ek.för. som fått 4,9 mdkr av ROT-beloppet.

Bilaga 5: Om utförarna

Vinsten i dessa ROT-nischade aktieföretag och ekonomiska föreningar uppgick 2009 till 2,2 mdkr.³⁴ Det motsvarar 19 procent av företagens egna lönesumma eller 4 procent av bruttoomsättningen för gruppen.

Tabell 22 Resultat inkomståret 2009 för aktieföretag och ekonomiska föreningar som utfört ROT under 2010

	RUT-delen överväger	Moms i SKD				Moms i inkdekl eller ej momsreg	Samtliga
		entreprenadandel ≥20%	entreprenadandel <20%				
			med anställda		utan anställda		
			Marginell ROT-verksamhet <10%	ROT-nischade ≥10%			
Antal aktieföretag/ek.för.	520	4 358	8 034	11 554	1 007	960	26 433
RUT-belopp 2010, mnkr	33	2 519	826	4 944	116	171	8 609
Resultat av näringsverksamhet 2009							
- överskott, mnkr	411	3 423	17 407	2 153	43	83	23 519
- underskott, mnkr	-226	-719	-2 328	-876	-197	-86	-4 432
Lönesumma år 2009, mnkr	3 779	16 922	42 806	11 240	..	4 125	78 872
Bruttoomsättning 2009, mnkr	12 642	122 952	294 641	55 425	1 454	678	487 792
Överskott i procent av egen lönesumma 2009	11%	20%	41%	19%	..	2%	30%
Överskott i procent av bruttoomsättning	3%	3%	6%	4%	3%	12%	5%

³⁴ Genererar intäkter av bolagsskatt om 566 mnkr. Bolagsskatten 2009=26,3%

Bilaga 6. Erfarenheter av systemen i Danmark och Finland

Innehåll:

1	Allmänt.....	176
2	Danmarks Hjemmeserviceordning.....	177
	2.1 Historik.....	177
	2.2 Ehrvervsstyrelsens utvärdering av effekterna.....	177
	2.3 Motiv till inskränkningarna i systemet.....	182
	2.4 Vad hände med svartarbetet efter alla begränsningar.....	183
3	Finlands skattereduktion för köpare av hushållsnära tjänster och ROT (kotitalousvehännys)..	184
	3.1 Historik över regelsystem och volymer.....	184
	3.2 Helsingfors handelshögskolas utvärdering av effekterna.....	186

1 Allmänt

System liknande husavdraget finns eller har funnits i en rad europeiska länder. Systemen har med något undantag varit begränsade till städning, trädgårdsarbete m.m. och har således inte omfattat reparationer av bostad. Vi koncentrerar oss i länderjämförelsen nedan på systemen i Danmark och Finland där vi bedömer att förhållandena är mest lika de svenska.

Den danska hjemmeserviceordningen omfattar endast hushållsnära tjänster (inte bostadsreparationer). Det har administrativt en utformning som liknar den s.k. fakturamodell som införts i Sverige, dvs. köparen får nedsättningen direkt på fakturan.³⁵ Det finska systemet omfattar liksom det svenska även bostadsreparationer. Reduktionen fås via ansökan från köparen i samband med inkomsttaxeringen dvs. det system som fanns i Sverige innan fakturamodellen infördes sommaren 2009.

I Danmark hade hjemmesserviceordningen sin största omfattning vad gäller typer av tjänster och bidragsprocent år 1999. Systemet har därefter successivt begränsats och har fram till våren 2011 endast omfattat städning hos pensionärer. Från 1 juni 2011 har införts ett nytt ”servicefradrag” omfattande alla personer över 18 år och både hushållstjänster och renoveringsarbeten. Det nya sevicefradraget är en försöksverksamhet som ska pågå t.o.m. 2013. I Finland infördes ett permanent system år 2001 och det har därefter byggts ut att omfatta fler tjänster och taknivåerna har successivt höjts.

Skatteverkets analys är inriktad på effekterna på svartarbete. Men detta är bara en av de komponenter som ingår i en samhällsekonomisk värdering av husavdraget. En bred studie av RUT- och ROT-avdragets effekter kommer att göras på uppdrag av Expertgruppen för studier av offentlig ekonomi (ESO) av tre forskare vid Uppsala universitet.

Vi väljer att nedan förhållandevis grundligt återge resultat från den analys av de samhällsekonomiska effekterna av den danska hjemmeserviceordningen som gjordes i

³⁵ I motsats till i Sverige finns det däremot ingen koppling till köparens inkomstskatt. I Danmark finns också regler om särskild registrering av utförande företag samt reglering av hur betalningarna ska ske.

Danmark år 2001. Den placerar in effekten på svartarbete bland alla andra effekter som ett system av detta slag har. Vi återger också i sammandrag resultatet från en utvärdering som gjorts i Finland 2006.

2 Danmarks Hjemmeserviceordning

2.1 Historik

Danmark införde 1997 ett permanent system med s.k. hjemmeservice för alla hushåll.³⁶ Åren 1997-1999 omfattade den s.k. hjemmeserviceordningen subvention av städning, trädgårdsarbete och snöröjning, matlagning, tvätt, fönsterputsning, inköp av dagligvaror, djurrastning, ned- och uppackning i samband med flyttning. Subventionen motsvarade 50 procent av fakturerat pris exkl. material. År 2000 begränsades systemet genom att fönsterputsning, djurrastning och ned- och uppackning togs bort och procenttillskottet differentierades. För städning m.m. bevarades tillskottet på 50 procent medan tillskottet för trädgårdsarbete sänktes till 35 procent. Hämtning av barn tillkom. Under den tioårsperiod som sedan följt har systemet successivt begränsats. Fr.o.m. 20 mars 2002 sänktes tillskottet för städning från 50 till 40 procent. Samtidigt avskaffades tillskott för alla andra mindre sysslor samt trädgårdsarbete. Från 2004 utgår tillskott endast till pensionärshushåll (hushåll där minst en person antingen fyllt 65 år eller är förtidspensionär) och maximalt belopp sänktes från 10 000 till 6 000 DK per kvartal. Från 2010 har subventionsgraden sänkts ytterligare till 30 procent.

Utbetalningarna av tillskott var som störst år 1999 med drygt 600 miljoner DK. Efter de begränsningar som gjordes år 2000 hamnade utbetalningarna under 2000 och 2001 strax under 500 miljoner DK. Med de ytterligare begränsningar som sedan följde har tillskottet från 2004 legat i storleksordningen 80-90 miljoner.

Från 1 juni 2011 har införts ett nytt ”servicefradrag” omfattande både hushållstjänster och renoveringsarbeten och alla individer över 18 år. Det är en försöksverksamhet som ska pågå t.o.m. 2013. Den nya skattereduktionen uppgår till en tredjedel av arbetskostnaden med ett tak på 15 000 DK per person.

2.2 Ehrvervsstyrelsen utvärdering av effekterna

I en rapport från danska Ehrvervsfremme Styrelsen görs en värdering av de samhällsekonomiska konsekvenserna av hjemmeserviceordningen såsom förhållandena tedde sig kring år 2000 dvs. när systemet funnits permanent under fyra år.³⁷ Analysen som då gjordes visade att tillskottet haft de önskade och förväntade effekterna och att det var en ”sund” samhällsekonomisk investering. Den samlade analysen visade att hjemmeserviceordningen levde upp till sina tre huvudsyften:

1. ökad välfärd för äldre och barnfamiljer med tidspress
2. mindre gör-det-själv och svart arbete
3. bättre sysselsättningsmöjligheter för kortutbildade och arbetslösa

³⁶ Permanentningen hade föregåtts av en försöksverksamhet under åren 1994-1996.

³⁷ Baggrundsrapport. Samfundsøkonomiske konsekvenser af hjemmeserviceordningen. Ehrvervsministeriet (Oktober 2001)

Den samhällsekonomiska välfärdsvinsten beräknades till ca 900 miljoner DK per år efter att hänsyn tagits till att tillskottet finansieras via skattesystemet. Beräkningarna av de samhällsekonomiska konsekvenserna byggde på en analys som utgick från hur den danska ekonomin såg ut vid det tillfälle som analysen gjordes. Analysen visade att strukturen på arbetsmarknaden spelade stor roll för resultatet. Hjemmeserviceordningen tillkom i en period med hög strukturell arbetslöshet, svag konkurrens om icke-facklärd arbetskraft och en hög skattekil. I rapporten framförs reservationen att om dessa förutsättningar ändras, så skulle det kunna visa sig, att en samhällsekonomisk konsekvensbeskrivning kommer till ett annat resultat.

Volymer m.m.

År 2000 använde vart tionde danskt hushåll hjemmeservice och hjemmeservicen sysselsatte 4 800 personer motsvarande 3 700 årsarbetskrafter. Av det totala tillskottet på 477 miljoner DK svarade städning för 325 och trädgårdsarbete för 115.

Hjemmeservicesysselsättning

	1997	1998	1999	2000
Fuldtidspersoner i alt ²	2.400	3.200	4.300	3.700
- rengøring	1.100	1.500	2.000	2.400
- havearbejde	600	900	1.200	1.100
- andet ¹	700	900	1.200	200
Personer i alt ²	4.000	4.200	5.600	4.800
- rengøring	1.900	2.000	2.600	3.100
- havearbejde	1.000	1.100	1.500	1.400
- andet ¹	1.100	1.200	1.600	300

1) "Annat" består huvudsakligen av fönsterputsning fram t.o.m. 1999

Källa: Baggrundsrapporten

Det fanns vid slutet av år 2000 drygt 4 200 hjemmeserviceverksamheter varav ca 90 procent var små enmansföretag som stod för ¾ av omsättningen. 70 procent av verksamheterna hade en omsättning under 200 000 DK.

Den genomsnittliga arbetstiden för de sysselsatta inom hjemmeservicen hade stigit under den tid hjemmeservicen funnits och låg då analysen gjordes på ca 30 timmar per vecka. Det fanns inga tecken på att tillskottet lett till onormalt höjda löner eller vinster. Bedömningen var därför att hela tillskottet kommit användarna till del i form av lägre priser. Priserna på hjemmeservicetjänster hade följt prisutvecklingen på liknande icke-tillskottsberättigade tjänster.

Småbarnsfamiljer köpte oftare hjemmeservice än familjer utan barn. Den avgörande faktorn för om en familj brukade hjemmeservice visade sig vara att kvinnan arbetade heltid.

En intervjuundersökning genomförd bland 1000 slumpmässigt utvalda hjemmeservicebrukare visade att hjemmeservicen hade lett till en minskning både av gör-det-själv- och svartarbete. I första hand hade gör-det-själv-arbetet minskat. Ca ¾ av de intervjuade uppgav att de tidigare själv utförde de uppgifter som hjemmeservicen nu utförde åt dem. Gör-det-självarbetet för brukarna hade minskat med 3 miljoner timmar. Det motsvarar att familjerna i genomsnitt köpt sig två extra fridagar om året. Huvuddelen av den sparade tiden (knapp 3 miljoner timmar) använde köparna till fritidsintressen och umgänge med familj och vänner. Detta innebär en positiv effekt på välfärden, eftersom brukarna frivilligt valt att köpa mer tid efter införandet av hjemmeserviceordningen. Resterande drygt ½ miljon av de genom köpen frigjorda

timmarna använde familjerna till vanligt förvärvsarbete vilket ger en direkt mätbar effekt på dansk BNP.

Effekt på svartarbete

Danska Rockwool Fonden har under en följd av år undersökt danskarnas svartarbete. Undersökningarna baseras på intervjuundersökningar där danskarna tillfrågats om de utfört svartarbete. I tabellen nedan sammanfattas resultatet för åren 1995-1998. Av den totalt uppskattade svarta arbetstiden utgör den typ av aktiviteter som faller under hjemmeservice i storleksordningen 13-16% eller totalt kring 18-25 miljoner timmar. Av de svarta hjemmeserviceaktiviteterna svarar trädgårdsarbete för lite drygt 60 procent och städning för kring 30 procent. Undersökningarna är för osäkra för att dokumentera om det skett en ökning eller minskning i omfånget av svartarbetet med hjemmeserviceaktiviteter. Osäkerheterna i mätningen 1995 ligger på +/-29 procent och osäkerheten 1998 med de större stickprov som då gjordes +/-15 procent. Det är därför inte möjligt att på basis av dessa undersökningar dra slutsatser om bidraget till hjemmeservice minskat omfånget av svartarbete 1995-98. Och det är av samma skäl omöjligt att uttala sig om vad som hänt 1998-2000. I rapporten antas att volymen svartarbete år 2000 är samma som 1998, dvs. att svart städning uppgår till ca 7 miljoner arbetstimmar och svart trädgårdsarbete ca 16 miljoner timmar per år.

Tabell 1 Fördelning av svartarbetet i Danmark på olika aktiviteter

	1995	1996	1997	1998
Arbetstid i svart arbete i förhållande till vitt arbete	3,1%	2,6%	2,7%	3,0%
Fördelning av svarta arbetstiden på:				
- aktiviteter som inte omfattas av hjemmeservice	87%	86%	87%	84%
- aktiviteter som alternativt kan ske som hjemmeservice	13,0% (+/-3,8%)	14,1% (+/-2,1%)	13,2% (+/-2,5%)	16,3% (+/-2,4%)
Miljoner svarta arbetstimmar per år				
Totalt svartarbete	151,1	127,8	132,2	149,2
varav svartarbete i hjemmeserviceaktiviteter med:				
- städning	5,0	6,6	5,9	6,9
- trädgårdsarbete	13,6	10,2	10,7	15,8
- andra hushållstjänster	1,1	1,4	0,8	1,6
Totalt Hjemmeserviceaktiviteter	19,6	18,0	17,4	24,3

Källa: Rockwoolfondens mätningar av svartarbete. Baggrundsrapporten kapitel 5 samt Appendix D.

Tillskottets påverkan på svartarbetet baseras istället på den intervjuundersökning riktad till köpare av hjemmeservice som genomfördes i anslutning till framtagandet av Baggrundsrapporten. Denna intervjuundersökning visade att de flesta (3/4) av de intervjuade var nya användare i bemärkelsen att de tidigare själv utfört arbetet. En stor del av de nya användarna var unga barnfamiljer som använt hjemmeservice till att täcka ett nyuppkommet behov av hjälp. Dessa har därför inte bidragit till att minska omfattningen volymen svartarbete. Men det är sannolikt att några av familjerna skulle ha efterfrågat svart arbete om hjemmeserviceordningen inte funnits.

Resten av de intervjuade användarna (1/4) svarade att de tidigare haft en eller annan form av hjälp utifrån med rengöring t.ex. svart städning eller vit städning betald av dem själva eller det offentliga. I denna grupp har hälften övergivit svartarbete till förmån för hjemmeservice. Det uppskattas att hjemmeserviceordningen har bidragit till att reducera svart städning med 485 000 timmar och svart trädgårdsarbete med 127 000 timmar. Hjemmeservicen har således uppskattningsvis omvandlat 7 procent av städningen och 1 procent av trädgårdsarbetet till vita aktiviteter.

Tabell 2 Reduktion av svartarbetet i hjemmeservice-liknande aktiviteter

	Städning	Trädgårdsarbete
Svart arbete totalt, miljoner timmar	7	16
Reduktion av svart arbete, miljoner timmar	0,5	0,1
Reduktion av svartarbete, procent	7%	1%

Källa: Baggrundsrapporten. Kapitel 5.

Det fanns fortfarande en prisskillnad mellan arbete som utförts inom ramen för hjemmeserviceordningen och svart arbete. Vit hjemmeservicestädning kostade 96kr/tim mot 74 kr/tim för svart städning. Hjemmeservicen kunde därför inte prismässigt direkt konkurrera med svartarbete. En högre produktivitet inom hjemmeservicenäringen kan minska betydelsen av denna prisskillnad.

I Baggrundsrapporten framförs ett rad tänkbara förklaringar till att köpen av tjänster till hemmet ökat så kraftigt utan att omfattningen på det svarta arbetet minskat väsentligt:

1. Svart arbete är olagligt varför moraliska överväganden avhållit många från att efterfråga tjänster i hemmet. Svart arbete och vitt arbete vänder sig därför till två skilda köpargrupper.
2. Många brukare kan ha bedömt det som besvärligt att finna svart arbetskraft. Marknaden för svarta tjänster är inte transparent. De som bjuder ut svarta tjänster annonserar inte och svart arbete av detta slag är i begränsad omfattning organiserat.
3. Svart arbete innebär ett tätare arbetsgivarförhållande mellan köpare och säljare som många brukare inte känner sig bekväma med. Organiseringen av hjemmeservicen innebär att brukaren inte får samma arbetsgivarroll eftersom det är företaget som har ansvar för den dagliga kontakten med medarbetarna och tar på sig problem vid sjukdom, semester m.m.
4. Framväxten av en vit marknad kan gradvis ha betytt en förändrad hållning till att köpa hushållstjänster.

Bättre sysselsättningsmöjligheter för kortutbildade

Hjemmeservicens arbetsmarknadspolitiska roll analyserades genom att jämföra de sysselsatta i två olika typer av hjemmeserviceverksamheter: Specialiserade respektive icke specialiserade. En verksamhet klassificerades som specialiserad om minst 2/3 av omsättningen avsåg hjemmeservice³⁸. Dessa fick representera hjemmeservicens ”kärntrupper”. Typiskt sett var det nystartade relativt små företag. De icke-specialiserade bestod av större verksamheter där hjemmeservicen endast utgjorde en bisyssla. I snitt utgjorde hjemmeservicen i denna grupp mindre än 10 procent av omsättningen. De sysselsatta i de icke-specialiserade verksamheterna arbetar därför till helt övervägande del med andra aktiviteter än hjemmeservice. Typiskt är det dock fråga om besläktade aktiviteter som t.ex. företagsstädning och trädgårdsanläggning. Undersökningen visade att de verksamheter som var specialiserade på hjemmeservice rekryterade fler arbetslösa och fler långtidsarbetslösa än de icke-specialiserade:

	Sysselsatta i hjemmeservice år 2000	
	Specialiserade företag	Icke-specialiserade företag
Arbetslösa två år tidigare	9%	7%
Arbetslösa minst 5 år under perioden 1980-97	19%	10%

³⁸ I snitt kom gruppen att bestå av verksamheter som hade 90 procent av sin omsättning från hjemmeservice.

Det fanns också indikationer på att risken att bli arbetslös minskade till viss del för dem som varit sysselsatta i hjemmeservicebranschen.

Hjemmeservicen och den offentliga budgeten

I analysen av Hjemmeserviceordningens effekt på den offentliga budgeten tas hänsyn till direkta och indirekta effekter som en förstaårseffekt. Ingen hänsyn tas till att ordningen, utöver det som händer på kort sikt, kan få strukturella verkningar flera år framåt i tiden³⁹.

Det samlade tillskottet till hjemmeservice var år 2000 477 miljoner DK. Utöver detta direkta tillskott påverkar hjemmeserviceordningen den offentliga budgeten på många olika sätt som väger upp denna kostnad. Tabellen nedan visar i schematisk form de sex förhållanden som ingår i den budgetanalys som görs i Baggrundsrapporten:

Nr	Påverkan på offentligfinansiella poster	Effekt	Exempel Break-even* Miljoner DK
1	Direkt tillskott till hjemmeservice	-	-476,7
2	Momsintäkter		95,3
2a	- Ökade momsintäkter från omsättning i hjemmeservice	+	210,8
2b	- Minskade momsintäkter pga lägre efterfrågan i andra branscher	-	-115,4
3	Inkomstskatteintäkter		94,9
3a	- Ökade skatteintäkter från sysselsatta i hjemmeservice	+	248,0
3b	- Minskade skatteintäkter pga undanträngda jobb i andra branscher och dagpenning	-	-153,1
4	Dagpenning och kontanthjälp		217,8
4a	Lägre omkostnader för arbetslösa, mottagare av kontanthjälp och aktivitetsstöd, som får sysselsättning i hjemmeservice	+	217,8
5	Omvandling av svart- och gör-det-själv-arbete till vitt arbete		19,9
5a	- Ökade momsintäkter från mindre svartarbete	+	11,5
5b	- Ökade momsintäkter från mindre gör-det-själv-arbete	0	0
5c	- Ökade skatteintäkter från anställda i hjemmeservice	+	8,4
6	Arbetsutbud för personer, som efterfrågar hjemmeservicetjänster		50,1
6a	- Ökade skatteintäkter från hjemmeserviceanvändarnas större arbetsutbud	+	50,1
Samlade offentligfinansiella effekter av hjemmeservice		∑	0,0

* Undanträngning: Ca1/3 hade tidigare annat arbete

Den avgörande punkten för att uttala sig om effekten på den offentliga budgeten är frågan om hur många jobb som trängs ut i andra branscher när danskarna använder pengar till köp av hjemmeservice istället för köp av andra varor och tjänster. Dvs. hur många av alla personer som har fått jobb i hjemmeservice kommer – på ena eller andra sättet – från andra jobb som inte blir återbesatta? Ju mindre utträngning av andra jobb ju mer positiv effekt på sysselsättningen och ju mindre utgifter för det offentliga. Minskat svartarbete bidrar endast till en mindre del till finansieringen.

Storleken på effekten på sysselsättningen är svår att bestämma och därmed också att bestämma hjemmeservicens effekt på den offentliga budgeten. I rapporten har man därför valt att visa tre skilda beräkningar av effekterna med olika antaganden kring de jobb som trängs undan i andra verksamheter:

³⁹ T.ex. högre totalt arbetsutbud, ökade kvalifikationer för grupper på arbetsmarknaden som är i fara att bli marginaliserade.

Bilaga 6: Om systemen i Danmark och Finland

Andel av de hjemmeservicesysselsatta:

Hade annat arbete dvs. undanträngning	52%	22%	32%
Utanför arbetskraften	28%	28%	28%
Arbetslösa	22%	50%	40%

Offentligfinansiell nettoeffekt, miljoner DK -125 63 0

Spännvidden hamnar i en nettoutgift på 125 miljoner (52% hade annat jobb) till en nettointäkt på 63 miljoner (22% hade annat jobb) vilket ska ses i relation till att den direkta utbetalningen av tillskott uppgick till 477 miljoner DK. Break-even uppnås om undanträngningen ligger på $\frac{1}{3}$ (dvs. de jobb som trängs undan i andra verksamheter motsvarar $\frac{1}{3}$ av de nya jobben i hjemmeservice).

Hjemmeservice och välfärd

För att få en samlad bild av de *samhällsekonomiska konsekvenserna* måste man se på samspelet mellan alla de effekter som nämnts ovan:

- vinsterna för köparna
- effekten på gör-det-själv-arbete
- effekten på svart arbete
- effekterna på fritid och arbetsutbud hos brukarna
- sysselsättningseffekter
- offentligfinansiella effekter

För analys av detta samspel används i den danska analysen en modell som beskriver hela samhällsekonomin.⁴⁰ Den använda modellen tar hänsyn till samspelet mellan den vita ekonomin och gör-det-själv och svartarbete och beräknar de samlade samhällsekonomiska konsekvenserna på sysselsättning och välfärd.

Sysselsättningen i hela ekonomin ökar med omkring 5 200 personer varav 4 800 som en direkt effekt i hjemmeservicesektorn och 400 ytterligare som en indirekt effekt.

Konverteringen av aktiviteter från svart till vitt arbete ger en produktivitetsvinst liksom att mindre produktivt gör-det-själv-arbete ersätts av mer professionellt utfört och mera välorganiserat arbete i den vita sektorn. Konverteringen innebär också att skatteunderlaget stiger vilket gör det möjligt att reducera snedvidande skatter vilket också ger en välfärdsvinst för samhället.

Effekten på köparnas välfärd består av ökad fritid och konsumtionsmöjligheter. I analysen sätts värdet på en extra timmes fritid till att motsvara timlön efter skatt. Välfärden ökar även av att köpare som väljer att använda den tid som köpts till förvärvsarbete tjänar mer pengar vilket ökar deras konsumtion och välfärd. Det samlade välfärdsvinsten av mer fritid och ökad konsumtion beräknades till 900 miljoner DK per år. Detta är fråga om en extra välfärdsvinst eftersom modellen tar hänsyn till att hjemmeservicetillskottet ska vara finansierat via skatterna.

2.3 Motiv till inskränkningarna i systemet

I perspektiv av resultatet av den utvärdering som gjordes kan det vara intressant att närmare se på de motiv som framförts i samband med att hjemmeserviceordningen begränsades. År 2004

⁴⁰ Den generella jämviktsmodell som använts i beräkningarna (INFOSIM) har utvecklats av professor Peter Birch Sørensen vid Köpenhamns Universitet.

inskränktes brukarkretsen till pensionärer och tillskottet sänktes till 40 procent och maximalt belopp sänktes från 10 000 till 6 000 DK per kvartal. Syftet med begränsningen angavs vara att minska statens utgifter för hjemmeserviceordningen.⁴¹ Skälet till att bibehålla bidraget till städning angavs vara att det gav större samhällsekonomisk effekt än bidrag till trädgårdsarbete beroende på att städning i betydligt högre grad än trädgårdsarbete sysselsätter personer som har en hög risk att förlora anknytning till arbetsmarknaden – nydanskar, kvinnor, personer som stått utanför arbetsmarknaden i längre perioder, samt personer med låg utbildning. Som skäl angavs också att verksamheter som utför trädgårdsarbete ofta är professionella trädgårdsmästare, som har annan sysselsättning än hjemmeservice och därmed har mindre risk för att behöva stänga än verksamheter som utför städning. Ekonomiministern uttalade också att regeringen önskade att medborgarna ska ha frihet att välja mellan privat och kommunal hemhjälp. En modell med fritt val förväntades medföra nya inkomstmöjligheter för de verksamheter som utför hjemmeservice. Reduktionen av hjemmeserviceordningen förväntades därför delvis uppvägas av samma verksamheters ökade möjligheter att medverka till att utföra kommunal hemhjälp.

Med i bilden fanns också att hjemmeservicen hade störst utbredning i län där rika familjer bor. I ett svar på en fråga om de föreslagna ändringarna sade statsministern bl.a. att dessa medborgare har relativt bra möjligheter att klara av fulla kostnaden själv bl.a. till följd av beslutade skattelättnader.⁴² Ekonomi- och i Arbetsmarknadsministeriet gjorde bedömningen att mer än hälften av efterfrågan på städning skulle kvarstå även om kunderna skulle betala fullt pris.

Avvecklingen ska också ses i perspektiv av att Danmark gjort en genomgripande analys av bidragen inom arbetsmarknadsområdet. Det fanns dels allmänna önskemål om besparingar dels en politisk önskan att avveckla statliga tillskott. Sänkningen av tillskottsatsen från 40 till 30 procent från år 2010 tillkom i en uppgörelse om att bibehålla en rad stödformer, bl.a. hjemmeserviceordningen, på 2009 års nivå under perioden 2010-2015.

Med i bilden fanns också att den strukturella arbetslösheten minskat från 1990-talets höga nivåer. En annan orsak till att systemet begränsades var att effekten på svartarbetet bedömdes vara förhållandevis liten. Man menade också att systemet främst utnyttjades av välbärgade hushåll som ansågs ha råd att själva betala för tjänsterna.⁴³

2.4 Vad händer med svartarbetet efter alla begänsningar?

Vad som hänt med svartarbetet efter begränsningarna är oklart. I den mätning av svartarbetet som Rockwoolfonden gjorde för 2005 hade svartarbetet bland kvinnorna ökat jämfört med 2001. Fler kvinnor arbetade svart och gjorde det fler timmar i snitt (svartarbetet bland männen minskade under samma period). En hypotes som framförs i ett nyhetsbrev från Rockwool Fondens Forskningsenhet är att ökningen av svartarbetet för kvinnorna bl.a. skulle kunna hänga samman med avvecklingen av hjemmeserviceordningen.⁴⁴

En intressant fråga är då om den politik som förts har bidragit till att öka svartarbetet med städning jämfört med innan hjemmeserviceordningen infördes. Kan åren med subventionerad

⁴¹ Ekonomi- och Arbetsmarknadsminister Berndt Bendtsen. Folketinget 6 februari 2002

⁴² Statsminister Anders Fogh Rasmussen. Folketinget 9 september 2003.

⁴³ Enligt Sveriges ambassad i Köpenhamn refererat i betänkandet ”Skattelättnader för hushållstjänster” (SOU 2008:57).

⁴⁴ Rockwool Fondens Forskningsenhet. Nyhetsbrev april 2006.

hjemmeservice, som sedan avskaffas, ha bidragit till att svartarbetet med denna typ av tjänster blivit högre än det skulle ha varit om hushållen aldrig vant sig vid att kunna köpa till subventionerat pris? Man kan spekulera i följande mekanism:

- Hjemmeserviceordningen för in tidigare gör-det-själv-hushåll som köpare.
- Dessa vänjer sig vid att köpa tjänsten.
- Möjligheten att köpa till subventionerat pris försvinner.
- Fler anser det legitimt att köpa svart städning än innan hjemmeserviceordningen fanns.
- Större volym köp av svartstädning än om hjemmeservicetillskottet aldrig införts.

Ser man till ökningen i kvinnligt svartarbete mellan de två tidpunkterna så skulle det rymmas även tolkningen att svartarbetet blivit högre än det var innan hjemmeserviceordningen infördes. Men det blir bara spekulationer – det går inte att visa att det är så.

3 Finlands skattereduktion för köpare av hushållsnära tjänster och ROT (kotitalousvähennys)

3.1 Historik över regelsystem och volymer

Regelsystem och volymer

Finland har haft en permanent subvention av hushållstjänster inklusive bostadsreparationer under tio år. Det permanenta system som infördes 2001 hade föregåtts av ett regionalt försök under åren 1997-2000. I Finland har den förda politiken inneburit att subventioneringen byggts ut med fler tjänster och att det gjorts mera generöst genom att takbeloppen höjts. De olika stegen i utvecklingen framgår nedan. Utvidgningen har inte varit en partpolitiskt åtskiljande ideologisk fråga. I ett betänkande från finansutskottets formulerar utskottet sina överväganden *”Avdragets räckvidd har dessutom utvidgats helt fördomsfritt också innan det fanns tillförlitlig information att tillgå om dess verkliga effekter. Det har visat sig mycket populärt bland de skattskyldiga och har enligt utskottets bedömning redan befast sin ställning”*.⁴⁵ Det kan i sammanhanget nämnas att det under senaste decenniet inte funnits någon motsvarighet till den svenska pigdebatten i Finland.⁴⁶

⁴⁵ Finansutskottet betänkande 38/2004rd.

⁴⁶ Artikel: Pigavdrag på finska. Arbetaren. 17 juni 2005.

Bilaga 6: Om systemen i Danmark och Finland

Översikt. Regelsystemet i Finland

	Maximal reduktion, per person euro	Självrisk, per person euro	Reduktion som andel av arbets- ersättningen
2001	5000 mark*	500 mark*	40%
2002	900	100	40%
2003	1150	100	60%
2004	1150	100	60%
2005	1150	100	60%
2006	2300 varav max 1150 för ROT	100	60%
2007	2300 varav max 1150 för ROT	100	60%
2008	2300 varav max 1150 för ROT	100	60%
2009	3000** ingen begränsning för ROT	100	60%

* Finland hade mark som valuta. Beloppet i euro är i princip detsamma som år 2002

** Utvidgat tillämpningsområde till installation, underhåll och handledning i fråga om apparatur som hänför sig till data- och informationsteknik

Skattereduktionen har en snarlikt utformning den i Sverige. Avdragets maximibelopp höjdes 2009 från 2 300 euro till 3 000 euro (≈ 30 000 SEK). Tidigare har inom ramen för maxbeloppet funnits en begränsning till 1 150 euro för den del som avser ROT. Men denna begränsning togs bort 2009. Tillämpningsområdet är sedvanligt hushålls-, omsorgs- och vårdarbete liksom ROT och från 2009 även ”installation, underhåll och handledning ifråga om apparatur som hänför sig till data- och informationsteknik”. Vad gäller andel av kostnaderna som ger reduktion gäller att 60 procent av den momspliktiga arbetsersättningen är avdragsgill om arbetet har köpts från en näringsidkare. Om hushållet har anställt personen i arbetsförhållande, får dras av 30 procent av lönen samt arbetsgivarens lönebikostnader. Det finska systemet förefaller således ungefär lika generöst vad gäller den andel i procent som kompenseras men har ett lägre tak än i Sverige.

På finska skatteförvaltningens hemsida publiceras siffror över utnyttjandet.

Tabell 3 Hushållsavdraget i Finland 2001-2008

År	Antal personer som fått skattereduktion	Skattereduktion, miljoner euro			Skattereduktion i snitt per person, euro
		Totalt	varav		
			hushålls-, vård- och omsorgsarbete	ROT	
2001	73 756	33	444
2002	92 121	43	465
2003	142 836	91	633
2004	175 364	111	630
2005	215 835	140	645
2006	241 910	166	36	130	687
2007	260 834	183	44	139	703
2008	309 605	221	52	169	715
2009	365 584	398	76	322	1 088
Senaste året omproportionerat till "svenska" förhållanden:*					
2009	640 000	6,2 mdkr	1,2 mdkr	5,1 mdkr	17 100 SEK

* Med antagandet att 1 euro=9 SEK och antalet invånare i Sverige är 75% högre än i Finland

Källa: Finska skatteförvaltningens hemsida

Senaste utfallet avser 2009 då maxtaket höjdes och begränsningen för ROT-delen slopades. Reduktionen 2009 uppgick till 398 miljoner euro varav 322 miljoner för ROT och 76 miljoner för hushålls-, vård- och omsorgsarbete. Omkvoterat att motsvara svenska förhållande vad avser befolkningsstorlek skulle antalet köpare motsvara ca 640 000 och reduktionen 6,2 miljarder SEK.

Administrativ modell

Den administrativa modell som användes under försöksverksamheten som föregick permanentningen innebar att stödet utbetalades direkt till det företag som sålde hushållsarbetet. När hushållsavdrag infördes permanent 2001 för hela landet valdes en modell där köparen ansöker om och får utbetalt reduktionen dvs. det system som Sverige hade före fakturamodellen. I en utvärdering som gjordes 2006 (se nedan) pekar man på att modellen gör att köparna känner dåligt till hur förmånligt avdragssystemet är och man menar att om hushållen fick skatteavdraget direkt vid köpet, skulle köpet av tjänster sannolikt öka. Ännu 2010 gäller dock att ansökan och utbetalning sker via köparen med koppling till inkomsttaxeringen.

3.2 Helsingfors handelshögskolas utvärdering av effekterna

I Finland publicerades 2006 en samhällsekonomisk utvärdering av hushållsavdraget.⁴⁷ Utvärderingen har utförts vid Helsingfors handelshögskola på uppdrag av finansministeriet och arbetsmarknadsministeriet. Fokus var på förhållandena år 2004 dvs. när systemet funnits permanent i fyra år. Utvärderingen är främst baserad på intervjuer med företag och hushåll samt med experter och ansvariga på olika myndigheter. Därutöver redovisas statistik på området. Utvärderingsrapporten (122 sidor) är på finska. Texten nedan är ett sammandrag på svenska av undersökningen hämtad från finska skatteförvaltningens hemsida.

I Finland fanns under 2004 sammanlagt 155 892 hushåll som använde hushållsavdrag, vilket utgör 6,6 % av alla hushåll. Skatteavdragen uppgick sammanlagt till 111,3 milj. euro. Över 90 procent av hushållen köpte servicen från privata aktörer. Av hushållen köpte 73 procent renoveringstjänster och 25 procent städtjänster. Av de hushåll som utnyttjade avdraget köpte endast fyra procent vårdtjänster eller barnvård och cirka tre procent gårdsplans- och trädgårdsarbeten. Den nya möjligheten att köpa tjänster för föräldrarna eller mor- eller farföräldrarna utnyttjades endast av två procent av alla de hushåll som utnyttjade avdraget.

Under 2004 köptes hemtjänster för vilka hushållsavdraget utnyttjades till ett sammanlagt belopp av 457 milj. euro. Av beloppet uppgick andelen renoveringar till över 90 procent. Den kalkylerade sysselsättningsverknings av hushållsavdraget uppgick under 2004 till ca 10.000 manår (årsarbeten) (ca 12.100 arbetsplatser) och i nettovolym (tjänsten skulle inta ha köpts utan hushållsavdrag) på motsvarande sätt till över 3.500 manår (ca 4.600 arbetsplatser). Andelen renoveringar av nettoantalet manår var 84 procent (70 procent av arbetsplatserna) och för städtjänsternas del på motsvarande sätt 14 procent (26 procent av

⁴⁷ Mikko Valtakari: Kotitalousvähennys. Kotitalousvähennys kotipalvelumarkkinoiden luojana ja työllisyyden lisäjäjä. 2006 (Työpoliittinen tutkimus 310/2006)
(Hushållsavdrag . Hushållsavdraget såsom skapare av hemtjänstmarknad och sysselsättning. Arbetspolitisk undersökning 310/2006)

arbetsplatserna). De arbetsplatser som uppkommit genom hushållsavdraget är marknadsbetingande och har inga undanträngande konsekvenser i förhållande till andra arbetsplatser.

Hushållsavdraget har visat sig vara ett kostnadseffektivt sätt att skapa arbetsplatser. Nationalekonomiskt betraktat återbetalar sig de arbetsplatser som skapats genom hushållsavdraget. Hushållsavdraget har också andra ekonomiskt och samhällsligt betydande konsekvenser, vilka syns bl.a. som en minskning av svart arbete, en effektivisering av den samhällsliga arbetsfördelningen, en ökning av sådan konsumtion som aktiverar ekonomin och som ökad fritid. Att hushållsavdraget har aktiverat ny efterfrågan på hemtjänster för hundratals miljoner euro samt åtminstone för städtjänsternas del igångsatt en helt ny servicemarknad kan också ses som en betydande och bestående helhetsverkan och ett mervärde som hushållsavdraget har.

Om hushållen fick skatteavdraget direkt vid köpet, skulle köpet av tjänster öka sannolikt betydligt. Man känner dåligt hur förmånligt avdragssystemet är. Hushållen skulle med avdraget också vilja köpa adb- och digitaltjänster, catering- och festtjänster, flyttjänster samt i samband med omsorgstjänsterna också friserings- och barberartjänster samt leverering av färdiga måltider. Hälften av hushållen skulle också köpa hushållstjänster i form av naturaförmån, om arbetsgivaren erbjöd dessa tjänster som naturaförmån. Enligt den genomförda intervjuundersökningen av företag är över en fjärdedel av arbetsgivarna färdiga att erbjuda sina arbetstagare hushållstjänster som naturaförmån.

Ifall man vill ytterligare utvidga hushållsavdragssystemets verkan inom hemservicebranscherna, bör utvecklingsåtgärderna riktas in på åtgärder som ökar användningen av avdraget och efterfrågan på hemtjänster, åtgärder som främjar tillgången på yrkeskunniga arbetstagare samt på att lösa de särskilda utmaningar som hänför sig till affärsverksamheten för företagen inom hemservicebranschen.

Om effekterna på svartarbete

Hushållsavdragets effekter på svartarbetet har i Finland ringats genom enkätfrågor till företag i branschen. Dessa har fått bedöma dels hur det ser ut med hushållsavdrag dels hur det skulle varit i ett läge utan hushållsavdrag.

Företagarna uppskattar att *svartarbetet med renoveringsarbete* utan hushållsavdrag skulle vara 3 467 manår och med hushållsavdrag 1 399 manår dvs. 2 068 manår mindre. Det innebär att 60 procent av svartarbetet med renoveringsarbete skulle ha försvunnit. Före hushållsavdraget utgjorde svartarbetet 57 procent av marknaden för renoveringsarbeten (reguljära+svarta) och år 2004, när avdraget funnits i fyra år, uppskattas andelen till 13 procent av marknaden. Hushållsavdraget för *hushållsnära tjänster* beräknas ha reducerat nivån på svartarbetet från 179 till 75 manår en minskning med 104 manår. Före hushållsavdraget utgjorde den svarta delen 62 procent av marknaden (reguljära+svarta) för hushållsnära tjänster och år 2004 var andelen 8 procent.

Bilaga 6: Om systemen i Danmark och Finland

Tabell 4 **Sysselsättningsvolym mätt som årsarbetstillfällen. Finland 2004**

	Antal reguljära manår inom ramen för hushålls- avdraget	Jobb som skulle gjorts (vitt eller svart) även utan hushålls- avdraget	Uppskattad volym svartarbete			Svartarbetets andel av totala marknaderna (reguljära+svarta)	
			utan hushålls- avdrag	med hushålls- avdrag	Diff: Effekt på svart- arbetet i manår	före hushålls- avdragets tillkomst	år 2004 med hushålls- avdrag
Renoveringsarbeten	9 077	6 082	3 467	1 399	-2 068	57%	13%
Hushållsnära tjänster	880	289	179	75	-104	62%	8%
Totalt	9 957	6 371	3 646	1 474	-2 172	57%	13%

Källa: LTT-Tutkimus Oy:s utvärdering; sid. 84 tabell 10

I jämförelse med de skattningar som gjordes av volymen svartarbete i Sverige 2005 ligger bedömningen av det finska svartarbetet utan hushållsavdrag betydligt lägre (även med hänsyn tagen till skillnaden i befolkningsstorlek). Detta gäller särskilt för hushållsnära tjänster där den svarta delen enligt företagens skattning kan betecknas som obetydlig även utan hushållsavdrag.

Om frigjord tid på grund av inköp av tjänster med hushållsavdrag

I den finska utvärderingen uppskattades att 34 procent av den tid som frigjordes på grund av köpen med hushållsavdrag användes till eget förvärvsarbete medan 66 procent användes till fritid eller annat icke-förvärvsarbete. Under antagandet att frigjord tid är lika stor som inköpen av tjänster så ökade förvärvsarbetet bland köparna med drygt 3 000 manår. Nettot beräknas till drygt 1 100 manår (effekter på andra marknader genom att annat hade köpts om avdraget inte funnits).

Bilaga 7. Tabeller. Förändring från svarta till vita köp och vice versa i olika grupper

I bilagan redovisas köparnas svar på frågor som ställts i intervjuundersökningarna riktade till köpare av RUT och ROT.

Tabell 1: Fråga till köpare av städtjänster: *”Innan skattereduktionen – hur fick ditt hushåll då utfört motsvarande jobb? (Flera svarsalternativ möjliga).*

Tabell 2: Frågor till köpare av städtjänster: *”Om reduktionen skulle avskaffas och du fick betala fullt pris 100% - dvs. dubbelt så mycket? Skulle du då köpa? Hur tror du att ditt hushåll i så fall skulle få jobbet/resten av jobbet utfört” (Flera svarsalternativ möjliga)*

Tabell 3: Frågor till köpare av ROT-arbeten: *”Om reduktionen inte funnits och du fick betala fullt pris 100% - dvs. dubbelt så mycket? Skulle du då ha köpt? Hur skulle ditt hushåll i så fall fått jobbet/resten av jobbet utfört” (Flera svarsalternativ möjliga)*

Bilaga 7: Tabeller – Övergångar svart vitt

Tabell 1. Köpare av städtjänster. Åldrarna 18-74 år
Hur man gjorde tidigare efter köparens ålder, sysselsättning och inkomst

Köparens ålder, sysselsättning och årsinkomst	Gruppens andel av populationen som köpt städtjänster, %	Tidigare beteende bland köpare inom olika grupper							Samtliga köpare
		Utförde arbetet själv	Köpte svart	Köpte vitt	Hem-tjänst	Annan hjälp av anhöriga utan betalning	Arbetet blev inte gjort	Andel %	
Gruppens ungefärliga storlek i antal personer (18-74 år)		154 000	15 000	60 000	2 000	7 000	16 000	238 000	
Ålder:									
18-24 år	1		
25-34 år	12	74	2	18	1	0	8	100	
35-44 år	30	70	5	23	0	2	8	100	
45-54 år	21	66	9	22	1	4	6	100	
55-64 år	18	65	5	28	2	2	7	100	
65-74 år	19	48	10	35	2	5	6	100	
Samtliga 18-74 år	100	65	6	25	1	3	7	100	
Sysselsättning:									
Företagare	7	66	6	24	2	4	5	100	
Tjänsteman offentlig sektor	25	67	4	24	1	1	7	100	
Tjänsteman privat sektor	41	70	6	24	0	2	7	100	
Facklärd arbetare	4	81	4	7	0	6	4	100	
Inte facklärd	1		
Pensionärer tom 74 år*	19	49	12	31	3	6	8	100	
Studerande, värnpliktig	1		
Annat	2		
Samtliga 18-74 år	100	65	6	25	1	3	7	100	
Årsinkomst, tkr:									
-200	12	56	8	27	5	7	5	100	
200-300	23	60	5	25	1	4	10	100	
300-400	24	72	7	19	1	1	4	100	
400-500	12	72	3	29	0	0	6	100	
500-	24	65	8	30	0	2	7	100	
Vet ej	4		
Samtliga 18-74 år	100	65	6	25	1	3	7	100	

*Redovisningen som baseras på intervjuundersökningen omfattar inte personer 75 år och äldre.

Bilaga 7: Tabeller – Övergångar svart vitt

Tabell 2. Köpare av städtjänster. Aldrarna 18-74 år
Hur man skulle göra om husavdraget avskaffades efter köparens ålder, sysselsättning och inkomst

Köparens årsinkomst och sysselsättning	Gruppens andel av populationen som köpt städtjänster, %	Andel av köparna med respektive inkomst,%					Samtliga köpare
		Fortsätta köpa vitt i samma utsträckning	Fortsätta men minska köpen eller köpa vid enstaka tillfällen	Helt sluta köpa vitt	Istället få jobbet gjort genom svartköp		
Gruppens ungefärliga storlek i antal personer (18-74 år)		63 000	45 000	130 000	18 000	238 000	
Ålder:							
18-24 år	1		
25-34 år	12	18	14	68	5	100	
35-44 år	30	21	20	59	7	100	
45-54 år	21	25	21	53	9	100	
55-64 år	18	34	25	41	8	100	
65-74 år	19	35	12	53	9	100	
Samtliga 18-74 år	100	26	19	55	8	100	
Sysselsättning:							
Företagare	7	20	26	53	11	100	
Tjänsteman offentlig sektor	25	29	21	51	7	100	
Tjänsteman privat sektor	41	23	19	57	7	100	
Facklärd arbetare	4	14	6	81	4	100	
Inte facklärd	1		
Pensionärer tom 74 år*	19	36	14	50	10	100	
Studerande, värnpliktig	1		
Annat	2		
Samtliga 18-74 år	100	26	19	55	8	100	
Årsinkomst, tkr:							
-200	12	33	17	50	5	100	
200-300	23	27	16	57	10	100	
300-400	24	26	16	58	5	100	
400-500	12	19	29	52	8	100	
500-	24	26	19	54	10	100	
Vet ej	4	31	25	45	4	100	
Samtliga 18-74 år	100	26	19	55	8	100	

Anm. Redovisningen som baseras på intervjuundersökningen omfattar inte personer 75 år och äldre.

Tabell 3. ROT-köpare. Aldrarna 18-74 år.
Vad man skulle göra om husavdraget avskaffades efter köparens ålder, sysselsättning och inkomst

Köparens ålder, sysselsättning och årsinkomst	Gruppens andel av populationen som köpt ROT-arbeten, %	Andel av köparna,%							
		Skulle köpt vitt i samma utsträckning	Skulle fortsatt köpa men minska köpen eller köpa vid enstaka tillfällen	Helt sluta köpa vitt	stället gjort jobbet själv	Istället fått jobbet gjort genom svartköp	Skulle tagit hjälp av vänner/anhöriga	Låtit jobbet vara ogjort	Samtliga köpare
Gruppens ungefärliga storlek i antal personer (18-74 år)		444 000	187 000	169 000	171 000	44 000	71 000	151 000	800 000
Alder:									
18-24 år	0,5
25-34 år	9	46	30	24	32	13	20	15	100
35-44 år	21	47	31	21	28	8	11	19	100
45-54 år	25	52	24	23	24	7	9	17	100
55-64 år	26	58	22	20	18	3	6	22	100
65-74 år	19	71	12	18	10	2	5	19	100
Samtliga 18-74 år	100	56	23	21	21	6	9	19	100
Sysselsättning:									
Företagare	9	60	21	19	19	7	6	16	100
Tjänsteman offentlig sektor	26	53	27	21	21	7	9	22	100
Tjänsteman privat sektor	32	46	30	24	30	7	11	21	100
Facklärd arbetare	8	47	25	28	24	6	14	16	100
Inte facklärd	1	100
Pensionärer tom 74 år*	20	74	11	15	9	1	4	15	100
Studerande, värnpliktig	0	100
Annat	2	0	100
Samtliga 18-74 år	100	56	23	21	21	6	9	19	100
Årsinkomst, tkr:									
-200	11	76	13	11	7	2	4	14	100
200-300	30	63	18	19	18	4	9	15	100
300-400	30	50	24	27	26	8	11	18	100
400-500	12	47	31	22	25	4	8	27	100
500-	14	45	35	20	28	9	8	25	100
Vet ej	4	54	22	24	16	0	5	20	100
Samtliga 18-74 år	100	56	23	21	21	6	9	19	100

Bilaga 8. Tabeller. Inställningen till skattereduktionen, svartstädning och svarta ROT-arbeten i olika grupper

I bilagan redovisas svar på frågor som hakats på de årliga enkätundersökningar som görs i anslutning till uppföljningen av Skatteverkets verksamhet.

Tabell 1: *”Det är bra med en skattereduktion för hushållsnära tjänster som städning”*
(svarsalternativ: instämmer helt; instämmer delvis; tar delvis avstånd; tar helt avstånd ifrån; ej svar)

Tabell 2: *”Det är bra med en skattereduktion för ROT-arbeten”*
(svarsalternativ: instämmer helt; instämmer delvis; tar delvis avstånd; tar helt avstånd ifrån; ej svar)

Tabell 3: *”Det är OK att folk köper städning svart”*
(svarsalternativ: instämmer helt; instämmer delvis; tar delvis avstånd; tar helt avstånd ifrån; ej svar)

Tabell 4: *”Det är OK att folk köper ROT-arbeten svart”*
(svarsalternativ: instämmer helt; instämmer delvis; tar delvis avstånd; tar helt avstånd ifrån; ej svar)

Bilaga 8: Tabeller – Attityder

Tabell 1 Allmänhetens inställning till avdraget för RUT i november 2010 fördelat på kategorier

Kategori	Gruppens andel av samtliga, %	Det är bra med en skattereduktion för hushålls nära tjänster			Medelvärde
		Andel (%) som svarat			
		instämmer (1+2)	tar avstånd (3+4)	ingen uppfattning/ ej svar	
Samtliga 18-74 år	100	73	24	3	1,83
Nyttjande av RUT/ROT i hushållet:					
Använt RUT	6	85	12	2	1,41
Använt både RUT och ROT	3	90	10	0	1,36
Inte använt någotdera	72	73	24	3	1,83
Kön:					
Kvinnor	49	76	22	2	1,76
Män	51	70	27	3	1,89
Åldersgrupp:					
18-24 år	11	66	26	8	1,88
25-34 år	18	70	29	2	1,91
35-44 år	18	80	17	3	1,60
45-54 år	18	73	24	2	1,82
55-64 år	18	65	34	2	2,10
65-74 år	17	81	18	1	1,66
Familjetyp:					
Gift/sambo med barn	34	74	23	3	1,77
Gift sambo utan barn	35	74	26	1	1,84
Ensamstående med barn	7	67	29	4	1,87
Ensamstående utan barn	24	72	23	4	1,87
Sysselsättning:					
Anställd	63	74	24	2	1,82
Företagare	7	80	20	0	1,65
Annat	30	69	26	5	1,89
Arbetstid för förvärvsarbete makar/sambo:					
Båda heltid	26	77	22	2	1,79
En heltid, en lång deltid	10	80	19	1	1,59
En heltid, en kort deltid	6	76	24	0	1,87
Övriga kombinationer	26	68	29	2	1,90
Egen årsinkomst:					
- 200tkr	31	73	23	4	1,78
200-299tkr	26	72	25	2	1,97
300-400tkr	23	72	26	2	1,81
400-499 tkr	8	71	29	0	1,88
500tkr-	7	86	14	0	1,47
Boendeform:					
Villa/radhus	55	75	23	2	1,78
Bostadsrätt	18	71	28	1	1,88
Hyreslägenhet	25	70	26	4	1,90
Regionalt - H-region:					
H1 Stockholm	21	68	31	2	1,96
H2 Göteborg och Malmö	14	74	22	3	1,66
H3 Större städer	38	77	20	2	1,75
H4 Mellanbygd	16	68	29	4	1,97
H5 Tätbygd	6	74	23	3	1,87
H6 Glesbygd	5	74	24	3	1,80

Anm. Statistiskt säkerställda skillnader i medelvärde finns inom variablerna nyttjande och ålder

Bilaga 8: Tabeller – Attityder

Tabell 2 Allmänhetens inställning till avdraget för ROT i november 2010 fördelat på kategorier

Kategori	Andel av samtliga, %	Det är bra med en skattereduktion för ROT-arbeten			Medelvärde
		Andel (%) som svarat			
		instämmer (1+2)	tar avstånd (3+4)	ingen uppfattning/ej svar	
Samtliga 18-74 år	100	86	12	2	1,51
Nyttjande av RUT/ROT i hushållet:					
Använt ROT	25	91	9	0	1,32
Använt både ROT och RUT	3	95	5	0	1,22
Inte använt någotdera	72	84	14	2	1,58
Kön:					
Kvinnor	49	86	12	2	1,48
Män	51	86	12	1	1,54
Åldersgrupp:					
18-24 år	11	77	17	6	1,75
25-34 år	18	88	12	1	1,49
35-44 år	18	90	9	1	1,44
45-54 år	18	88	11	1	1,45
55-64 år	18	83	14	3	1,51
65-74 år	17	87	13	0	1,50
Familjetyp:					
Gift/sambo med barn	34	89	10	0	1,41
Gift sambo utan barn	35	85	13	2	1,51
Ensamstående med barn	7	83	13	4	1,40
Ensamstående utan barn	24	83	15	2	1,68
Sysselsättning:					
Anställd	63	89	9	1	1,44
Företagare	7	84	13	0	1,56
Annat	30	79	18	3	1,65
Arbetstid för förvärvsarbetande makar/sambo:					
Båda heltid	26	90	8	2	1,40
En heltid, en lång deltid	10	93	7	0	1,36
En heltid, en kort deltid	6	89	14	0	1,51
Övriga kombinationer	26	82	16	2	1,55
Egen årsinkomst:					
- 200tkr	31	82	15	3	1,59
200-299tkr	26	86	12	2	1,53
300-400tkr	23	89	10	1	1,43
400-499 tkr	8	84	16	0	1,63
500tkr-	7	94	6	0	1,22
Boendeform:					
Villa/radhus	55	89	9	1	1,42
Bostadsrätt	18	82	17	2	1,58
Hyseslägenhet	25	82	15	3	1,64
Regionalt - H-region:					
H1 Stockholm	21	83	16	1	1,62
H2 Göteborg och Malmö	14	85	11	3	1,42
H3 Större städer	38	87	12	1	1,49
H4 Mellanbygd	16	86	12	3	1,50
H5 Tätbygd	6	92	5	3	1,43
H6 Glesbygd	5	85	9	6	1,56

Anm. Statistiskt säkerställda skillnader i medelvärden finns inom variablerna nyttjande, familjetyp, sysselsättning och boendeform.

Bilaga 8: Tabeller – Attityder

Tabell 3 Allmänhetens inställning till att köpa städning svart i november 2010 fördelat på kategorier

Kategori	Andel av samtliga, %	Det är OK att folk köper städning svart			Medelvärde
		Andel (%) som svarat			
		instämmer (1+2)	tar avstånd (3+4)	ingen uppfattning/ej svar	
Samtliga 18-74 år	100	11	87	1	3,58
Nyttjande av RUT/ROT i hushållet:					
Använt RUT	6	15	85	0	3,51
Använt både RUT och ROT	3	14	86	0	3,48
Inte använt någotdera	72	11	87	2	3,58
Kön:					
Kvinnor	49	8	90	2	3,64
Män	51	14	85	1	3,53
Åldersgrupp:					
18-24 år	11	17	77	6	3,39
25-34 år	18	11	89	0	3,58
35-44 år	18	7	92	1	3,65
45-54 år	18	11	86	3	3,66
55-64 år	18	13	87	0	3,55
65-74 år	17	9	90	1	3,58
Familjetyp:					
Gift/sambo med barn	34	8	92	1	3,68
Gift sambo utan barn	35	10	89	0	3,62
Ensamstående med barn	7	17	79	4	3,39
Ensamstående utan barn	24	16	81	3	3,42
Sysselsättning:					
Anställd	63	12	87	1	3,59
Företagare	7	16	82	0	3,42
Annat	30	8	89	3	3,60
Arbetstid för förvärvsarbetande makar/sambo:					
Båda heltid	26	8	91	1	3,67
En heltid, en lång deltid	10	13	87	0	3,58
En heltid, en kort deltid	6	16	81	3	3,45
Övriga kombinationer	26	6	94	0	3,71
Egen årsinkomst:					
- 200tkr	31	8	88	3	3,61
200-299tkr	26	8	90	1	3,64
300-400tkr	23	18	82	1	3,46
400-499 tkr	8	11	89	0	3,61
500tkr-	7	12	88	0	3,58
Boendeform:					
Villa/radhus	55	8	91	1	3,66
Bostadsrätt	18	13	87	2	3,57
Hyseslägenhet	25	16	82	3	3,46
Regionalt - H-region:					
H1 Stockholm	21	11	88	1	3,59
H2 Göteborg och Malmö	14	11	88	1	3,57
H3 Större städer	38	11	87	1	3,58
H4 Mellanbygd	16	9	89	2	3,63
H5 Tätbygd	6	15	82	3	3,48
H6 Glesbygd	5	12	85	3	3,55

Anm. Statistiskt säkerställda skillnader i medelvärden finns inom variablerna familjetyp och boendeform.

Bilaga 8: Tabeller – Attityder

Tabell 4 Allmänhetens inställning till att köpa ROT-arbeten svart i november 2010 fördelat på kategorier

Kategori	Andel av samtliga, %	Det är OK att folk köper ROT-arbeten svart			Medelvärde
		Andel (%) som svarat			
		instämmer (1+2)	tar avstånd (3+4)	ingen uppfattning/ej svar	
Samtliga 18-74 år	100	9	90	1	3,64
Nyttjande av RUT/ROT i hushållet:					
Använt ROT	25	7	93	1	3,67
Använt både RUT och ROT	3	14	86	0	3,48
Inte använt någotdera	72	10	88	2	3,62
Kön:					
Kvinnor	49	9	89	2	3,65
Män	51	9	90	1	3,62
Åldersgrupp:					
18-24 år	11	12	83	5	3,52
25-34 år	18	9	92	0	3,62
35-44 år	18	7	91	2	3,70
45-54 år	18	8	89	3	3,67
55-64 år	18	8	93	0	3,69
65-74 år	17	12	88	0	3,56
Familjetyp:					
Gift/sambo med barn	34	8	91	1	3,70
Gift sambo utan barn	35	8	92	1	3,68
Ensamstående med barn	7	6	92	2	3,65
Ensamstående utan barn	24	14	84	2	3,48
Sysselsättning:					
Anställd	63	8	91	1	3,67
Företagare	7	18	78	2	3,36
Annat	30	9	89	2	3,63
Arbetsid för förvärvsarbetande makar/sambo:					
Båda heltid	26	7	91	2	3,69
En heltid, en lång deltid	10	10	90	0	3,67
En heltid, en kort deltid	6	5	92	3	3,67
Övriga kombinationer	26	7	93	1	3,70
Egen årsinkomst:					
- 200tkr	31	9	89	2	3,64
200-299tkr	26	5	94	1	3,72
300-400tkr	23	14	84	1	3,53
400-499 tkr	8	5	95	0	3,71
500tkr-	7	10	88	2	3,61
Boendeform:					
Villa/radhus	55	6	93	1	3,71
Bostadsrätt	18	8	91	1	3,65
Hyseslägenhet	25	14	83	3	3,49
Regionalt - H-region:					
H1 Stockholm	21	8	90	3	3,65
H2 Göteborg och Malmö	14	9	90	1	3,63
H3 Större städer	38	11	88	1	3,60
H4 Mellanbygd	16	8	91	2	3,65
H5 Tätbygd	6	3	95	3	3,78
H6 Glesbygd	5	9	91	0	3,64

Anm. Statistiskt säkerställda skillnader i medelvärden finns inom variablerna familjetyp, sysselsättning och boendeform.